

T. C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**MECMŪ‘A-İ EŞ‘ĀR (HAMİDİYE 1186) 1b-50a
YAPRAKLARININ TENKİTLİ METNİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özkan ÇAYLAK

İstanbul 2010

T. C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**MECMŪ‘A-İ EŞ‘ĀR (HAMİDİYE 1186) 1b-50a
YAPRAKLARININ TENKİTLİ METNİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ömer ZÜLFE

Hazırlayan
Özkan ÇAYLAK

İstanbul 2010

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans öğrencisi Özkan Çaylak'ın "Mecmû'a-i Eş'ar (Hamidiye 1186) 1b-50a Yapraklarının Tenkitli Metni" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Doç.Dr. Ömer Zülfe
Üniversitesi Marmara

Üye : Prof.Dr. Nihat Öztoprak
Üniversitesi Marmara

Üye : Doç.Dr. Bilgin Aydın
Üniversitesi Marmara

İmza

[Handwritten signatures]

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun 22/02/2010 tarih ve 2010/4-4 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

[Handwritten signature]
Prof.Dr. Emel KEFELİ
Müdür

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖNSÖZ	II
ÖZET	IV
ABSTRACT	V
KISALTMALAR	VI
İŞARETLER	VIII
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ	IX
KAYNAKLAR	XI
GİRİŞ	XIII
MECMÛ' A-İ EŞ' ÂR	XVI
1. Mecmuanın Dış Özellikleri	XVI
2. Mecmuanın Muhteva Özellikleri	XVI
3. Mecmuanın 1b-50a sayfalarında Şiirleri Bulunan Şairler	XVII
4. Mecmuanın 1b-50a Sayfalarında Kullanılan Vezinler	XIX
TENKİTLİ METİN	1
SONUÇ	183
ŞAİRLER DİZİNİ	184

ÖNSÖZ

Tarihte büyük medeniyetler inşa etmiş milletler, bu vasıflarını en belirgin olarak edebi yapıtlarda gösteregelmiştir. Gerçekten de sözün kuvvet ve tesirini geçebilecek başka bir kuvvet bulunmamaktadır. İnsanoğlu sözün kuvvet ve tesirini keşfettiği günden bu güne, onu hep en iyi şekilde kullanmanın telaşında olmuştur. Türk dilinin nadide şiirlerine imza atan Anadolu dervişi Yunus'un meşhur ifadesiyle söz; savaşlar bitiren, kelleleri götüren, doğru kullanıldığında ise zehirli aştan bal üreten bir araçtır. Sözün bu denli etkili ve doğru kullanıldığı saha ise hiç şüphesiz şiirdir. Elinizdeki bu çalışma 17. yy. Türk Edebiyatının gazel, rubai, müseddes gibi manzum formlarından müteşekkil bir mecmuayı incelemek üzere hazırlanmıştır.

Arapça 'Toplanmış, derlenmiş, bir araya getirilmiş' anlamına gelen *Mecmū'a* ismi klasik Türk edebiyatında çeşitli sahalara ait metinlerin toplanmış halini ifade etmekle birlikte bu çalışmada olduğu gibi, bugünün şiir antolojileri ile aynı ihtiyacı karşılayan eserleri de ifade etmektedir.

Muhtevasına göre mecmuaları: Nazire mecmuaları; antoloji niteliğinde seçme şiir mecmuaları; türlü konularda risâlelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmualar; aynı konudaki eserleri içine alan mecmualar ve tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar olarak gruplandırmak mümkündür. Bu çalışmamızda incelediğimiz mecmuayı, antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmuaları arasında kabul edebiliriz.

Mecmualar edebiyat sahasındaki çalışmalar ve kültürel araştırmalar için kıymetli kaynaklardır. Mecmuaların sağladığı faydalardan bazılarını özetleyecek olursak: Öncelikle ismi kaynaklarda geçmesine rağmen herhangi bir nüshası bulunmayan bir eser ya da eserin bir kısmı mecmuaların birinden çıkabilir. Daha önce gün yüzüne çıkmamış belgeler, türler, şairler, manzumeler tespit edilebilir. Ayrıca mecmualar ait olduğu dönemin şiir zevkini büyük ölçüde yansıtır. Şairler ve edebi kişilikleri hakkında ipuçları verir.

Mecmuaların bu ve benzeri faydaları göz önüne alındığında üzerinde çalışılması gerekli olan eserler olduğu fark edilecektir.

Çalışmamız Süleymaniye Ktp. Hamidiye 1186 numaralı şiir mecmuasının 1b ve 50a varaklarını kapsamaktadır. Genel kabul görmüş çeviriyazı alfabesiyle hazırlanan tenkitli metinden önce giriş bölümünde mecmualar hakkında bilgi verilmiştir.

Giriş bölümünden sonra memuânın şekil ve muhteva bakımından tanıldığı Mecmuâ-i Eş'âr başlıklı bölüme yer verilmiştir.

Tenkitli metin kurulurken şairlerden divanı yayımlanmış olanların şiirlerini mecmuadakilere ile karşılaştırdık. Şiirlerin divanlarda geçtikleri yerleri ve nüsha farklılıklarını dipnotta belirttik.

Metnin yazımında ilmî eserlerde kabul görmüş çeviriyazı alfabesi kullanılmıştır. Her şiire numara verilmiş, bulunduğu yazma ve yaprak numarası dipnotta belirtilmiştir. Her şiirin başında vezni yer almaktadır. Mahlaslar **koyu** dizilmiştir.

Çalışmaya metinde şiirleri bulunan şairlerin bir dizini eklenmiştir.

Türk Dili ve Edebiyatı sahasında yapılacak olan çalışmalara ve kültür dünyamıza katkılar sağlayan, kayda değer bir eser olması temennisiyle yaptığımız bu çalışmada bana yol gösteren hocam Doç. Dr. Ömer ZÜLFE'ye teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Özkan ÇAYLAK

ÖZET

Bu çalışma Süleymaniye Ktp. Hamidiye 1186 numarada kayıtlı olan Mecmū‘a-i Eş‘ār’ın 1b-50a yapraklarındaki manzumelerin tenkitli metnini içermektedir. Mecmuânın 1b-50a yaprakları arasında toplam 63 şair ve bu şairlere ait 224 gazel, 9 müseddes, 11 rubai, 14 kıt’a 139 ferd bulunmaktadır. Metinde geçen şairlere bakılarak mecmuânın 16. ve 17. yy da derlendiği söylenebilir. Mecmuânın derleyeni belli değildir. Divanı yayımlanmış olan şairler karşılaştırmalı olarak ele alınmış, farklar dipnotta belirtilmiştir. Giriş kısmında, Türk Edebiyatında mecmuâların yeri hakkında kısa bilgiler verilmiştir. Giriş bölümünden sonra mecmuânın şekil ve muhteva hususiyetleri belirtilmiştir. Çalışmanın sonunda şairler ve şiirler dizinine yer verilmiştir.

ABSTRACT

This study covers the criticised parts of poems named Mecnū‘a-i Eş‘ār’ recorded on pages 1b-50a in Süleymaniye Library on number 1186 Hamidiye. The pages of mecmua 1b-50a includes totally 63 poets and 224 gazels 9 müseddeses 11 rubaies, 14 kıt‘as, 139 ferds. It can be said that these poems were written in the 16th and 17th century through the poets mentioned in the text. The person who gathered the mecmua is unknown . The poets whose poems were published are handled comparatively and the differences were pointed out in the footnote. The criticised poems and short knowledge about Turkish. Mecmuas and their places in Turkish Literature are given in the introduction part. İn the end of the study an index of poets and poems can be found.

KISALTMALAR

AD: Âhî Dîvânı

Ar.: Arapça.

Bkz: Bakınız

BD: Behiştî Dîvânı

C.: Cilt.

CD.: Cinânî Dîvânı

ED: Enverî Dîvânı

F.: Farsça

FD.: Fehîm-i Kadîm Dîvânı.

FgD.: Figânî Dîvânı

FzD. : Fuzûli Dîvânı

haz.: Hazırlayan.

HD.: Hayâli Dîvânı

HID: Helâkî Dîvânı.

HyD.: Hayretî Dîvânı

İD.: İshâk Dîvânı

İsD.: İsmetî Dîvânı

Kit.:Kitaplığı.

Ktp.: Kütüphanesi.

MD.: Muhibbî Dîvânı

MsD: Mesîhî Dîvânı.

ND: Necati Beg Dîvânı

nu.: Numara.

NvD.: Nev'î Dîvânî

RD.: Revânî Dîvânî

s.: Sayfa.

İŞARETLER

- “ ” Alıntı
- ‘ ’ Anlamlandırma
- () İkinci durumdaki bilgiler
- [] Yazmada olmayıp eklenen veya onarılan yerler

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا	A, a, E, e, ’
آ	Ā, ā, a
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	Ṫ, ṣ
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	H, h
د	D, d
ذ	Z, z
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
ش	Ş, ş
ص	Ş, ş
ض	Ž, ž, Đ, đ
ط	Ṭ, ṭ
ظ	Ẓ, ẓ
ع	‘
غ	Ğ, ğ
ف	F, f
ق	Q, q
ك	K, k, G, g, Ń, ñ

ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, v, O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü, Ū, ū, Ō, ō
ه	H, h, A, a, E, e
ي	Y, y, İ, i, Ī, ī

KAYNAKLAR

- ÂHÎ: *Dîvân*: Necati SUNGUR: *Âhî Divânı* İnceleme-Metin: Kültür Bakanlığı Yayınları/1617, Yayınlar Dairesi Başkanlığı *Türk Klasikleri Dizisi/32*. Ankara 1994, XIV+223 s.
- MUHİBBÎ: *Dîvân*: Coşkun AK: *Muhibbî Divanı*, Kültür Bakanlığı 1000 Temel Eser Dizisi, Ankara 1987, 875 s.
- REVÂNÎ: *Dîvân*: Ziya AVŞAR: *Revânî Dîvânı* (e-kitap), Kültür Bakanlığı, Ankara 2009, 293 s.
- AYDEMİR, Yaşar: ‘Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü’, *Bilig: Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl: 2001, C. Sayı: 19, s. 147-156.
- BEHİŞTÎ: *Dîvân*: Yaşar AYDEMİR: *Behiştî Dîvânı Behiştî Hayatı Şahsiyeti Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları: 3298, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi 1197, Divanlar Dizisi 8., Ankara 2000 , XIV+768 s.
- ENVERÎ: *Dîvân*: Cemal KURNAZ-Mustafa TATÇI: *Ümmî Divan Şairleri ve Enverî Divanı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları: 3559, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi: 1257 Divanlar Dizisi: 11. Ankara 2001, XI+251 s.
- CİNÂNÎ: *Dîvân*: Cihan OKUYUCU: *Cinânî Hayâtı, Eserleri, Dîvânının Tenkidli Metni*. Ankara 1994, XXXVII+770 s.; Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları, 570. s.
- DİLÇİN, Cem: *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. 5. Baskı, Ankara 1999, XII+531 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 517 s.
- FİĞÂNÎ: *Dîvân*: Abdülkadir KARAHAN: *Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figânî ve Divançesi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 1181. İstanbul 1966, 18+XXX+214+29 s.
- FUZÛLÎ: *Dîvân*: Kenan AKYÜZ-Sedit YÜKSEL-Süheyl BEKEN-Müjgan CUNBUR: *Fuzulî Türkçe Dîvânı*. İş Bankası Yayınları, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1958, XI+573 s.

- HAYRETİ: *Dīvān*. Mehmet ÇAVUŞOĞLU-M. Ali TANYERİ: *Hayretî Divan* Tenkitli Basım: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1981, XXIII+448 s.
- HAYĀLĪ Beg: *Dīvān*. Ali Nihat TARLAN: *Hayâlî Bey Divânı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1945, 24+450 s.,
- HELĀKĪ: *Dīvān*. Mehmet ÇAVUŞOĞLU: *Helâkî Divan* Tenkitli Basım: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 2979., İstanbul 1982, 207 s.
- İSHĀK Çelebî: *Dīvān*. Mehmet ÇAVUŞOĞLU-M. Ali TANYERİ: *Üsküblü İshâk Çelebi Dîvanı* Tenkidli Basım., Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları No: 15, Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2., İstanbul 1989, 378 s.
- İSMETİ: *Dīvān*. Halûk İPEKTEN: *İsmetî Dîvânı*. İstanbul 1974.
- MESİHÎ: *Dīvān*. Mine MENGİ: *Mesihî Divan*. Atatürk Kültür Merkezi Divanlar Dizisi 1., Ankara 1995, V+303 s.
- NECĀTİ Beg: *Dīvān*. Ali Nihat TARLAN: *Necati Beg Divan*. Millî Eğitim Basımevi. II. Basım İstanbul 1963, [II]+XXVIII+557 s.; Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları: 2342, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi: 592, Türk Edebiyatı Dizisi: 25., İstanbul 1997, XV+557 s.
- NEV'Î: *Dīvān*. Mertol TULUM; M. Ali TANYERİ: *Nev'î Divan*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 2160. İstanbul 1977, XX+607 s.
- ONAY, Ahmet Talât: *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzah*. Hazırlayan Cemâl KURNAZ, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 77. Ankara 1992, LXV+500 s.
- TARLAN, Ali Nihat: "Eski Mecmualar Arasında", *İÜ. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi [TDED]*, İstanbul 1946, C.1, Sy.2, 122-137. s.
- FEHİM: *Dīvān*: Tahir ÜZGÖR: *Fehîm-i Kadîm Divanı Hayatı, Sanatı, Dîvânı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*: AKM., Ankara, VI+738 s.

GİRİŞ¹

Klasik Türk edebiyatında mecmua, çeşitli konulardaki yazıların, şiirlerin, bir araya getirildiği bir antoloji olarak düşünülmektedir. Ancak mecmualar içeriklerine göre çeşitlenmektedir:

I. Nazire mecmuaları

II. Seçme şiir mecmuaları (mecmua-i eş'ar, mecmua-i devavin)

III. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmualar (mecmua-i edeviye, mecmua-i ed'iyeye, mecmua-i tevarih, mecmua-i muammeyat, mecmua-i münşeât, mecmuatü'r-resail gibi)

IV. Karışık mecmualar. Bu tür mecmualar nazım, nesir karışık olabileceği gibi Arapça, Türkçe ve Farsça gibi değişik dillerde de yazılmış olabilir.

Bunlardan başka mecmuâları; tertip edenine göre, tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar ve anonim mecmuâlar olarak iki kısımda incelemek de mümkündür.

Kütüphanelerimizde kayıtlı bütün mecmualar taranmış değildir. Dolayısıyla mecmualar üzerinde yapılacak çalışmalar sonucu bu sınıflandırma daha da genişletilebilir.

Yukarıdaki bilgilerden de anlaşılacağı üzere mecmualar yalnızca şiirlerin toplandığı bir kaynak değildir. Mecmualarda tarihi olayların anlatılmasından, resmi yazışmalara; fıkra, bilmece gibi eğlencelik türlerden anılara kadar geniş bir konu yelpazesi vardır.

¹ AYDEMİR: “Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü”, C: 39, Sayı: 464, s. 147-154; AYDEMİR: “Şairlerin Edebi Kişiliğinin Tespitinde Mecmuaların Rolü”, C: 39, Sayı: 464; TARLAN: “Eski Mecmualar Arasında”, C.1, Sy.2, s. 122-137; KUT: “Mecmua “*TDEA*, C:6, s.170-173.

Mecmuaların Türk Dili ve Edebiyatı çalışmalarına faydaları hakkında ise şunlar sıralanabilir:

1. Buldukları dönemin edebi zevkini yansıtırlar. Mecmuaları derleyen kişiler genelde şiir zevki gelişmiş kişiler oldukları için dönemlerinde rağbet görmüş ve sevilmiş şairler ve şiirlerinden seçmeleri mecmualara taşımışlardır. Bir şairin mecmualara giren şiir sayısından ya da ne kadar sıklıkla mecmualarda yer aldıklarından hareketle popülaritesini ortaya koymak mümkündür. Şiirler aynı zamanda dönemin dil hususiyetleri açısından da fikir verir.

2. İsimleri tezkirelerde geçmekle beraber bir çok şairin divanı ortada yoktur veya mürettep bir divan vücuda getirmemişlerdir. Bazı şairlerin ise mecmualarda bulunup divanında yer almayan şiirleri vardır. Helâkî Divanı divan nüshası olmasına rağmen büyük oranda mecmualardan yararlanarak hazırlanmıştır. Çâkerî Divanı, Behiştî Divanı ise doğrudan mecmualardan hareketle oluşturulmuştur. Behiştî ve Nefî'nin ise divanlarına girmeyen manzumeleri mecmualardan tespit edilmiştir. Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Metin teşkilinde çalışmanın eksik kalmaması adına mecmualara mutlaka başvurulmalıdır.

3. Şairlerin kimlerden etkilendiği ya da kimleri etkilediği gibi durumların tespiti için de nazirelerden faydalanılabilir. Şairin edebi kişiliğini tespit adına nazire mecmuaları önemli kaynaklardır.

4. Edebiyat tarihine geçmemiş belgeler, türler, şairler, manzumeler tespit edilebilir.

Yukarıda değindiğimiz faydaları çoğaltmak mümkün. Bu konuyla ilgili özet olarak mecmuaların, edebiyat araştırmaları söz konusu olduğunda mutlaka başvurulması gereken kaynaklar olduğunu söyleyebiliriz.²

² ERPIK: “Mecmua-i Eş’ar” (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2009, s. 5

MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR

(Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye 1186)

1. Mecmuanın Dış Özellikleri

İçindeki şairlerden hareketle 17. asrın ilk yarısında istinsah edildiği tahmin edilen mecmua, Talik hatla kaleme alınmıştır. Başlıklar ve bazı mahlaslar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Sayfa kenarları, ortası altın suyu ile tezhip edilerek cetvelenmiştir. Mihrabiye sayfası da yine altın suyuyla tezhiplidir.(bkz. Resim 1) Mecmuanın hattı ve tezhibi mecmuanın değerli kabul edildiğini göstermektedir.

Cönk şeklinde tertip edilen mecmuanın kendine has bir düzeni olduğu göze çarpmaktadır. 195 varaktan müteşekkil olan eserin her sayfası iki sütuna bölünmüş ve ara bölmenin içi iki adet *ferd* ya da bir *rubai* *dörtlük* sığacak şekilde boş bırakılmıştır. Böylece her sayfada en az iki gazel ve iki ferd yer almıştır. (bkz. Resim 2) Göze çarpan bir diğer husus ise yazar sayfa sonunda şiire diğer sütunda devam etmek yerine sonraki sayfadan devam etmesidir.(bkz. Resim 3) Mecmuâ 14 satır ve iki sütun olarak kaleme alınmıştır. Eserin boyutları ise kütüphane kayıtlarında 316mm X 157mm : 267mm X 107mm olarak geçmektedir.

2. Mecmuanın Muhteva Özellikleri

Bu mecmua 15-17. asır şairlerinden seçilen şiirlerin bir araya getirilmesiyle oluşmuştur. Şiirlere dikkat edildiğinde pek çoğunun birinci sınıf şairlerin şiiri olduğu yada aynı kalitede şiirler olduğu fark edilmektedir. Bu da mecmuayı tertip edenin zevk sahibi bir insan olduğunu göstermektedir.

Seçilen şiirler arasında Kanuni Sultan Süleyman, Sultan Murat gibi padişah ve Şemsi Ahmet Paşa gibi devlet adamlarının şiirleri de mevcuttur. Mecmuânın çalıştığımız kısmında toplam 63 şair ve bu şairlere ait 224 adet gazel, 9 adet müseddes bulunmaktadır. Ayrıca şairi tespit edilemeyen 11 adet rubai, 14 adet kıt'a, 139 adet ferd bulunmaktadır.

Divanı basılmış şairlerden Hayâli'ye ait 10, 19, 61, ve 70. gazellerin divanda bulunmadığını tespit ettik. Yine Hayretî'ye ait 295 numaralı gazelin ve Muhibbî'ye ait 383 numaralı gazelin şairlerin dîvanlarında olmadığını tespit ettik

3. Mecmuanın 1b-50a sayfalarında Şiirleri Bulunan Şairler

Âfitâbî
Âhî
Aşkî
Behiştî
Cinânî
Enverî
Fakîrî
Fârîsî
Fâyik
Fazlî
Fehîm
Feyzî
Fezâyî
Figânî
Firâkî
Fuzulî
Garîbî
Gazâyî
Günâhî
Hâfiz
Hâkî
Hâletî
Halîl
Halîlî
Hâverî
Hayâlî
Hayretî
Helâkî
Hükmî
İshâk

İsmetî
Kâfî
Livâyî
Medhî
Mesîhî
Muhibbî
Mustafa (Sultan)
Murâdî (Sultan)
Nahîfî
Nâmî
Necâtî
Nef'î
Nev'î
Nihâlî
Nizâmî
Râsîh
Ref'î
Revânî
Riyâzî
Sabrî
Sırrî
Şahîd
Şemsî (Ahmed Paşa)
Şem'î
Tâlî'î
Turâbî
Ulvî
Vâlihî
Veysî
Zuhurî

4. Mecmuanın 1b-50a Sayfalarında Kullanılan Vezinler

	<u>Sayı</u>
1.Remel [Koşma]:	
<i>Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün</i>	136
- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
<i>Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün</i>	4
- + - - / - + - - / - + -	
<i>Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün</i>	69
+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
2. Hezec [Türkü]:	
<i>Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün</i>	78
+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
<i>Mefā'ilün mefā'ilün fā'ülün</i>	14
+ - - - / + - - - / + - -	
<i>Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün</i>	20
- - + / + - - + / + - - + / + - -	
<i>Mef'ülü mefā'ilün mef'ülü mefā'ilün</i>	2
- - + / + - - - / - - + / + - - -	
<i>Mefā'ilün mefā'ilün</i>	1
+ - - - / + - - -	
3.Muzāri' [Benzer]:	
<i>Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün</i>	35
- - + / - + - + / + - - + / - + -	
<i>Mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün</i>	4
- - + / - + - - / - - + / - + - -	
4. Recez :	
<i>Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün</i>	1
- - + - / - - + - / - - + - / - - + -	

5. Kâmil:

Mütefā ‘ilün fe ‘ülün mütefā ‘ilün fe ‘ülün 1
++-+- / +--- / ++-+- / +---

6. Ahreb:

Mef‘ülü mefā‘ilün mefā‘ilün fa‘ 2
--+ / +---- / +---- / +

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ül 2
--+ / +--+ / +--+ / +---

7. Müctess:

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün 9
+--+ / +--+ / +--+ / +--+

8. Hafif:

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün 8
+--+ / +--+ / +--+

TENKİTLİ METİN

ĠAZELİYYÂT-I ĤAYÂLÎ

1.

Fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sen yüzi gülsüz cihân gülzârı zindândur baña
Ĥalk-ı ' âlem gül gibi her gice ĥandândur baña
2. Ġamzeñüñ cellâdını gönder ki teslîm eyleyem
Çün ĥicâb olan arada ey şanem cândur baña
3. Rûz-ı hecrüñde beni tenhâ görelden dōstum
Müstedâm olsun ġamuñ her gice mihmândur baña
4. Terkiñ urur diyü iġvâ eylemiş bî-dîn raġîb
Sevdiğüm vallâhi billâhi bu bühtândur baña
5. Ey **Ĥayâlî** çekmezem firdevs-i ferdâ ġuşşasın
Kim bugün cennet cihânda vaşl-ı cânândur baña

MÜFRED

2.

Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ruĥ-ı rengini kim yârüñ leġâfet gülsitânıdır
Zenaĥdân şanma ol ġülşende bülbül âşiyânıdır

3.

Fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ĥüblar sevdâsıdır ' âlemde maĥbübü'l-ĥulüb
Ĥamdülillâh kim naşîbüm oldu bu sevdâ-yı ĥüb
2. Yâre ' âşîĥ geçdiğin ta' yîb ider ĥalk-ı cihân
Nâ-bedîd itse raġîbi bârî Settârü'l- ' uyüb

1. Hamidiye 1186: 1b.; HD: G. 4.

2. Hamidiye 1186: 1b.

3. Hamidiye 1186: 1b.; HD: G. 26.

3. Her gün āhumdan benüm raḥm eylese itmeñ ‘aceb
Her günāhumdan beni pāk itdi Ğaffārü’z-zünüb
4. Mevlevî olup felekler üstine döner anuñ
Şems gibi başını ‘āşık yolında kılsa tōb
5. Kanlu yaşıñdan **Ḥayālî** gibi itmezseñ vuzū
Cāmi‘-i Ḥaḳ’da imām-ı ‘aşka n’eylersin uyup

VE LEHU

4.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ne zillet virmege rāğıb ne devlet-ḥānımız vardur
Ḳo ğayrı ğayra yār olsun bizüm Allāh’ımız vardur
2. Ṭarīḳında irerse menzil-i maḳşūda her ‘āşık
Ḥaḳīḳat rāhını gözler bizüm bir şāhımız vardur
3. Mey-ālūde sıfālin tāc-ı Cemşid’e deĝişmezler
Bizüm kūy-ı ḥarābāt içre bir dergāhımız vardur
4. Ğam-ı dünyā bizi bilmez velī māh-ı muḥarremde
Şehid-i Kerbelā için bir āh u vāhımız vardur
5. **Ḥayālî** şuret-i dünyāya ĝāfiller gibi tıpamaz
Ḥaḳīḳat vechine bakmış dil-i āgāhımız vardur

VE LEHU

5.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün

- + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Ḥaṭṭ-ı müşĝinūñ lebūñde ‘anber-i sārā şatar
Ruḥlarıñ mihr ü maḥabbet beñlerūñ sevdā şatar
2. ‘İdĝehde sen dükān açduñ şulu şeftālūya
Nār-ı ḥasretle yanup ‘āşıklarūñ eyvā şatar

4. Hamidiye 1186: 2a.; HD: G. 98.

5. Hamidiye 1186: 2a.; HD: G. 69.

3. Dilde peykānuñdan ayrılmaz hayāli hālīnūñ
Güyyā ıfıl-ı Habeş'dür Ka'be'de hurmā şatar
4. Çarh-ı gerdūn mäh-ı nev na'liyle oldı müşteri
Leblerūñ bāzār-ı hüsn içre gezüp helvā şatar
5. Rind oldur kim harābāt içre bir sāgar meye
Taht-ı Cemşid'i girev xor efser-i Dārā şatar
6. Güşe-i bī-tüşe-i faqr içre bir kemter gedā
Vaqt olur kim pādişāh-ı vaqte istignā şatar
7. Yūsuf-ı Mısr-ı belāgatdür **Hayālī** dōstum
Anuñiçün kendüyi kıymetlü bī-pervā şatar

FERD

6.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ne ādemler helāk eyler görüñ ol çeşm-i cellādı
Añılsa yine ammā nā-tüvān bir hastedür adı

FERD

7.

Mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün
Muzâri -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Derbānuñ olmış ey şanem ağıyār-ı bed-liķā
Hayfā ki bāb-ı cenneti şeytān açar kıpar

VE LEHU

8.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Misk ile kāfurdan levh üzre ebrūlar mıdur
Ya güzellik şūhlık alnuñda yazular mıdur

6. Hamidiye 1186: 2a.

7. Hamidiye 1186: 2a.

8. Hamidiye 1186: 2a.; HD: G. 154.

5 ehl-i tab' : ehl-i nazm HD.

2. Nāvek-i müjgānidur her hūsn eli sulṭānınıñ
Cismüm üzre görinenler dimeñüz mūlar mıdur
3. İki yandan iki zūlfüñ mi egilmiş la^ç lüñe
Yā metā^ç -ı şabra şarḳar iki Hindūlar mıdur
4. Hoḳḳa-i yāḳūt içre hūrdeler her gonçenüñ
^ç Andelībüñ çeşm-i giryānına dārūlar mıdur
5. Her nezā^ç 'ir kim **Ḥayālī** nazmına dir ehl-i tab^ç
Pāyine baḫrūñ dem-ā-dem yüz sürer cūlar mıdur

VE LEHU

9.

Mefā^ç 'ilün mefā^ç 'ilün mefā^ç 'ilün mefā^ç 'ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dişüñ lü 'lü^ç lebüñ mercān ruḥuñ baḫr-i melāḥatdūr
İki zūlfüñ meheng ol baḫre ḳaşuñ mevc-i āfetdūr
2. Şırāṭuñ ^ç aynıdur ḳaşuñ şaçuñda ḥaşr olur diller
Şorarsañ ben günehkāra o ḳāmet ḥod ḳıyāmetdūr
3. Diyār-ı ḥayretüñ Mecnūn şeh-i şāḫib-külāhıdur
K'anuñ başında ḳuşlar āşiyānı tāc-ı devletdūr
4. Yaşumla ḳan revān oldı başumdan ^ç aḳlise gitdi
Cihān āgyārdan ḥālī gelürseñ gel ki fırsatdūr
5. **Ḥayālī** devlet el virdi diyār-ı ^ç aşḳa şāh oldum
Otaḡum başum üstinde hümā-yı evc-i ^ç izzetdūr

VE LEHU

10.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Günümü ḳara iden zūlf-i siyekāruñdur
Beni odlara yaḳan āteş-i ḥassāruñdur

9. Hamidiye 1186: 2b.; HD: G. 51.

10. Hamidiye 1186: 2b.; bu gazel divanda yok.

2. Yol başup şabr metâ' ını alan ' uşşâkuñ
Devr-i hüsnünde şehâ turre-i tarrâruñdur
3. Şordugum'çün bir ağız la' lüne sırr-ı dehenüñ
Yoğ yire kanum içen gamze-i hün-hâruñdur
4. Turuban nâzile gülşende şalındukca şehâ
Servi hayretde koyan şive-i refâruñdur
5. Şu gibi yüz sürüyü geldi **Hayâlî** kapuña
Anı redd itme şehâ ' aşık-ı dîdâruñdur

FERD

11.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. İşigüñ hâkine her gün yüzümü sürmekile
Gözün üstinde kaşuñ var diyemez kimse baña

FERD

12.

Fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. İtmesün mi âh-ı dil-süzum ' alevler âşikâr
' Işğ dirler nâmına dilde bir âteş tâze¹ var

VE LEHU

13.

Fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. Var ol ey âhum ki eşküm güllerin âl eyledüñ
Yile virdüñ gülşen-i küyında pâmâl eyledüñ

11. Hamidiye 1186: 2b.

12. Hamidiye 1186: 2b.

¹ pâre

13. Hamidiye 1186: 2b.; HD: G. 273.

4 ' asker-i hüsn : kişver-i hüsn HD.

2. Bir kebūterdür ḥayāl-i zūlf-i yār ey dīde kim
Eşk-i sīmīnūnden ayağına ḥalḥāl eyledūñ
3. Ḥālūmi āyīne-i ruḥsāruñ içinde görüp
Üstine bir noқта kōduñ adımı ḥāl eyledūñ
4. Pādīşāhum ‘ asker-i ḥüsn içre dād itseñ n’ola
Kaddūni çünkim elif zūlfeynūni dāl eyledūñ
5. Şoyunup her dem raqībe karşı ‘ uryān olmağıl
Yoḥsa ben dervīşūni vallāhi abdāl eyledūñ
6. Çeşm-i cellāduñ siyāset kıılmağa cān düzdine
Zūlfūni meydān-ı ḥüsn içinde çengāl eyledūñ
7. Müşterī iken **Ḥayālī** mihrūne ey mäh-rū
Kıılmaduñ bāzār bilsem niçün ihmāl eyledūñ

VE LEHU

14.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Dil helāk oldı bugün derdiyle ol meh-pārenūñ
Bulmadum çoğ istedüm nām u nişānuñ çārenūñ
2. Miḥnet ü derd ü belāyile düşelden hecriñe
Raḥm ider ḥāline her bī-çāre ben bī-çārenūñ
3. Ḥār-ı ğamdan gülşen-i kūyuñda bülbül-veş yine
Göklere irişdi feryādı dil-i ğam-ḥārenūñ
4. Sīnem üzre dāğ-ı ḥasret acıyup kan ağladı
Ḥāline şol tīg-ı hecrūnden irişen yārenūñ
5. Ey **Ḥayālī** ṭālī‘ ūñ yokdur sitāreñ n’eyesün
Çün senūñle yıldızı barışmaz ol meh-pārenūñ

14. Hamidiye 1186: 3a.; HD: G. 274.

FERD

15.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Göñül 'aşkuñda ğayrı istemez şirket kabül itmez
Maħabbet bir güherdür ħaşılı kısmet kabül itmez

FERD

16.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yine almış ele dildâr dil-i ağyârı
Ne güzel bulmuş o şeh bal alacak ezhârı

VE LEHU

17.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

+ - - - / + - - - / + - -

1. Hevādaruñ olaldan dūd-ı āhum
Yazar eyvân-ı çarħa āh şāhum
2. Miyānuñ fikridür eglencem ancaħ
Alan bir kıldan alur pādişāhum
3. Benem devrümde sulţān-ı ħarābāt
Başumda bir kadeħ meydür külāhum
4. Ĥabāb-āsā alup başum elime
Hevā-yı 'aşka uydurdum sipāhum
5. **Ĥayālī** şām-ı ğam ħuffāşıyam ben
Cihānuñ mihrine yoħdur nigāhum

15. Hamidiye 1186: 3a.

16. Hamidiye 1186: 3a.

17. Hamidiye 1186: 3a.; HD: G. 326.

4 uydurdum : uyupdur HD.

VE LEHU

18.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dil helāk oldı meded şol gözleri bīmārdan
Derdile dermān irişmez ol şeker-güftārdan
2. Ğam şebinde firqatūñle cānum alduñ duymadum
Gel berü şulḥ idelüm bir büseye inkārdan
3. Vaşluñile cānum istibdāl iderseñ n'ola kim
Kim kaçar 'ālemde ey dil aşşılı bāzārdan
4. Pādişāh-ı mülk-i ḥüsnüm diyü germ olma şehā
Kim vefā gelmez cihānda çarḥ-ı kej-reftdārdan
5. Ey **Ḥayālī** 'ömri zāyi' itmeyem dirseñ eger
Ḥālī olma devr içinde bir muşāhib yārdan

VE LEHU

19.

Mef'ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Kaşuñ hilālını meh-i tābāna virmezin
Gün ruḥlaruñı şem' -i şebistāna virmezin
2. Aqşehr'e alnuñı yüzüñi Aydın iline
Misgīn şaçuñı mülk-i Qaraman'a virmezin
3. Ḥaṭṭuñı sebzezār dimez kand-i la' lüñi
İzüñ tozını kühl-i Şifāhān'a virmezin
4. Göz qarasını mesken iden 'aks-i la' lüñi
Zulmet içinde çeşme-i ḥayvāna virmezin
5. Ben ol **Ḥayālī**'yem ki bugün yār küyünü
Taḥt-ı 'Acem'le mülket-i 'Oşmān'a virmezin

18. Hamidiye 1186: 3a.; HD: G. 379.

2 duymadum : tınmadum HD.

19. Hamidiye 1186: 3b.; bu gazel divanda yok.

FERD

20.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Hıaı bozdı ise hñsnini ebrñsı kemākān
Yıııldđ ise mescidi mihrāb yirinde

21.

Mef' ulñ mefā' ilñ mefā' ilñ fe' ulñ

--+ / +--+ / +--+ / +--

1. Billāhi Őaıın bñlbñl-i zāruñ nefesinden
Ey ğonıe-i nev-hñz meded tāzeligññ var

VE LEHU

22.

Mefā' ilñ mefā' ilñ mefā' ilñ mefā' ilñ

+---- / +---- / +---- / +----

1. Sen ey bñlbñl kebāb-ı āteŐ-i ' aŐı-ı ğñl olmiŐsın
Be yana yana hey miskñn nedñr hālññ kñl olmiŐsın
2. Ğñrñp mestāne feryādum didi ey ğñlŐen-i zñbā
Yine rindāne iımiŐsin Őeherden bñlbñl olmiŐsın
3. Ölince kullığın eyle ğñññl sen saña itmişsin
Varup bir bñ-vefā yārññ işiginde kul olmiŐsın
4. Mey-i ğñl-ıihre iımiŐsin yine ey ğonıe-leb yārññ
ĞñzellenmiŐsin ey āfet kızarımıŐ ğñl ğñl olmiŐsın
5. ' Aceb Őurñde-hāl olduñ **Hıyālñ** la' l-i yārñıññ
Melāmet ıārsñsında haridār-ı mñl olmiŐsın

20. Hamidiye 1186: 3b.

21. Hamidiye 1186: 3b.

22. Hamidiye 1186: 3b.; HD: G. 382.

2 ğñlŐen : ğñlbñn HD.

4 yārññ : benzer HD.

VE LEHU

23.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dil-rübālar kim benüm şabr u qarārum aldılar
Çekdiler evvel elümden ihtiyārum aldılar
2. Qanlı yaşumdan cihan gülzārı buldı reng ü bû
Üşdiler bülbülleri feryad u zārum aldılar
3. Şabrumı dilden qara gözlü güzeller kapdılar
Bir nice şebbāzlar elden şikārum aldılar
4. Sīnemün meydānı tōlsa qanlı yaşlarla n'ola
Leşker-i miḥnet beden gibi ḥişārum aldılar
5. Zaḥm-ı sīnemden **Ḥayālī** tīr-i yāri çekdiler
Piste-leb bir serv-qāmet gül- ' izārum aldılar

FERD

24.

mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Gice yārānile geh ḥancerin añduk geh ebrūsın
Biraz söyleşdük ol yārūñ orasından burasından

FERD

25.

mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Nazar kııl her dem aqan ḥūna-ı çeşm-i dāğdārından
Benüm her tāze dāğum qanlar aqlar rüzgārından

23. Hamidiye 1186: 4a.; HD: G. 104.

2 bû : rû HD.

24. Hamidiye 1186: 4a.

25. Hamidiye 1186: 4a.

VE LEHU

26.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. “Şol gönül kim bezm-i ğamda derdiñi tenhâ çeker
‘Ayn-ı cāna kühl-i subhānellezī esrā çeker
2. Yārile ‘aşık ikilik perdesini kıldı çäk
Vaħdete irdi daħı zāhid ğam-ı ferdā çeker
3. Mürçe bir kaçre mā içinde olur nā-bedīd
Teşne-diller var ki bir demde yedi deryā çeker
4. Āşiyān-ı bülbüli sāgar idüp gülzārda
Ġonçe la‘lün yādına ey lāle-ruħ şahbā çeker
5. Dergehinde her ne kim emr eylese sultān-ı ‘aşk
Nice yıllardur **Ġayālī** hükmine tuğrā çeker

VE LEHU

27.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yaçalı gülzārda ‘işret çerāğın lāleler
Üstine pervāneler gibi üşerler jāleler
2. Kāse-i nergisde itdi gözleri yaşın gül-āb
Gördi bülbül ğoncenün başın ağırdur nāleler
3. Āfitāb u Zühre’ye ħüsnün metā‘ın itme ‘arz
Aña ‘ālem müşteri lāzım degül dellāleler

26. Hamidiye 1186: 4a.; HD: G. 79

1 ‘Ayn-ı cāna : Cān gözine

3 mā içinde olur nā-bedīd : su içre vücūdun ğar□ ider

27. Hamidiye 1186: 4a.; HD: G. 101.

1 üşerler : düşerler HD.

5 Ey Hayālī cām u cemdir kim sımış gerdün-ı dún/ Lālenin destinde mey-ālūd olan pergāleler HD.

4. Hāymeler kurdı fenā iqlīmīnūñ sulṭānına
Nāz-ı Leylī' den leb-i Mecnūn'daki tebhāleler
5. Añlamaz şimdiki şā' irler **Hāyālī** şī' rini
Sāhīrī sihrin ne bilsün bir iki gevsāleler

VE LEHU

28.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Her kaçan la' lin baña ol māh-peyker gösterür
'Andelīb-i zārına berg-i gül-i ter gösterür
2. Tīrūñ ey kaşı kemān geldükce şahn-ı sīneye
Şadr-ı dilde cān aña teklīf ider yer gösterür
3. Nokṭa-i hālūñdurur la' lūñ katında çün hilāl
Cennet içre teşne-dil 'uşşāka kevşer gösterür
4. Aluban mühr eşrefīsin destine pīr-i felek
Ey kamer-ruḥ müşterīdür vaşluña zer gösterür
5. Oğuduğca şī' rüñi cānān lebiyle her nefes
Ey **Hāyālī** tūṭī-i naẓmuña sūkker gösterür

VE LEHU

29.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Dilberā ḳadd-i ḥayālūñ vasaṭ-ı cānda yatur
Mīhr-i şevḳuñ şanemā bu dil-i virānda yatur

28. Hamidiye 1186: 4b.; HD: G. 116.

2 ider . edip HD.

3 teşne-dil 'uşşāka : teşne uşşākına

29. Hamidiye 1186: 4b.; HD: G. 80

1 ḳadd-i : hayl-ı HD.

2 bī-çāredurur maḥbes-i zindānda : bī-çāre gör'e mihnet-i cānanda // Bir : Der HD.

3 didi dil : sānemā HD.

4 beyit divanda yok.

2. Zekānuñ çāhına şabr eylemeyüp düşdi gönül
Dil-i bî-çāredurur maḥbes-i zindānda yatur
3. Ruḥuñ üstinde görüp ḥāl-i siyāhuñ didi dil
Bir Ḥabeş tıfldurur bâğ-ı gülistānda yatur
4. Ğamzesi oqı anuñ cān u gönülden geçüben
Kimse fehmi itmez anı ben bilürem kıanda yatur
5. Biñ ola bencileyin ol şehüñ āvāreleri
Güşe-i gamda **Ḥayālî** nice dermānde yatur

VE LEHU

30.

Fe 'ilātün mefā' ilün fe' ilün

++-- / +-+- / +-+

1. Bîd āba dimiş ki lütfüñdan
Dem-be-dem reşḥa-i zülāl içerüz
2. Āb da bîde didi biz de senüñ
Sāye-i devletüñde ḥōş geçerüz

FERD

31.

Mef'ülü fā 'ilātü mefā 'ilü fā 'ilün

--+ / -+-+ / +--+ / -+-

1. Vā firḫatā ki irmedüm ol serv-ḳāmete
Vā ḥasretā ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyāmete

30. Hamidiye 1186: 4b.

31. Hamidiye 1186: 4b.

VE LEHU

32.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cān-ı 'ālem şūretā çoğdur velī cānānı bir
Niçe yüz biñ encümün olur meh-i tábānı bir
2. Senden özge dilbere 'uşşāk olmaz germ-dil
Bunca zerrātuñ olur hūrşid-i nūr-efşānı bir
3. Olmadı her āteş-i ruhsāra mā'il ehl-i şevk
Niçe pervāneyle bir şem'ün olur peymānı bir
4. Gerçi çoğdur hūsn iqlīminde şāhib-ihtişām
Bende-i bī-çāre bir bilmek gerek sultānı bir
5. Kışver-i nazmuñ **Hayālī** pādişāhıdur bugün
Gelmesün meydānına anuñ hele oranı bir

VE LEHU

33.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her kaçan nāz eylese ol serv-i āzādum benüm
Sīneden çıkmak diler rūh-ı feraḥ-şādum benüm
2. Bunca gündür kūh-ı ğamda lāle-veş kan ağlarum
Dimez ol şirīn-dehen ḥālūñ ne Ferhād'um benüm
3. 'Aşk-ı Ferhād'ile Mecnūn'ı n'ola yād eylesem
Kim biri şeyḥüm 'azizüm biri üstādum benüm

32. Hamidiye 1186: 4b.; HD: G. 113.

1 olur : oldu HD.

3 āteş-i ruhsāra : āteşin ruhsāra HD.

5 pādişāhıdur : pehlevānıdır HD.

33. Hamidiye 1186: 5a.; HD: G. 331.

1 çıkmak : kaçmak HD.

2 gündür : demler HD.

5 Gün gibi 'ālemde olurum **Hayālī** tābdār : Gül gibi ālemde olaydım Hayālī nāmdār HD.

4. Ben ula ram it demekden azum egildi saa
ılmadı bir gn nezre ey per-zdum benm
5. Gn gibi  lemde olurdum **ayl** tbdr
Bir gn ol gne dehen yd eylese adum benm

FERD

34.

Mef'ln mef'ln mef'ln mef'ln
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Hemn a d ile dest-i girbn olma evldur
Ne lzım baa her dem iltizm itme mdry

FERD

35.

Fe 'ltn fe 'ltn fe 'ltn fe 'ln
+ + --- / + + --- / + + --- / + + ---

1. Durr hke an ir idp ser-gerdn
Kime kim evkile ra itdre bir dem devrn

VE LEHU

36.

Mef'ln mef'ln mef'ln mef'ln
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu at at anile tolm dila cnna tpırdum
Vef tomrn bir gne-i handna tpırdum
2. Hadeng-i gmzesi peyknna gnlmde yir itdm
Zleyh-ve dirg Ysufum zindna tpırdum
3. Ter itdm eme-i huridi  ummna keder virdm
Ayat tpran n dde-i giryna tpırdum

34. Hamidiye 1186: 5a.

35. Hamidiye 1186: 5a.

36. Hamidiye 1186: 5a; HD: G. 362

3 Ayt tpran : Gubr- rhm HD.

4. Bu gönüm hüdhdün sîmürğa irgürdüm bihamdillâh
Elümde yazumı sultân-ı ‘âlî-şâna tapşırđum
5. **Ĥayâlî** naqşına bakup güşâde olmağa dâ’im
Bu şî‘r-i nâzenînum defter ü dîvâna tapşırđum

VE LEHU

37.

mef’ülü fâ’ilâtü mefâ’ilü fâ’ilün
-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Eşküm sitâresin şalalı ayağa gözüm
Sen meh-liqâ yanında benüm düşdi yılduzum
2. Ben itmezem miyânuñiçün kılca kı̄l ü kı̄l
Ağzına yokdur ey yüzi gün zerrece sözüm
3. Bir şüretile saña geçüpdür beni raqîb
Yanuñda anuñiçün ağ olmaz kara yüzüm
4. Nev-rüz-ı hüsnüñe ireli ĥatt-ı müşgbâr
Oldı berâber ey perî giceyle gündüzüm
5. Yârün yolında ĥâk olur isem **Ĥayâlî** ben
Küĥl idine gözine her ehl-i nazâr tozum

VE LEHU

38.

Fe’ilâtün fe’ilâtün fe’ilâtün fe’ilün
+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Ğayrıya lütf cefâdur baña ‘âdet senden
Demidür eyler isem saña şikâyet senden
2. Ĥaşr meydânını âteş-kede-i ‘aşq idem
Bir dem âh eylerisem rüz-ı kıyâmet senden

37. Hamidiye 1186: 5a.; HD: G. 340.

1 Eşküm : Eşkin HD.

38. Hamidiye 1186: 5b.; HD: G. 431.

4 Ben cihândan bezerüm : Yok cihândan haberim HD.

3. Sözlürüm 'äleme bildürdi belâgat ne imiş
Nitekim oldı 'ayân nūr-ı melâhat senden
4. Ben cihândan bezerüm üştür-i ser-mest şıfat
Götürelde güzelüm bār-ı 'inâyet senden
5. Zülmet-i şâm-ı belâ içre **Hayālî** kaldı
Pertev irmezse eyâ necm-i sa'âdet senden

FERD

39.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Lâyık mı senüñ meh ola karşında nümâyân
Bir kez hele mir'âta baq ey husrev-i hübân

FERD

40.

Mef'ülü fā'ilâtü mefā'îlü fā'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Hüsni behâda pâdişeh-i bî-bahânedür
Her vechile o Yüsuf-ı şânî yegânedür

VE LEHU

41.

Mef'ülü fā'ilâtü mefā'îlü fā'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Bu nazm-ı âbdârile fehm it ne söylerem
Dîdâr Hakk'ı âb-ı ruḥ-ı heft-kişverem
2. Ma' nîde nazm kişverinüñ tâcdârıyam
Şüretde gerçi başı açık bir çalenderem

39. Hamidiye 1186: 5b.

40. Hamidiye 1186: 5b.

41. Hamidiye 1186: 5b.; HD: G. 345.

3 kelâmumı : kelâmını HD.

5 olduñ ben . olduñ u ben HD.

3. Dürr-i kelāmumı şadef-i kā'inātda
İdrāk iden kişi beni añlar ne cevherem
4. Bu âdem öldürür dirilürken Mesîh-vâr
Her bir at uğrısı beni şanur ki bir haram
5. Sende libās-ı fâhîr ü bende bu nazm-ı pāk
Sen cism-perver olduñ ben rûh-perverem
6. Tîğum zebān u terk-i küleh nāmdur baña
Başlar kesici qanlar aqıtmaz dilāverem
7. Ben ol **H**ayālî'yem ki çeküp cevr ü guşşañı
Yine du'â-yı devlet idüp şükr eylerem

FERD

42.

Fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ebr-i zülfiyle nihān eyler o meh ruhsārını
Hîç yüz virmez baña bir kez yüzün göster disem

FERD

43.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bugün on dört gün olur görmedüm ey mäh seni
Ay efendim bu gice gel bile aqşamlayalum

42. Hamidiye 1186: 6a.

43. Hamidiye 1186: 6a.

VE LEHU

44.

Mef'ülü fâ 'ilātü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Göndermedüñ yazup yañılup baña bir peyām
Dünyāda bī-vefālar içinde saña selām
2. Al destüñe piyāle 'i göñlüñ şafā bula
Tārīk olur o hāne ki olmaya anda cām
3. Tīğüñ elüñde gördi yalñ yüzlü hūbdur
Nāzikligile sīneye çekdi anı niyām
4. 'Uşşākı bār-ı miñnetle müstedām ider
Halka siyāset ile virür şāh intizām
5. Başum **HAYĀLĪ** kulle-i küh-ı belādurur
Kim dūd-ı āh oldu anuñ üstine ğamām

RUBĀ'Ī

45.

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün fe 'ilün

- + -- / - + -- / - + -- / + + -

1. Hūlūşımız saña ey bī-vefā bilinmedi mi
Yanuñda hayf dañı müdde 'ā bilinmedi mi
2. Tābīb-i lūţfuñuñ āyā nedendür ihmāli
'İlāc-ı derd-i dil-i mübtelā bilinmedi mi

44. Hamidiye 1186: 6a.; HD: G. 341

2 piyāle'i : peyāle ki // Tārīk olur o hāne ki olmaya anda cām : Tārīk olur şu hāne ki olmaya ana cām HD.

3 anı : o dem HD.

4 bār-ı : aşk HD.

5 dūd-ı āh . dūd-ı āhım HD.

45. Hamidiye 1186: 6a.; Rubai denmiş olsa da vezin gereği rubai değil dübeyt olabilir.

VE LEHU

46.

Fe 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Gönlüm ister yeñi başdan yine āvāre düşe
Yağalar çāk idüben dāmen-i kühsāra düşe
2. K̄ul imiş bir boyı āzāde efendī sevdüm
K̄orqarın Yūsuf-ı Mıṣrī gibi bāzāra düşe
3. Döndi şol bülbüle başdan varıcağ k̄uyına dil
K̄urtılup ḥabs-i ḳafesden vara gülzāra düşe
4. Ğamzesinden beni bir kimse ḥalāş eylemez
Ser-i zülfi meger ayağına yalvara düşe
5. Ey **Ḥayālī** ḳamu aḥvālūñi añ şāyed kim
Bu ğazel bir gün ola şāh-ı cihān-dāra düşe

VE LEHU

47.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. Bülbül-i gülzār-ı miḥnetdür dil-i ğamnākimüz
Aña ḡyā kim ḳafesdür sīne-i şad-çākimüz
2. Fırḳat öldürse beni āhum yeliyle ḥaşre dek
Gird-bād olup ser-i k̄uyuñ ṭolana ḥākimüz
3. Varmışuz bir māh-rū şevḳıyla ğayrı 'āleme
Dūd-ı āh-ı pür-şererdür encüm-i eflākimüz
4. Her boyı servüñ düşüp ayağına yüzler sürer
Bir aḳar şudur bizüm ḡyā ki ḳalb-i pākimüz

46. Hamidiye 1186: 6a.; HD: G. 492.

47. Hamidiye 1186: 6b.; HD: G. 190.

2 Gird-bād : Gird-i bād HD.

5 Bulmasaydı : Bulmayaydın HD.

5. Bulmasaydı ehl-i nazm içre **Hayālī** imtiyāz
Dür-bīn olmazdı böyle dīde-i idrākimüz

VE LEHU

48.

Fe 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Hāmiken mīve-i vaşluñ dime mebzül olmaz
Şanma ey naḥl-i cihān kırtarasın ol olmaz
2. Çīn-i zülfünde gönül var mı giriftār degül
Ḥāl-i Hindū'ña senün Rūm'da kim kıul olmaz
3. Rāhimiş 'aşk-ı dile bī-elem-i gerd-i fenā
Kışver-i şehir-i beķāya bu kıadar yol olmaz
4. Olmışam Kıays'ile Ferhād'a mu'ādil āh
'Aşk eli beglerinün sancağı maḥlül olmaz
5. Kıadem-i himmetimün gerdi felek seyrinde
Gün mi var mihr ü mehün gözleri meķhül olmaz
6. İdeli kendüyi tefvīz **Hayālī** Ḥaķķ'a
Düşmen-i rü-siyehün āline meşgül olmaz

VE LEHU

FERD

49.

Mef'ülü fā 'ilātü mefā 'ilü fā 'ilün

- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Mir'āt-ı kıalbe virme küdürēt güşāde ol
Ben künc-i ğamda āh ideyüm sen şafāda ol

48. Hamidiye 1186: 6b.; HD: G. 205.

1 mīve-i vaşluñ : meyve-yi cevrim // naḥl-i cihān : naḥl-i cefā HD.

4 āh : amma HD.

5 beyit mecmuada yok.

49. Hamidiye 1186: 6b.

FERD

50.

Mef'ülü fâ 'ilätü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Bâğ-ı ruhuñda dâne-i hâliñe ey perî
Meyl eylesek 'aceb midür âdem degül miyüz

VE LEHU

51.

Fâ 'ilätün fâ 'ilätün fâ 'ilätün fâ 'ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Käkül-i miskîn-i cânânun perişân-ğâliyüz
Ğuşşanuñ sergeştesi derd ü ğamuñ pâmâliyüz
2. İhtiyâr itdük ğamı Mecnün'ile Ferhâd'ile
Tekye-i 'aşkuñ bir iki üç nefer abdâliyuz
3. Kaddimüz yây itmegile menzil alduğ oğ gibi
Tîğ-veş 'uryânlaruz lîkin cihân kıattâliyuz
4. 'Uğde-i çarhuñ ser-â-ser añladuğ eşkâlini
Her ne kim ğâyibdür anı bilmegün remmâliyüz
5. Hâce-i cânâ metâ' -ı ğuşşanı almağdayuz
Biz **Hayâlî** bu fenâ bazarınuñ dellâliyuz

FERD

52.

Fe 'ilätün fê 'ilätün fê 'ilätün fê 'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Cerb-i şîrîni yiyüp 'aşık ider ğamd ü şenâ
Hişşe yok mı o söğüşden bize bir pâre nedür

50. Hamidiye 1186: 6b.

51. Hamidiye 1186: 6b.; HD: G. 191.

5 ğuşşanı : ğuşşayı

52. Hamidiye 1186: 7a.

FERD

53.

Mef'ülü fâ 'ilätü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Bād-ı şabāya zülfi peyāmın getür didüm
Geldi getürdi başuma sevdā haberlerin

VE LEHU

54.

Fâ 'ilätün fâ 'ilätün fâ 'ilätün fâ 'ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Allār-ile kıana girmiş ol melek-simāya bak
Fi'l-meşel gökde şafaķ içinde toğmuş aya bak
2. Zülf-i ' anber-bār-ı yāre beñzedürmiş kendüyi
Nāf-ı miskīnün dimāğında kıurı sevdāya bak
3. Çin ü Māçin'ün harācın almağa hüküm itdi yār
Müşg-bār olmuş ol iki ' anberin tuđrāya bak
4. Şu gibi her alçağa meyl itme bu gülzārda
Kāmetün servī gibi bir himmeti bālāya bak
5. Zerenün içindeki hurşid-i ' ālem-tābı gör
Katreye kendüyi teslīm eyleyen deryāya bak
6. Görmedünse kıana müstağrak **Hayālī** dāđını
Fi'l-meşel gökde şafaķ içinde toğmuş aya bak

53. Hamidiye 1186: 7a.

54. Hamidiye 1186: 7a.; HD: G. 250.

4, 6 beyitler memuada yok.

VE LEHU

55.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gül yüzünde ey perî zülf-i perişānuñ mı var
Gülşen-i cennetdür anda tāze reyḥānuñ mı var
2. Yārile aḡyārı gördüm oturur bir gün didüm
Ey melek-şüret nedür yanuñda şeyṭānuñ mı var
3. Öldürürsin 'āşıkuñ raḥm eylemezsin ey şanem
Hey ne kāfirsın senüñ sīneñde imānuñ mı var
4. Gel iñende kendüñe germ olma ey ḥür-ı behişt
Kāmet-i dilber gibi serv-i ḥırāmānuñ mı var
5. Bu **Ḥayālī** bendeñi öldürmek istersin şehā
Ka'be-i kūyuñda yoḡsa yine ḳurbānuñ mı var

VE LEHU

56.

Fe 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Dili āşüfte ḳılan sünbül-i gül-pūşuñdur
Şabrımı ḡāret iden ḥāl-i bünāḡuşuñdur
2. Sen ne gülşen gülisin kim bugün ey lāle-'izār
'Ālemüñ bülbül-i ḡüyāları ḥāmūşuñdur
3. Ne ḥarābātī imişsin meded ey ḡamze-i yār
Tende ḳanum ḳurıdan ikide bir nūşuñdur

55. Hamidiye 1186: 7a.; HD: G. 75.

2 bir gün : iken HD.

3 'āşıkuñ : 'āşıkı HD.

4 ḥür-ı behişt : bāḡ-ı behişt HD.

5 bendeñi : hastayı HD.

56. Hamidiye 1186: 7a.; HD: G. 97.

3 ḳurıdan : komayan HD.

4. Sen ŧeh-i hŧusne felek taht u sipāh oldu nŧcŧm
Mihrile māh kapuñda iki çāvuŧuñdur
5. Bāde-i ‘aŧŧuñı ey dōst **Ĥayālĭ** içeli
Geldi baŧına ‘aqlı dağı ser-hōŧuñdur

VE LEHU

57.

Fā ‘ilātŧn fā ‘ilātŧn fā ‘ilātŧn fā ‘ilŧn

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ben ki eŧ‘ ārumla vaŧf-1 zŧlf-i meftŧn eyleyem
Ey niçe Leylĭ-ŧıfat maĥbŧbı Mecnŧn eyleyem
2. Kānlu yaŧumdan sipāh-1 ĥāba leŧkerler çekŧp
Nice bir ŧām-1 firākuñda ŧebĭhŧn eyleyem
3. Bezm-i ġamda her nefes āh eylerin kōrkŧm bu kim
Ney gibi feryād-1 ‘uŧŧāk içre kānŧn eyleyem
4. Kŧh-1 ġamda gelse ben Ferhād’a ol ŧĭrĭn-dehen
Bindigi ŧebdĭziñi kānumla Gŧlgŧn eyleyem
5. ‘Aŧŧ yolında ben **Ĥayālĭ** bir gedā-yı kemterĭn
Kendŧmi ger tābdār-1 rub‘ -1 meskŧn eyleyem

FERD

58.

Mef’ŧlŧ fā ‘ilātŧ mefā ‘ilŧ fā ‘ilŧn

– – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Aĥŧamlamaġa baŧladı illerle ŧimdiden
On dōrdine iriŧmedin ol māh-pāremŧz

57. Hamidiye 1186: 7b.; HD. G. 339.

3 kōrkŧm bu kim: kor mu budur HD.

4 ŧĭrĭn-dehen : ŧĭrĭn-cemāl HD.

5 ‘Aŧŧ yolında ben **Ĥayālĭ** bir gedā-yı kemterĭn : ... kŧyunda Hayālĭ ... // tābdār-1 : tācdār-1
HD.

58. Hamidiye 1186: 7b.

FERD

59.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Şafāya şarf idegör naqd-i 'ömriñi telef itme
Bu kār-hāne bilürsin hisāb üzre qurulmuşdur

VE LEHU

60.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Qaddūñ ile 'arızuñ gülzārda yād eyledüm
Servi pest itdüm güli āhumla berbād eyledüm
2. Hānedān-ı 'aşq-ı Mecnūn'dan berü vīrān idi
Sīm-i eşküm harc idüp vīrānın ābād eyledüm
3. Firqatūñ añdum dil-i şeydāya düşdi ıztırāb
Yād-ı vaşluñla yine dīvāneyi şād eyledüm
4. Her ne nazmı kim harābāt içre hāmem kıldı derc
Gūşe-i halvetde anı vird-i zühhād eyledüm
5. Ey **HAYALİ** vuşlat-ı dilber ne maqşūdum benüm
Hamdū-lillāh kendümi hicrāna mu' tād eyledüm

VE LEHU

61.

Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Harāb olupdur ol ābād gördüğüñ gönlüm
Gamūñla tobtoludur şād gördüğüñ gönlüm
2. Cihānda başına sulţāniken benüm servüm
Kul oldı sen şehe āzād gördüğüñ gönlüm

59. Hamidiye 1186: 7b.

60. Hamidiye 1186: 7b.; HD: G. 323.

61. Hamidiye 1186: 8a.; Bu gazel divanda yok.

3. Görince dāne-i ḥālūñi dām-ı zülfüñde
Tutuldu ḳaldı o şayyād gördüğüñ göñlüm
4. Cefāya öğrenüben cevre cān virür şimdi
Vefā vü mihriyle mu‘ tād gördüğüñ göñlüm
5. Ḳarışdı ḳara yire kühsār-ı miḥnetde
Ḥayālī şimdi o Ferhād gördüğüñ göñlüm

FERD

62.

Mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Olduḳ esīr-i nīm-nigāh-ı teḡāfūlūñ
Bir ḳayda daḡı düşmeyelüm çözme kākūlūñ

FERD

63.

Fe' ilātün fē' ilātün fē' ilātün fē' ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Gün gibi zāhir iken cān gibi pinhānsın sen
Ehl-i dil istedüḡi dilber-i fettānsın sen

VE LEHU

64.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kāşkī cismümde biñ biñ dīde peydā eylesem
Her birin lü 'lü' dişüñ yādına deryā eylesem
2. Mihr-i dünyādan yumazsam el namāzum nā-ḳabūl
Elde tesbīḥüm eger 'ıḳd-ı Şüreyyā eylesem

62. Hamidiye 1186: 8a.

63. Hamidiye 1186: 8a.

64. Hamidiye 1186: 8a.; HD: G. 324.

1 yādına . hecride HD.

3. El degül cān pārelerdi ğabġab-ı nārencine
Yūsuf-ı gül-çihremi ‘ arz-ı Züleyhā eylesem
4. Meş‘ al-i hūrşīdi ‘ İ̄sī gönderür her vaqtüme
Bezm-i ‘ iṣūm cāmını ḳandīl-i tersā eylesem
5. Ey **Ḥayālī** sīneme bir revzen açsa tīġ-ı ‘ aşḳ
Cān göziyle bir naẓar yāri temāṣā eylesem

VE LEHU

65.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Bir bā‘ iṣ-i ḥayāt nigāruñ helākiyem
Bir zer-ḳabā vü sīm-tenüñ sīne-çākiyem
2. Yārüm hevāyī ṣu gibi ben aña mā‘il
Ol āteṣī-mizācdurur ben de ḥākīyem
3. Ben ey ṭabīb derdime dermāna düşmenin
Andan berü ki bir güzelüñ derdnākiyem
4. Pīr-i muġānuñ eylemişem meşrebin ḳabül
Demlerdurur ki mu‘ teḳid-i zāt-ı pākiyem
5. Gerçi **Ḥayālī** ‘ aşḳ yolu ṣa‘ b-nākdür
Mecnün-ı ‘ Āmirī gibi bī-vehm ü bākiyem

VE LEHU

66.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Çaġlayup aḳar benüm eşk-i revānum sū-be-sū
Olmaġa sen ‘ ārız-ı dildāra cānā rü-be-rü

65. Hamidiye 1186: 8a.; HD: G. 325.

2 mā‘il . mā‘ilin HD.

5 Mecnün-ı ‘ Āmirī : Mecnün u ‘ Āmirī HD.

66. Hamidiye 1186: 8b.; HD: G. 457.

3 Bī-ḳiyāmet . Hey ḳiyāmet HD.

4 gülşen-be-gülşen : menzil be menzil

2. Bāde virdi cev-be-cev āhum vüçüdüm hırmenin
Dāne-i hālūñ ğamı eşküm idelden cū-be-cū
3. Bī-ķıyāmet haşre dek tükenmeye bu ķıl ü ķāl
Sīnede her bir ķalem şerķ itdi zūlfūñ mū-be-mū
4. Ey saçı sūnbül senūñ her şubķ-dem bād-ı şabā
Zūlfūñūñ būyın arar ğulşen-be-ğulşen kū-be-kū
5. İtdigūñ yüz ķaralġın yüzūñe urur şaķın
Ey **Ħayālī** olma ol mir 'āt-ı ħüsne rū-be-rū

FERD

67.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Urınca şāne ġisū-yı ħayāl-i yāre müjġānum
Ġül-āb-efşān olur yād-ı ruķıyla çeşm-i giryānum

FERD

68.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + --- / - + --- / - + --- / - +

1. Ger elim kesseñ ķalur dāmān-ı luţfuñda elüm
Dāmenūñ kesseñ ķalur destümde luţfuñ dāmeni

VE LEHU

69.

Mef'ülü fā 'ilātü mefā 'ilü fā 'ilün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ġam acısını lezzet-i dünyāya virmez
Künc-i belāyı ķişver-i Dārā'ya virmez

67. Hamidiye 1186: 8b.

68. Hamidiye 1186: 8b.

69. Hamidiye 1186: 8b.; HD: G. 433.

3 na' lçe-i kebgimūñ : na' lçe vü kekbūñ

4 rind-i 'ālemin . rind-i 'ālemem // 'ilmile : ālemlle HD.

5 işigūñ gedālıġın : bu ġün yār u giryemi HD.

2. Hünābe-i cigerle geçen rüzgārımı
Bezm-i şafāda sāğar-ı şahbāya virmez
3. Yirler yüzinde na‘ lçe-i kebgimūñ izin
Göklerde mäh-ı nevre Süreyyā’ya virmez
4. Dil kişverinde beglik ider rind-i ‘ālemin
Ṭabl u ‘ilmile başumı ğavġāya virmez
5. Ben ol **Ḥayālī**’yem ki işigūñ gedāligin
Ḥür-ı behişt ü şādī-i ferdāya virmez

VE LEHU

70.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ger hevādār olmasa ruhsār-ı yāre mirvaḥa
Yire virmezdi qarārın bir qarāra mirvaḥa
2. Ehl-i demdür nefḥ-i Rūḥullāh’dan urdı demi
Yādigār olsa ‘aceb mi rüzgāra mirvaḥa
3. Bir ayağ üzre ṭurup eyler du‘ ālar irmege
Dest-būs-ı ḥusrev-i Cem-iḳtidāra mirvaḥa
4. Görđi çün ruhsār-ı yāri çekdi dilden āh-ı serd
Bir nefes yār olmadı nāmūs u ‘āra mirvaḥa
5. Mihr-i ḥüsni tābına yārūñ **Ḥayālī** yanmağa
Vardı yüzini ele alup nigāra mirvaḥa

70. Hamidiye 1186: 8b.; bu gazel divanda yok.

VE LEHU

71.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Varduğumca kūyuña bu dīde-i ğamnākile
Eşk-i ħūnīnüm olup dīvāne oynar ħākile
2. Ay ile gün gice gündüz eşigüñe yüz sürer
Kūyuñı n'ola berāberdür disem eflākile
3. Her oğuñ bağrımı deldükce ğamuñdur yidüğüm
Kim řabībā mār-ı zaħmı ref' olur tiryākile
4. Olma bigāne gönül zülf-i řalībinden şağın
Āşinālık isteriseñ ol büt-i çalākile
5. Meclis-i meyden **Ĥayālī'**yi yağarsın zāhidā
Cennete girmek dilersin sen de bu idrākile

FERD

72.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ten-i ħākīde eřrāfa yayılmış reglerüm şanma
Zemīn-i dilde kök şalmış nihāl-i çadd-i dildārın

FERD

73.

Mef'ülü fâ 'ilātü mefā' ilü fâ 'ilün

- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Mir'āta bağma bir iki gün eyle tecrübe
Şabr eylemek firākuña müşkil degül midür

71. Hamidiye 1186: 9a.; HD: G. 497.

1 ğamnākile : nemnāk ile HD.

3 Her : Heçr // ref' : def' HD.

5 yağarsın . yığarsın HD.

72. Hamidiye 1186: 9a.

73. Hamidiye 1186: 9a.

VE LEHU

74.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sīm-i eşküm her kimüñ yolında işār olmadı
Ol metâ'ına bu bāzāruñ haridār olmadı
2. Şādīlik mi geldi dil mülkine kim ğam gelmedi
Rūz-ı rüşen var mı kim soñı şeb ü tār olmadı
3. Her şerārum āsumān-ı mihr-i encümdür velī
Bu kadar encümle bir gün tāli'üm yār olmadı
4. Geçmemişler gülşen-i 'ālemden aķar şu gibi
Pāk-meşrebler içinde ehl-i dīdār olmadı
5. Mantıķu't-ı tayr oldı her beyti **Ĥayālī'**nün velī
Ĥuş dilin fehm eylemez her kim ki 'Attār olmadı

VE LEHU

75.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şalduĝuñda hāne-i 'aşķuñ ezel bünyādını
Ĥaşa kullandım belā iķlīminüñ Ferhād'ımı
2. Bir nihāl-i tāze sevdüm bāĝbān-ı dehr iken
Gülşenüñ āzād kıldım servini şimşādını
3. Her ĝubārı hākden Ferhād'uñ eylerdi fiĝān
Bī-sütün'da bir kişi çağırsa Şirīn adını

74. Hamidiye 1186: 9a.; HD: G. 633.

1 eşküm : eşki HD.

3 mihr-i : mihre HD.

4 Geçmemişler : Geçmeyenler HD.

75. Hamidiye 1186: 9a.; HD: G. 623.

3 Her ĝubārı hākden Ferhād'uñ eylerdi fiĝān : Hākinin her zerresi Ferhādın eylermiş feĝān HD.

4 Gör ne 'ākıldür ki ĥayrile añar üstādını : Ĥayr ile yād etmek yegdir kişi üstādını HD.

4. ʿĀlem-i ervāḥdan Mecnūn duʿā eyler baña
Gör ne ʿāķıldür ki ḥayrile añar üstādını
5. Ey Ḥayālī ʿaşķa inkār itse zāhid ṭañ degül
Ḥaylī müşkildür kişi terk eylemek muʿtādını

FERD

76.

Mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ayağın toprağından çeşm-i cāna tūtiyā eyle
Begüm maḥrūm kıılma ḥāk-i pāyūnden recāmuz var

FERD

77.

Mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün
-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. İtmiş o gül fütādelere cevri kâʿide
Şebnem-mişāl pāyine düşs[ek] çi fāʿide

VE LEHU

78.

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
- + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. İtmezem gülzār seyrin bülbül-i gūyā gibi
Meskenüm Ḳāf-ı kanāʿat olalı ʿankā gibi
2. Kūh-veş çek dāmenūñ şaḥrā-yı ʿālemden gönül
İki yaķa ıssı olmaķ isteseñ deryā gibi
3. Bir içim şu minnetin çekdürme naḥl-i ḳaddüñe
Tā ki ḳadrūñ mīvesi ʿizzet bula ḥurmā gibi

76. Hamidiye 1186: 9b.

77. Hamidiye 1186: 9b.

78. Hamidiye 1186: 9b.; HD: G 605

1 bülbül-i gūyā : bülbül-i şeydā

4. Sūzen-i dildūz-ı ğamzeñdür baña ḥā' il olan
Yoḥsa eylerdüm tecerrüd қаşdıñı 'İsā gibi
5. Zerre deñlü kılmaduñ dehre Ḥayālī i' tibār
Tōbuñ ağsun göklere mihr-i cihān-ārā gibi

ĠAZELİYYĀT-I 'İŞMETİ

79.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Fārīĝ olmam nāleden dildāra kār itmezse de
Sūziş-i dildür ğaraż yā i' tibār itmezse de
2. Sen hemān ayrılma ey dil reh-güzār-ı yārdan
Pāymāl-i esb-i nāz eyler şikār itmezse de
3. Uĝrasa mürĝ-ı ḥadengi şād olur dil bir zamān
Āşiyān-ı sīnede bir dem qarār itmezse de
4. Gāh olur 'uşşāķı cānından ider bīzār-ı 'ışķ
'Uzlet eyle yārdan terk-i diyār itmezse de
5. 'İşmetī pāmāl-i cevır olmaķ yeter 'izzet dile
Baḥt anı çeşm-i zaḥm-ı zūlf-i yār itmezse de

80.

Fe 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Mīve-i vaşlına yārūñ gönül iķdām itme
Olacaķ nesne degüldür ṭama' -ı ḥām itme
2. Yād-ı la' liyle anuñ eyle ḳanā' at ey dil
Bezm-i ğamda heves-i bāde-i gül-fām itme
3. Germ olup meclis-i meyle lebūñe ey sāķī
Cāndan ğayrıya iḥsān idüp in' ām itme

79. Hamidiye 1186: 9b.; İSD.: G. 79.

4 eyle : eyler İSD.

80. Hamidiye 1186: 10a.; İSD.: G. 94.

3 meyle lebūñe : meyde lebūñi

4. Baña cevri eylesün dirseñ eger yâr dilâ
Aña n'eylerseñ idüp sevdüğüñ i' lâm itme
5. Pendimi güş idüp ey 'İşmetî mengüş eyle
Yârsız cennet olursa yirüñ ârâm itme

FERD

81.

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Nigârâ tütüyâ-yı hâk-i pâyüñ özge dârûdur
Çekilse sürmeden eksük degüldür göz terâzûdur

FERD

82.

Mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Hûn-ı cigerle göz yaşı kim çeşm-i terdedür
Olsun nişâr pâyüñe şâhum nazardadır

VE LEHU

83.

Mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün
-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Dil-ğaste-i 'ışka nigeñ-endâz degülsin
Derd-i dil-i bîmâra şifâ-sâz degülsin
2. Sensin yine mağrem olacağ gönçeye bülbül
Mânend-i şabâ perde-der-i râz degülsin
3. Ey bülbül-i zâr eyleme da'vâ-yı mağabbet
Pervâne-şifat 'âşık-ı ser-bâz degülsin
4. Gülzâr-ı vişâlün ki hayât-âver-i cândur
Mürğ-ı dile ruşat-dih-i pervâz degülsin

81. Hamidiye 1186: 10a.
82. Hamidiye 1186: 10a.
83. Hamidiye 1186: 10a.; İSD.: G. 72.

5. Nāleñ ide mi ‘İşmetīyā ol güle te’şir
Bülbül gibi hōş-hān hōş-āvāz degülsin

VE LEHU

84.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bā‘ iş olmağdur ğaraž germiyyet-i bāzārına
Yoğsa dehrüñ kim duyar evzā‘-ı nā-hemvārına
2. Nağme-i sāz-ı emel gitdükce oldı sīne-sūz
Muṭrib-i ṭālī‘ meger zehr-āb içirdi tārına
3. Bir hilāli istese bir demde eyler āfitāb
Āferīnler sāķī-i sihr-āferīnün kārına
4. Gerçi mestün bir zamān olmaz girībānı dürüst
Kimse yapışmaz hele dāmān-ı istiğfārına
5. Geç o naḥl-i tāzenün berg ü berinden ‘İşmetī
Māye-i cān olsa da güçdür taḥammül bārına

ĠAZELİYYĀT-I NEF‘Ī

85.

Mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. O şeh cān u dile raḥm eyleyüp dād itdigin görsek
Bir iki zār u nā-şādı felek şād itdigin görsek
2. Göñül ma‘ müresin cevriile vīrān itdi ol zālīm
Gelüp inşāfa bir gün yine ābād itdigin görsek
3. Ḳul itdi ‘ālemi reftārına ol serv-i āzādum
Ne var bir bendesin lütfından āzād itdigin görsek

84. Hamidiye 1186: 10a.; İSD.: G. 88.

1 duyar : uyar İSD.

2 içirdi : içirmiş İSD.

85. Hamidiye 1186: 10b.

4. Niçe biñ hānümānı bāda virmiş bir felekdür bu
Anı āhile bir ‘āşık da berbād itdigin görsek
5. Ne mazmūnlar ne vādīler bulur seyr eyleseñ **Nef̄ī**
Yine bir tarz-ı hāş u tāze icād itdigin görsek

86.

Fe ‘ilātūn fē ‘ilātūn fē ‘ilātūn fē ‘ilūn

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Sīnemi deldi müjeñ oqları tā cānuma dek
Söyle ebrū-yı kemāndārını tutsun çekerek
2. Tīr-i āhum yine bir demde irişdi felege
Şehper-i bāl-i melekdendür aña şanki yelek
3. ‘Āşık oldur ki raķībi ola a‘lā ednā
Sevdüğün ya‘nī seve yirde beşer gökde melek
4. Biricik ehl-i dil ü tab‘a da gün gösterse
Bu kadar ‘aksine devr eylemese çarḥ-ı felek
5. Kıadrüm añlar kıatı az olsa n’ola ey **Nef̄ī**
Çok hünerdür ğazeli böylece pākīze demek

RUBĀ‘Ī

87.

Mef̄ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fa‘ūl

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Rūyuñ göricek sūziş-i āh eyleyemem
Dūd-ı dil ile perde-i māh eyleyemem
Tā ḥaşre dek iştiyāk-ı ḥasretle tamām
Ruḥsārīña bir kerre nigāh eyleyemem

86. Hamidiye 1186: 10b.

87. Hamidiye 1186: 10b.

VE LEHU

88.

Fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Derdimüz çok 'āşıkuz saña giriftāruz hele
N'ola tīmār itmeseñ derdünle bīmāruz hele
2. Şevkımız yok dilde gerçi mübtelâ-yı firkatüz
Zevkımız var lezzet-i ğamdan haberdāruz hele
3. N'ola gitdiyse karar u 'aql u şabr u fikrimüz
Ġam degül nâ-çâr isek 'aşkuñla nâ-çāruz hele
4. Kays'a başdan ser-ber olmuş rāh-ı ğamdan āşiyān
Terk-i ser kılduğ o yolda bir sebükbaruz hele
5. Biz de ey **Nef'î** n'ola tertib-i dīvān eylesek
Az ise eş'arımız pākize-güftāruz hele

VE LEHU

89.

Mef'ülü fâ 'ilātü mefâ 'ilü fâ 'ilün

- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Cānān odur ki serkeş ola mübtelāsına
'Āşık odur ki nāzı geçe dilrübāsına
2. Bir güft ü gūda yüz nıgeh-i çeşm-i yāriile
'Aşk olsun ol mu'āmelenuñ āşināsına
3. Ne tercemān-ı ğamze gerek 'āşıkā ne nāz
Dilber muqayyed olmayıcağ müdde'āsına
4. Ne eşk-i dīde lāzım olur dilbere ne āh
'Āşık taħammül eylemeyince cefāsına
5. **Nef'î** bize ne ğamze gerek ne nigāh-ı dōst
Biz mā'ilüz güzellerüñ eñ bī-vefāsına

88. Hamidiye 1186: 10b.

89. Hamidiye 1186: 11a.

FERD

90.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hâk-i pây-i yâr için tırmaz yiler bād-ı seher
Kendüyi göstermez ammâ sürmeyi gözden siler

FERD

91.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Bu ra' nâlıkla mektebde eger ey Yūsuf-ı şānī
Göreydi mihr-i rüyuñ kaldururdu mäh-tābānı

VE LEHU

92.

Mef' ulü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe' ulün

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Ağyāra nigāh itmedügün nāz şanurdum
Çok lütf imiş ol ' aşıka ben az şanurdum
2. Ğamzeñ beni rüsvāy-ı cihān eyledi āhir
Billāhi ben ol āfeti hem-rāz şanurdum
3. Ma' mūr idigin bilmez idüm böyle hārābāt
Mestāneleri hāne-ber-endāz şanurdum
4. Seyr eylessem āyīnede ' aks-i cemālün
Hüsniye seni meh gibi mümtāz şanurdum
5. Sihr itdügüni senden işitdüm yine **Nef' ī**
Yoḥsa sözüñi heb senün i' cāz şanurdum

90. Hamidiye 1186: 11a.

91. Hamidiye 1186: 11a.

92. Hamidiye 1186: 11a.

VE LEHU

93.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Leşker-i müjgānınuñ bir qahramāndur her biri
Türresiyle ceng ider şāhib-ķırāndur her biri
2. Günde biñ qan eylemek çok mı o hūnī ğamzeye
Gördüğine rahmı yok bir bī-amāndur her biri
3. Ğamzeler hōd çāk itmekde dā'im dilleri
Söyleşilmez tūt ki şemşīr-i zebāndur her biri
4. Āteşin dillerle pür-tāb ol qadar ğisūları
Güiyā bir ejder-i āteş-feşāndur her biri
5. Āferin **Nef'ī** yine tab^c-ı ğazel-perdāzuña
Penc beytün nüşha-i sihr-beyāndur her biri

VE LEHU

94.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nāz iderse ğamzesi ^c uşşāķ-ı zāra nāz ider
Zülfi bir āşüftedür kim rüzgāra nāz ider
2. Böyle şūha mübtelā olmaq ne güc ^c āşīķ degül
Bulsa cümle dilberān-ı şīvekāra nāz ider
3. Çeşmi gāhī mest olur ruşsat virür nezzāreye
Türmaz ammā ğamze ol ^c ahd ü qarāra nāz ider
4. Dehre maġrūr olma ey ğāfil ki bunda ādeme
Tāli^c i yüz döndürür gāhī sitāre nāz ider
5. Görmedüm **Nef'ī** gibi bir rind-i ^c ālī-meşrebi
Hem gedā hem pādīşāh-ı kāmṛāna nāz ider

93. Hamidiye 1186: 11a.

94. Hamidiye 1186: 11b.

MÜFRED

95.

Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Miyān-ı nāzüküñi mūya beñzedürsem eger
Gürüh-ı ehl-i sūhan öyledür belī dirler

MÜFRED

96.

Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. O şūhuñ açmamadan nāme-i peyāmımızu
Murādı almamadur ġālibā selāmımızu

VE LEHU

97.

Fe 'ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yāre te'şīr ide mi nāle vü āhum bilmem
Baña gün göstere mi baht-ı siyāhum bilmem
2. Kırtuluş yok felegüñ cevr ü ta' addisinden
N'eyledüm bilsem aña ben de günāhum bilmem
3. Vādī-i 'aşq u cünün içre kalam mı böyle
Yoħsa irgüre mi bir menzile rāhum bilmem
4. Şeb-i tārīk-i firāk içre koyup kendisi
Yine teşrif ide mi ol yüzi māhum bilmem
5. Baña kār eyledi ey **Nef'ī** hele firkat-i yār
Yāre te'şīr ide mi nāle vü āhum bilmem

95. Hamidiye 1186: 11b.

96. Hamidiye 1186: 11b.

97. Hamidiye 1186: 11b.

VE LEHU

98.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bahār irse yine seyr-i gülistān olduğın görsem
Güzel seyr eylemek 'uşşāka āsān olduğın görsem
2. Leţāfetden görinse āsumānuñ 'aksi her yirde
Çemende başka bir 'ālem nümāyān olduğın görsem
3. Yine rez-duĥterin peydā idüp 'azm-i kenār itsem
Ġamuñ ĥāţırda nā-peydā vü pinhān olduğın görsem
4. Kızarsa gül gül olsa tāb-ı mülden rüyı ĥübānuñ
Ruĥ-ı cānānı hem gül hem gülistān olduğın görsem
5. Şafādan bir birinüñ sīnesin çāk itse dilberler
Güzeller mest olup dest-i girībān olduğın görsem
6. Bakup geh sīne-i cānāna geh cām-ı mey-i nāba
Dil-i dīvāne baĥr ü berre sulţān olduğın görsem
7. Muĥaşşal böyle bir gün görmeden ölürsem ey **Nef'ī**
Felek ben ölmedin ĥākile yeksān olduğın görsem

RUBĀ'Ī

99.

Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fa'ül

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ey bād kıl aĥvālümü cānānuma 'arz
Ser-geşteligüm serv-i ĥurāmānuma 'arz
Öldürdi kināyet ile aġyār beni
Bu zulm-i şariĥi eyle sulţānuma 'arz

98. Hamidiye 1186: 12a.

99. Hamidiye 1186: 12a.

VE LEHU

100.

Mef'ülü mefā'îlün mef'ülü mefā'îlün

-- + / + ---- / -- + / / + ----

1. Ğam cānuma kār itdi bilmem ne belādur bu
Dil derdile āsūde ammā ne şafādur bu
2. Feryādı mü' eşşirdür her perdede ' uşşākuñ
Uymaz def ü ŧanbūra bir özge hevādur bu
3. Ğamzeñden emīn olmağ mümkün mi dil-i ' āşığ
Ğamze diyemem zīrā şemşīr-i kaçādur bu
4. Birbirine düşdi heb zülfünde olan diller
Az fitne kıyās itme taħrīk-i şabādur bu
5. Dil kapsa n'ola dā'im şeh-bāz gibi zülfün
Şāhīni şikār eyler bir ŧurfe hümādur bu
6. Bu nazm-ı dil-āvīze daħl eyleyimez hāsīd
Eş'ār degül zīrā ilhām-ı Hūdā'dur bu
7. Kātur mı yā ' Urfī'den söz söylemede Nef'ī
Hōş lehce ise ger o pākīze-edādur bu

VE LEHU

101.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Lezzet-i vuşlat için firğat-i yāri çekemem
Şoħbet-i bāde için renc-i ħumārı çekemem
2. Āşīnā çıkdum ise çeşmine kāfir degülem
Sitem-i ğamze-i nezzāre-şümārı çekemem
3. Minnet eylerse felek bir iki günlük ' ömre
Ölürin derd-i maħabbetle o bārı çekemem

100. Hamidiye 1186: 12a.

101. Hamidiye 1186: 12b.

4. 'Āşıkam 'āşıkā şūrīdelik a' lā yaraşur
Pek denā'et görünür şıķlet-i 'ārı çekemem
5. Naķd-i vaķt olsa baña zevķ u şafā-yı vuşlat
Bir nefes ārzū-yı būs u kenārı çekemem
6. Sīnemi dāgile dil tāze gülistān ister
Bülbülüm līk ğam-ı köhne-bahārı çekemem
7. Cāna minnet ne çersem çerkeyüm ey Nef'ī
Lezzet-i vuşlat için firķat-i yāri çekemem

RUBĀ'Ī

102.

Mef'ülü mefā'īlün mefā'īlün fa'
-- + / + --- / + --- / -

1. Her dīde ğam-ı 'aşķ ile giryān olmaz
Her ebr-i siyehde feyz-i bārān olmaz
Her şaḡşdan ādemiyet olmaz me'mül
Her bergde būy-ı gül ü reyḡān olmaz

ĠAZEL-İ CİNĀNĪ

103.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bilür cānā gönüller almanuñ ālin ruḡ-ı ālūñ
Bu yüzdendür saña alınduđı her ķalb-i meyyālūñ
2. Żamīrinde olan olan rāz-ı nihānı n'ola keşf itse
Süveydā-yı dil-i 'āşık degül mi noķta-i ḡālūñ
3. Mesīḡā-yı leb-i la' lūñdurur iḡā iden yoḡsa
Beni bir günde biñ kez öldürürdi çerşm-i ķattālūñ

102. Hamidiye 1186: 12b.

103. Hamidiye 1186: 12b.; CD: G. 105.

1 Bu : O CD.

4 Dönüp : Baķup / iltifāt : merḡabā CD.

5 firşatı fevt itme yoķdur vechi iḡmālūñ: 'iş ü nūş it aşlı yoķdur hiç iḡmālūñ CD.

4. Dönüp benden yaña kılduñ teveccüh iltifât itdün
Hudâ'dan isterüm olsun ziyâde izz ü iqbâlün
5. Kadeh devr eyleyüp geldükce nüş it şâh-ı devrân ol
Cinânî fırsatı fevt itme yoğdur vechi ihmâlün

RUBĀ'Ī

104.

Mef' ulü mefā' ilün mefā' ilün fa'

-- + / + --- / + --- / -

1. Ey taht-ı melâhatde şeh-i hübānum
Vey burc-ı leṭâfetde meh-i tábānum
Aşkuñla Naḥîfî gice gündüz ağlar
Bî-çāreye raḥm eyle ne var sultānum

MÜSEDES-İ CİNĀNĪ

105.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + --- / - + --- / - + --- / - + -

I

1. Olmayanlar ehl-i dil yār-i sühandān sevmesün
Ṭab' ı nāzik dilberi ağıyār-ı nādān sevmesün
3. Pāk-meşreb olmayan pākīze-dāmān sevmesün
Nağd-i cānı virmeyen ʿālemde cānān sevmesün
5. Zerre-veş ḥāk olmayan bir mihr-i raḥşān sevmesün
Ḥārına katlanmayan bir verd-i ḥandān sevmesün

II

1. Aşık oldur bezl idüp bir dilrübāya varını
Şarf ide anuñ yolında dirhem ü dīnārını
3. Bir gülün her dem çeküp derd ü belā-yı ḥārını
Gördügince ḥāşılı gam çekmeye āzārını
5. Zerre-veş ḥāk olmayan bir mihr-i raḥşān sevmesün
Ḥārına katlanmayan bir verd-i ḥandān sevmesün

104. Hamidiye 1186: 13a.

105. Hamidiye 1186: 13a.; CD: M. 82.

1, 2, 3, 4. Zerre-veş...sevmesün : Yolına ḥāk olmayan mihr-i dirahşān sevmesün CD.

III

1. Vâkı‘ umda dün gice Mecnûn’ı gördüm âşikâr
Hasret-i Leylî gamıyla bî-mecâl ü dil-figâr
3. Ağlayup ağıyardan itdüm şikâyet şad-hezâr
Didi bir âh eyleyüp ey ‘âşık-ı miḥnet-güzâr
5. Zerre-veş ḥâk olmayan bir mihr-i raḥşân sevmesün
Ḥârına kıatlanmayan bir verd-i ḥandân sevmesün

IV

1. Tâ ezelden böyledür aḥvâl-i dehr-i pür-sitem
Kim çeker dilber seven ağıyar ucından derd ü gam
3. Ğam degül dildâr için virdiyse düşmenler elem
Ey **CİNÂNÎ** ol reh-i ‘ışık içre sen sâbit-ḳadem
5. Zerre-veş ḥâk olmayan bir mihr-i raḥşân sevmesün
Ḥârına kıatlanmayan bir verd-i ḥandân sevmesün

MÜSEDES-İ CİNÂNÎ

106.

Fe ‘ilâtün fê ‘ilâtün fê ‘ilâtün fê ‘ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

I

1. Ne revâdur ki varup hem-dem-i ağıyar olasın
Gül-i pâkîze iken hem-nefes-i ḥâr olasın
3. Ḥâtır-ı ehl-i dile bâ‘ iş-i âzâr olasın
Döstlardan kesilüp düşmenile yâr olasın
5. Seni kim dirdi ki çaḳ böyle cefâkâr olasın
Döstluḳ ḥaḳḳı ise ancaḳ olur var olasın

II

1. Unudup eyledüğüñ ‘ahdile peymânı baña
Başladı eylemege cevri-i firāvânı baña
3. Gîtmezem diyü iderdüñ nice eymânı baña
Lâf imiş da‘ vî-i mihr eyledigüñ ḳanı baña

106. Hamidiye 1186: 13b.; CD: M. 76.

III. 1 Va‘de-i...gibi : Âşinâ olmuş iken sâkin-i ḡam-ḥâne gibi IV.2. CD.

III.2 İnanurdum...gibi : İnanup söyledüğüñ sözlere dîvâne gibi IV.1 CD.

III.3 virürken : virürdüm IV.1. CD.

IV. Sende yo□ mihr ü vefâ dirler idi gerçek imiş/ eyler ‘uşşā□a cefâ dirler idi gerçek imiş/ Olur elbette cudâ dirler idi gerçek imiş / Gerçi kim her ne ki dirler idi gerçek imiş/ Seni kim ... CD.

5. Seni kim dirdi ki çağ böyle cefākār olasın
Dōstluğ haqqı ise ancağ olur var olasın

III

1. Va‘ de-i lütfuñi gūş eyleyüp efsāne gibi
İnanurdum aña her vechile dīvāne gibi
3. Cān virürken ruhuñuñ şem‘ ine pervāne gibi
Redd idüp hāk-i derüñden beni peymāne gibi
5. Seni kim dirdi ki çağ böyle cefākār olasın
Dōstluğ haqqı ise ancağ olur var olasın

IV

1. ‘Āleme rāz-ı dil-i zārı ‘ayān itsem de
Kendümi ‘aşkile rüsvāy-ı cihān itsem de
3. Saña sūd eylemeyüp nice ziyān itsem de
Işırup la‘ l-i lebüñ göz göre kıan itsem de
5. Seni kim dirdi ki çağ böyle cefākār olasın
Dōstluğ haqqı ise ancağ olur var olasın

V

1. Kıanı ol dem ki koçup nāfe-şıfat sünbülüñi
Tolaşup oğşaridüm şāne gibi kākülüñi
3. ‘Arz iderken baña geh gönçeñi gāhī gülüñi
Añmaz olduñ unudup şimdi **Cinānī** kuluñi
5. Seni kim dirdi ki çağ böyle cefākār olasın
Dōstluğ haqqı ise ancağ olur var olasın

107.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. ‘Āşıkam dirseñ belā-yı ‘aşkıdan āh eyleme
Āh idüp ağıyārı esrārından āgāh eyleme
‘Aşık sultānı ne fermān itse göster inkıyād
İctināb itme tenazzur kıılma ikrāh eyleme

107. Hamidiye 1186: 13b.

VE LEHU

108.

Mef'ülü fâ 'ilätü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

I

1. Şanmañ ki beni dilber-i şāhib-keremüm var
Bir şefkati yok pādişeh-i pür-sitemüm var
3. Açmaz dehenin lütf ile bir gonce-femüm var
Biñ minnet idüp söyledemem bir şanemüm var
5. Taqrîr idemem derd-i derünüm elemüm var
Allāh'ı severseñ beni söyletme ğamum var

II

1. Hem-şoḥbet olup dün gice aġyar ile cānān
Şāyeste görüp lütfina olmuş aña mihmān
3. Gūş eyleyicek 'aqlum o dem oldu perişān
Kalmadı daḡı aġzumu hiç açmaġa dermān
5. Taqrîr idemem derd-i derünüm elemüm var
Allāh'ı severseñ beni söyletme ğamum var

III

1. Dün sāye şalup ḡāneme ol naḡl-i dil-ārā
Teşrifi ile kıldı ğam-ı hecre müdāvā
3. Aḡvāl-i dil-i zārı su 'āl eyledi tenhā
Ben sākıt olup aña didüm ey gül-i ra' nā
5. Taqrîr idemem derd-i derünüm elemüm var
Allāh'ı severseñ beni söyletme ğamum var

IV

1. Derviş ü ġanī gerçi geçer hep saña 'āşık
Aldanma katı nādir olur 'āşık-ı şādık
3. Her gördüġüñi şanma şaḡın yār-i muvāfık
Dirdüm saña ben kimdür olan vaşluña lāyık
5. Taqrîr idemem derd-i derünüm elemüm var
Allāh'ı severseñ beni söyletme ğamum var

V

1. Virdiyse **Cinānī** n'ola cānā saña cānı

108. Hamidiye 1186: 13a.; CD: M. 73.

I5, II5, III5, IV5, V5 derd-i : ḡāl-i I3, II3, III3, IV3, V3 CD.

V saña : dil ü CD.

- Bil adrini bir grme Őaın gyri le anı
3. Keşf itme derununda olan rz-1 nihnı
- Syletmege aŐd itme degl Şimdi zamnı
5. Tarr idemem derd-i dernum elemm var
- Allh'ı severse beni syletme gamum var

RUB'

109.

Mef'l mef'ln mef'ln fa'

-- + / + ---- / + ---- / -

1. Ol Şeh ki olur ltf-1 nihndan mazz
- ıldı beni bs-1 leb-i cndan mazz
- Hışmile yzin dndrp itdkce cefa
- Gnlm olur gŐ-1 miyndan mazz

VE LEHU

110.

Mef'ln mef'ln mef'ln mef'ln

+ ---- / + ---- / + ---- / + ---- I

1. Srinr sye-veş dil anı mihrn hke Şalmazsa
- ' Adem derysına gr-b olur ten flki Şalmazsa
3. alur b maabbet msiv hırda almazsa
- oalup her ne del zmre-i a' d azalmazsa
5. Ser-i kyndan ayrılmam felek bir yana Şalmazsa
- Yolunda lmedr aŐdum eger Ha cnum almazsa

II

1. Senn'cn maŐib u ibl ' unvnumdan ayrılısam
- Tek  tenh alup yrn u ivnumdan ayrılısam
3. Cnn-1 ' aŐile idrk  iz' numdan ayrılısam
- ' Adem mlkine gtsem hŐılı cnumdan ayrılısam
5. Ser-i kyndan ayrılmam felek bir yana Şalmazsa
- Yolunda lmedr aŐdum eger Ha cnum almazsa

109. Hamidiye 1186: 14a.

110. Hamidiye 1186: 14a.; CD. M. 80.

II Srinr : Srnsn CD.

V3 h-1 : rh-1 // gamundan : gamunda CD.

III

1. Sirişküm gibi düşmen dökmege ‘azm eyleyüp kanum
Kesüp başum alursa s̄ine-i b̄i-k̄ineden c̄anum
3. Yağarsa h̄animānum āteş-i s̄üzāna sulṭānum
Muḥaşşal her nice tehḏid iderse ḳalb-i nālānum
5. Ser-i kūyuñdan ayrılmam felek bir yaña şalmazsa
Yoluñda ölmedür ḳaşdum eger Ḥaḳ c̄anum almazsa

IV

1. Raḳīb-i bed-likāya yār olup cev̄r ü cefā itseñ
Varup bezm-i mey içre ḡayrılarla merḥabā itseñ
3. Belā-yı bend-i hecre tā ölince mübtelā itseñ
Ayırmaḳ ḳaşd idüp dergāh-ı ‘adlūñden c̄udā itseñ
5. Ser-i kūyuñdan ayrılmam felek bir yaña şalmazsa
Yoluñda ölmedür ḳaşdum eger Ḥaḳ c̄anum almazsa

V

1. Beden ḡam pisterinde ḥaste-ḥāl ü b̄i-mecāl olsa
Üm̄id-i ‘āfiyet ol ḥasteye em̄r-i muḥāl olsa
3. **Cinānī**-veş gönül āh-ı ḡamuñdan pāymāl olsa
Degül bir kūyuñ içre biñ raḳīb-i bed-fi‘āl olsa
5. Ser-i kūyuñdan ayrılmam felek bir yaña şalmazsa
Yoluñda ölmedür ḳaşdum eger Ḥaḳ c̄anum almazsa

111.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Eylesün Bārī Te‘ālā zāt-ı pākūñ b̄i-ḥaṭar
Eyle bir dem bendeñe ‘ayn-ı ‘ināyetle naḡar
2. Eylemezse derdmendān derdine lüṭfuñ devā
Söyle kim var lüṭf u iḥsānuñdan özge kim ider

111. Hamidiye 1186: 14b.

VE LEHU

112.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

I

1. Men^ç idüp addũ hevāsı mübtelā[lar]dan beni
Kesdi Şemşir-i müjeñ ğayrı hevālardan beni
3. Her perī-rũ ^çadd iderken mübtelālardan beni
urtarup ^çaŐkuñ senũn bu ibtilālardan beni
5. Fāriğ itdi mihrũn özge meh-liālardan beni
ırz imiş ^çaŐkuñ senũn Őalar belālardan beni

II

1. Görmedũm hergiz maabbetden olaldan behreyāb
Saña beñzer bir hũner-perver Şeh-i ^çālī-cenāb
3. Ğayrılar meh gibi virse kā'ināta ferr ü tāb
Zerre gelmezse ^çaceb mi çeŐmũme ay āfitāb
5. Fāriğ itdi mihrũn özge meh-liālardan beni
ırz imiş ^çaŐkuñ senũn Őalar belālardan beni

III

1. ^çĀrızuñ yādıyla mihr-i āsmāna bamazam
Sāyesinde addũnũn serv-i revāna bamazam
3. Tārf-ı kũyuñ var iken bāğ-ı cināna bamazam
Yũsuf olsa hũsnile ğayrı civāna bamazam
5. Fāriğ itdi mihrũn özge meh-liālardan beni
ırz imiş ^çaŐkuñ senũn Őalar belālardan beni

IV

1. Rularuñ tābı o dem kim çeşm ü cāna virdi nũr
Oldı ğönlũm hānesi pũr-Őev u Őinem pũr-sũrũr
3. a^ç idüp dilden ^çalāyık riŐtesin itdũm hũzũr
albũmi ^çaŐkuñ ser-ā-ser mā-sivādan ıldı dũr
5. Fāriğ itdi mihrũn özge meh-liālardan beni
ırz imiş ^çaŐkuñ senũn Őalar belālardan beni

112. Hamidiye 1186: 14b.; CD: M. 70

I1 mübtelālardan : dil-rübālardan CD.

I5, II5, III5, V5 meh-liālardan : mübtelālardan CD.

IV : - CD. (CD de yok)

V

1. Ey **Cinānī** olmasa yār-i süḥandānum benüm
Sīnede bir laḥza ārām eylemez cānum benüm
3. Ğayrıya mā' il degül çün ḳalb-i nālānum benüm
N'ola dirsem yāre ey serv-i ḥurāmānum benüm
5. Fāriğ itdi mihrüñ özge meh-liḳālardan beni
Ḥırz imiş 'aşḳuñ senüñ ṣaḳlar belālardan beni

FERD

113.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Eṣḳ-i ḥününüñ niṣār-ı ḥāk-i rāh it dem-be-dem
Yüz sürüp pāyine yārüñ olsun ey dil dem-be-dem

FERD

114.

Mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün

- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Bir kerre ne var sen de eyā bād-ı seḥer-ḥiz
Gel cānib-i mehcūra meserret ḥaberiyle

VE LEHU

115.

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

I

1. Ne ḳadüñ gibi senüñ serv-i semen-sā bulunur
Ne ruḥuñ gibi daḥı verd-i muṭarrā bulunur
3. Ne gönül gibi aña bülbül-i güyā bulunur
Gerçi çok 'aşıḳ u çok ḥüb dilārā bulunur

113. Hamidiye 1186: 15a.

114. Hamidiye 1186: 15a.

115. Hamidiye 1186: 15a.; CD: M. 94.

II Beni erbāb-ı ma' ārifden iden bī-taḳṣīr/ Mā' il-i ma' rifet itmiş seni ey mihr-i münir/ Ara yirde yoğ iken ülfet için tedbīr/ İkimüz bir yire sevk eyledi taḳdīr-i ḳadīr/ Ne saña ... CD.

5. Ne saña bencileyin ‘ aşık-ı şeydâ bulunur
Ne baña sencileyin dilber-i ra‘ nâ bulunur

II

1. İttifâkile olup tâlib-i tekmīl-i vifâk
Haşre dek görmeyelüm nidüğini rûz-ı firâk
3. İltifât itmeyelüm düşmene eylerse nifâk
Deñmede şürete gelmez bu kadar istiḥkâk
5. Ne saña bencileyin ‘ aşık-ı şeydâ bulunur
Ne baña sencileyin dilber-i ra‘ nâ bulunur

III

1. Bende yok bir ğaraż-ı fâsid ü ümmîd-i vişâl
Sende yok ‘ aşık-ı şürîde ile vaşla mecâl
3. Arasa ‘ âlemi geşt itse eger peyk-i ḥayâl
Nazar-ı pākile dildādeñ olup mähile sâl
5. Ne saña bencileyin ‘ aşık-ı şeydâ bulunur
Ne baña sencileyin dilber-i ra‘ nâ bulunur

IV

1. Bezm-i ‘ irfanı **Cinānî** gibi ni‘ met bilemem
Lezzet-i şoḥbet-i aḥbābı ğanîmet bilemem
3. ‘ Ömrümüz ḥaşılını mihr ü maḥabbet bilemem
Gül ü bülbül gibi cem‘ olmağı devlet bilemem
5. Ne saña bencileyin ‘ aşık-ı şeydâ bulunur
Ne baña sencileyin dilber-i ra‘ nâ bulunur

FERD

116.

Fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Nāmuñı bilmek diler teşḥîr için şubḥ u mesâ
Ad için öldür ‘ adūyı ey şeh-i ḥüsn ü behâ

116. Hamidiye 1186: 15b.

FERD

117.

Mef'ülü fâ 'ilätü mefâ'îlü fa'ülün

-- + / - + - + / + - - + / + - -

1. Kān da dök[er]se ğamzelerüñ eylemem dirîĝ
Tek tır[ma]sun niyām-ı tegāfülde öyle tiĝ

FERD

118.

Mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün

-- + / + - - + / + - - + / + - -

1. Nüşāñ marāz-ı kılbe 'ilāc idemedi hiç
Ey şeyh-i kerāmet-fürüş ez de şuyın ic

FERD

119.

Mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün

-- + / + - - + / + - - + / + - -

1. Seyr itmege aġyāriyle olduñ yine sālîk
Gitmem dimişidüñ bize cānā maā' zālîk

ĠAZEL-İ ĤĀFİZ

120.

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Göñül sevdā-yı zülfüñle gezer mestāne mestāne
Görüp hem-bāde-i 'aşkuñ yürür dīvāne dīvāne
2. Alur naqd-i dilin ğamzeñ hemişe ĥayl-i 'uşşākuñ
Yine her bir nigāhını şatar rindāne rindāne

117. Hamidiye 1186: 15b.

118. Hamidiye 1186: 15b.

119. Hamidiye 1186: 16a.

120. Hamidiye 1186: 16a.

3. omazsın ben ola urbānuñ yoluñda ‘āşıuñ hūnın
Yine beyhūde yirlerde dōker yabana yabana
4. arāb-ı vaşl ile hurrem iderken bezm-i ayārı
unarsın bāde-i asret bize peymāne peymāne
5. Anuñ ‘çün sīneden ālī degūldür tīr-i dil-dūzı
Arar gencīne-i ‘aşuñ gezer vīrāne vīrāne
6. Baup çeşmine her şūhuñ omayup **āfızā** tākāt
Gōñül şol meste dönmişdür düşer mey-āne mey-āne

AZEL-İ ‘ULVĪ

121.

Mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Hūmā-veş yüksek uçar şeh-sūvārum baña meyl itmez
Dirīg ol add-i Tūbā’ya elüm irmez gücüm yitmez
2. Görüp germiyet-i sūz-ı derūnum nerm olur albi
Beni gördükce anuñ ‘çün o şeh yā aşların atmaz
3. Cebīnūñle ‘izāruñ vaşf idüp dil nāle ıldıca
Hezārān ‘andelībi lāl ider tūti’yi söyletmez
4. Mürūvvet ıl yetīm-i eşkūme ram eyle sultānum
Serīr-i ma‘delet serverleri malūmı alatmaz
5. Cihānuñ yügrūgisin menzil al eglenme ey ‘Ulvī
Semend-i táb‘uña rāh-ı fenāda kimseler yitmez

VE LEHU

122.

Mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Yoluñda sāyeveş ey serv-ad ākile birüz biz
Aya altında bir bölük nice hōr u akirüz biz

121. Hamidiye 1186: 16a.

122. Hamidiye 1186: 16a.

2. Vezîr-i mihr-i dehre baķmazuz dünyā iķün hergiz
Haķîķat ‘āleminde pâdişāh-ı bî-vezîrüz biz
3. Ten-i zerd-i nizārumla şu‘ā‘ -ı āh u zārile
Fenā deyrinde rüz u şeb yanar şem‘ -i münîrüz biz
4. Gerek tîġuñla kes başum gerek zülfüñle berdār it
Ķapuñda pâdişāhum pâdişāh-ı bî-vezîrüz biz
5. Dil-i ‘Ulvi ġibi dünyāda sîm ü zerden el çekmiş
Ruġ-ı zerdile sîm-i eşke ķāni‘ bir faķîrüz biz

ĠAZELİYYĀT-I FEĤİM

123.

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Nîgehüñ yād iderem t̄alib-i dîdār olsam
N’eyleyem t̄ab getürmem aña hüşyār olsam
2. Ne idi kâfir-i zülfüñ beni mecnûn itmek
Beste-i silsile-i rişte-i zünnār olsam
3. Ġamzeñe cânımı teslîm iderem her ne ķadar
Anı dest-i ecele virmede nā-ķār olsam
4. Nükte-i rāz-ı dehānuñ yine ser-beste ķalur
Rūġ-ı ķudsî ile ger maġrem-i esrār olsam
5. Dili dem-beste ider yine füsün-ı ġamzeñ
Ger **Fehîmā** ġibi bir şā‘ir-i sehġār olsam

FERD

124.

Mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Gerek seng-i siyāh olsun gerekse aţlas-ı ġārā
Ġarāz bir bāliş-i rāġat bulunmaķdur ser altında

123. Hamidiye 1186: 16a.; FD: G.CC.

3 virmede : vermege FD.

124. Hamidiye 1186: 16b.

FERD

125.

Mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Bülbül teferrüd eyleyüp itme figân u zâr
Gülzâr-ı dehre geldi sencileyin şad-hezâr

VE LEHU

126.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Ehl-i 'aşka ğamze-i cānāne olmaz āşinā
Ġāfil olma mestile dīvāne olmaz āşinā
2. İ' timād itme nigāh-ı çeşmine ey bü'l-heves
Merdüm-i hüşyâr ile mestāne olmaz āşinā
3. Ġarğa-i deryā-yı istiġnā gerek erbāb-ı 'aşk
Bunda ey dil şu' leye pervāne olmaz āşinā
4. 'Aşka yâr ol 'aqlile germ-ihtilâf olma gönül
Āşinā bigāne vü bigāne olmaz āşinā
5. Maḥrem-i rāz eyleme Cibrīl olursa ger **Fehīm**
Rind-i 'aşka 'âkil-i ferzāne olmaz āşinā

VE LEHU

127.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Oldı dilden mezheb ü 'aql u taşarruf ber-ṭaraf
Ba' d-ezīn dīvāne-i 'aşkam tekellüf-ber-ṭaraf

125. Hamidiye 1186: 16b.

126. Hamidiye 1186: 16b.; FD: G.XI.

3 şu' leye : şem' ile FD.

127. Hamidiye 1186: 16b.; FD: G.CLV

5 Gel Fehīm küstāḥ ile sen dā'imā leb-ber-leb ol FD.

2. ‘ Aşk-bāzuñ ey perī Cibrīl ise maḥrūmdur
Ehl-i dilden olsun efsūs te ’essüf ber-ṭaraf
3. Tā ki gördüm eylemiş āyīne-i ḥüsnüñ der-kenār
Oldı mir ’āt-ı dilümden ḥüsn-i Yūsuf ber-ṭaraf
4. Çekmeyince sīneye mestāne ārām eylemem
Ḥāhiş-i vaşluñda güstāḥum tevaḥḥuf ber-ṭaraf
5. Gel **Fehīmā** dā ’imā küstāḥ ile leb-ber-leb ol
Ey gül-i bāğ-ı ḥayā lütf it tekellüf-ber-ṭaraf

FERD

128.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dūd-ı dilden çihre-i ḥürşide ger çeksem niḡāb
Tā kıyāmet ehl-i dünyāya görünmez āfitāb

FERD

129.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Zülmetüñ nūrı kūsūfuñ keşfi hecrüñ vaşlı var
İnḡībāzuñ baştı ‘ usruñ yūsri ‘ aḡdüñ ḡalli var

VE LEHU

130.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gerçi ḡamze zaḡm urur dil ebrüvānından bilür
Zaḡmı ‘ āşıḡ tīrden bilmez nişānından bilür

128. Hamidiye 1186: 17a.

129. Hamidiye 1186: 17a.

130. Hamidiye 1186: 17a.; FD: G.CXII

1 nişānından : kemānından FD.

3 būs-ı : pāy-ı // çihre : cebhe

4 ve 6. beyitler alınmamış

2. Āh ile giryān u nālān devr ider şeb-tā-seher
Ehl-i dil kūyın o māhuñ pāsbānından bilür
3. Naqş-ı būs-ı çihre-sāyāndan serāser dāğdār
Ĥāne-i dildārı aḥbāb āsitānından bilür
4. Pençe-i şebbāz yāḥūd kendü perr ü bālidür
Kebg-i bāğ-ı himmeti dil āşiyānından bilür
5. Söylemeñ ṭab‘ -ı **Fehīm**’üñ niydüğün bigāneye
Āşināyān-ı sūḥan ḥüsn ü beyānından bilür

VE LEHU

131.

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Çeşm-i rindāne ki dilden mey-i gül-fām ister
Şīşe-i ġayret ü nāmūsı aña cām ister
2. Olmağa meclis-i nāz içre ḥarīf-i çeşmi
Ġamze gibi yine bir rind-i mey-āşām ister
3. Ṭolmağa cünbiş-i müjgānı ne remz itdüğünü
Ĥaber-i sırr-ı kazādan dile ilhām ister
4. Böyle bir kāfir-i ālüfteye hem-meclis olan
Ne añar zezeme-i küfri ne İslām ister
5. Teşne-i cām-ı şehādetdür o mest-i ġāfil
Ki ṭurup karşına buse diler kām ister
6. Nice olur ḥāl-i dil-i ehl-i maḥabbet ki o şūḥ
Mest-i ‘ aşkıını ne mestür u ne bed-nām ister
7. Eyler aġyāra **Fehīmā** nice düş-nām ammā
Baña düş-nāma gelince nice ibrām ister

131. Hamidiye 1186: 17a.; FD: G. LXIV.
3 Ṭolmağa : Ṭuymağa FD.

132.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Gitme ey rūḥ-ı revān hecrile zār itme beni
Yandurup firḳate bī-şabr u ḳarār itme beni
2. Nazarumdan gül-i ruḥsārını pinhān idüben
Ḥārḫār-ı ğam-ı hecrünle figār itme beni

VE LEHU

133.

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fe'ülün

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ey dil yine bu girye ne dīvāne mi olduñ
Keyf-i nigeḥ-i yār ile mestāne mi olduñ
2. Ey şūḥ nedür ' aşıḳuña böyle tecāhül
Ḳurbānuñ olam ğayrıya cānāne mi olduñ
3. Ne ğamze vü ne ' işve vü ne luḫ-ı tebessüm
Tekrār meger bendeñe bīġāne mi olduñ
4. Ey zāhid-i bī-zevḳ yeter ehl-i dile ta' n
Mestāne mi dīvāne mi ferzāne mi olduñ
5. Ḥākistere dönmüşsin eyā çarḫ-ı kebūdī
Bir māḥ-ruḫuñ şem' ine pervāne mi olduñ
6. Biñ çeşm ü kevākible felek şaydıña nāzır
Bu dāmda ey ḫā'ir-i dil dāne mi olduñ
7. Mecnūn gibi efsūn-ı nigāhıyla ' ademsin
Dīvāne **Fehīm** āḥ ki efsāne mi olduñ

132. Hamidiye 1186: 17b.; FD: G. CLXXV.

2. bu beyit FD. 'nda yok

133. Hamidiye 1186: 17b.; FD: G. CLXXV

3. bu beyit FD. 'nda yok

VE LEHU

134.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++--

1. Rind-i 'aşşam baña bir rind-i cihān olsa güzel
Ġamze-i mesti gibi nādire-dān olsa güzel
2. Ġamzeler eyler iken itse tebessüm gāhī
Bā' iş-i fitne vü hem fitne-nişān olsa güzel
3. Hūn-ı 'uşşāka daḥı tıfl iken olsa mu' tād
Perveriş-yäfte-i şīre-i cān olsa güzel
4. Şāfam āyīne-şifat nakş u nigārı sevemem
Sāde-levhem baña başdan başa ān olsa güzel
5. Ehl-i dil olmayıcağ dilbere mā' il olamam
Ben **Fehīm**'em baña gönlümce civān olsa güzel

VE LEHU

135.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++--

1. Cevr it ey şūḥ-ı cefā-kīş vefādan geçdüm
Derdimi bārī füzün eyle devādan geçdüm
2. Tek hemān eyleme pejmürde nihāl-i emelüm
Yoḥsa ey ebr-i 'aṭā neşv ü nemādan geçdüm
3. Bülbül-i beste-leb-i gülşen-i tecrīd oldum
Mürğ-ı bismil-şüdeyem berg ü nevādan geçdüm
4. Eylemez cām-ı fenā mest-i ser-endāz beni
Benem ol rind ki şahbā-yı liḳādan geçdüm

134. Hamidiye 1186: 17b.; FD: G. CLXXXIV.

135. Hamidiye 1186: 17b.; FD: G. CCXVIII.

5 liḳā: beḳā FD.

4. bu beyit FD. 'nda yok

5. Olalı şu‘bede-bāz-ı bisāṭ-ı melekūt
Nice kez çenber-i gerdün-ı semādan geçdüm
6. Zer-i bārīk-i tenüm çarḫa olur peyveste
Ol kadar hadde-i üstād-ı kazādan geçdüm
7. Hele ben uğramadum ‘aşk gibi girdāba
Mevc-veş gerçi ki çok baḫr-i belādan geçdüm
8. Bir zamān germ idi dil āteş-i ‘aşkile **Fehīm**
Şimdi vā-sūḫte oldum o hevādan geçdüm

136.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Hecri bağrum kan iden gül-berg-i ḫandānum kanı
Rāḫat-ı cān-ı ḫazīn ü çeşm-i sūzānum kanı
2. Dīde-i nem-nāküme nār oldu ‘ālem ey felek
Lem‘ a-i raḫşān u ḫurşīd-i dıraḫşānum kanı

VE LEHU

137.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ol ki çeşm-i şūḫuḫa ālüfte āḫūdur dimiş
Ġamze-i bed-ḫūyuḫa şīr-i sitem-cūdur dimiş
2. Bād-ı naḫvetdür ki itmiş baḫr-i ḫüsnūñ mevc-nāk
Ġarḫa-i deryā-yı çeşmūñ çīn-i ebrūdur dimiş
3. Gülşenqi rūyuḫda toḫm-ı ḫālden feyyāz-ı küll
İki sūnbül ḫāşıl itmiş zūlf ü gīsūdur dimiş
4. Rūḫ virmiş iki yāḫūta ḫakīm-i muḫtedir
ḫüsnūñ içre vaz‘ idüp la‘ l-i sūḫan-gūdur dimiş
5. Çeşmūñi vaşf eyleyüp siḫr eylemiş mu‘ciz **Fehīm**
Şekl-i efsūnile bir āḫū-yı cādūdur dimiş

136. Hamidiye 1186: 18a.

137. Hamidiye 1186: 18a.; FD: G.CXLIII

138.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Oldı t̄āb-efgen dile ruḥsāresi bir kimsenüñ
Cānı bī-t̄āb eyledi nezzāresi bir kimsenüñ
Eylemem Mecnūn da olsam fāṣ rāz-ı 'aşkumı
Şimdi 'ālemde benem āvāresi bir kimsenüñ

139.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Oldı t̄āb-efgen dile ruḥsāresi bir kimsenüñ
Cānı bīt̄āb eyledi nezzāresi bir kimsenüñ
2. Eylemem Mecnūn da olsam fāṣ rāz-ı 'aşkumı
Şimdi 'ālemde benem āvāresi bir kimsenüñ
3. Çeşm-i bīmārından özge kimse bilmez derdümi
Niçe demdür olmışam bī-çāresi bir kimsenüñ
4. Gāh lüṭf u geh ğāzab gāhī tegāfūl geh nigeḥ
Gönlüm egler ğamze-i mekkāresi bir kimsenüñ
5. Dil bilür ğamzeñ gerek siḥr ü gerek remz eylesün
Böyle zālīm dilber-i ḥūn-ḥāresi bir kimsenüñ
6. Var mıdur āyā felekde dilberüm gibi **Fehīm**
Fıtne-perdāz-ı cihān meh-pāresi bir kimsenüñ

140.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Āşık oldur kim cefā t̄iğından ikrāḥ itmeye
Zerre zerre kılsa ger 'azāsını āḥ itmeye

138. Hamidiye 1186: 18a.

139. Hamidiye 1186: 18a.; FD: G. CLXXIX

5b 6a dizeleri FD. 'nda yok

140. Hamidiye 1186: 18b.

Ƙan ie Şabr eyleye her dem fiĝān u āh ile
Derd-i ‘ aŐıĝ-ı yārdan aĝyār āĝāh itmeye

VE LEHU

141.

Fe ‘ilātūn fē ‘ilātūn fē ‘ilātūn fē ‘ilūn

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Nıgeh-i Őūhı ile ĝamze-i ĝammāzına baĝ
Niçe fāŐ olmadadır cān u dilūn rāzına baĝ
2. Var ƙıyās it nice olur mülk-i dil ehl-i niyāz
Ol Őeh-i ƙıŐver-i ĥüsnūn Őıpeh-i nāzına baĝ
3. Bā‘ iŐ olmiŐ niçe biñ fitnenūn āsāyiŐine
Őāye-i ũurrasına naĥl-i ser-efrāzına baĝ
4. Ma‘ nı̄-i mu‘ ciz-i Mūsā’yı temāŐā eyle
Zülf-i ĥam-der-ĥamına çeşm-i füsün-sāzına baĝ
5. Ne imiş Şu‘ bede-i kārı̄-i ƙazā seyr eyle
Ĝamzeye teşne geçen ‘ aŐıĝ-ı serbāzına baĝ
6. Olsa ĥāmūŐı **Fehı̄mā**-yı sūĥan-sāzi n’ola
Ƙalem-i nüktever-i nāũıĝa-perdāzına baĝ

VE LEHU

142.

Fā ‘ilātūn fā ‘ilātūn fā ‘ilātūn fā ‘ilūn

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ƙıl ü ƙāl-i ‘ aŐıĝı ĥāmūŐ olmayınca bilmedüm
Őırr-ı ‘ aĝlı mest-i medĥūŐ olmayınca bilmedüm
2. ‘ Ālemūn zevĝın gedā eylermiŐ ancak dünyede
Ol Őafāyı ĥāne-ber-düş olmayınca bilmedüm

141. Hamidiye 1186: 18b.; FD: G. CLX

5 Şu‘ bede-i kārı̄-i : Şu‘ bede-bāzi-i FD.

142. Hamidiye 1186: 18b.; FD: G. CCXIX

2 Ol Őafāyı : Ben o zevĝı

3 sūz-ı : Őevĝ-ı

3. Lezzet-i sūz-ı maḥabbet nidügin pervānede
Şu‘ le-i āha hem -āġūş olmayınca bilmedüm
4. ‘Ālemi tutmuş şadā-yı na‘ re-i ġavġā-yı ‘ aşk
Dāġlardan ser-be-ser ġūş olmayınca bilmedüm
5. Mezheb-i rindānı bilsün mi **Fehīmā** zāhidān
Ben hezārān-sāl mey-nūş olmayınca bilmedüm

VE LEHU

143.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Destine aldıkça şemşir-i każāyı ġamzesi
Bir nigāh ile şehid eyler belāyı ġamzesi
2. Gāh olur bir ‘ işvesinden cān bulur biġāneler
Küşte eyler gāh yüz biñ āşināyı ġamzesi
3. Bir nigāhitse eger hışmile ehl-i maḥşere
Lerze-nāk eyler dil-i rüz-ı cezāyı ġamzesi
4. İtmeden şehbāz-ı çeşmi nīm-pervāz-ı nigāh
Havfdan rīzān ider perr-i hümāyı ġamzesi
5. Bī-vefādur kıl cefāsın ārzü yārūñ **Fehīm**
Saña ta‘ līm eylesün lütf-ı cefāyı ġamzesi

FERD

144.

Mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ser-āmed dil-rübāsın āfitāb-ı ‘ ālem-ārāsın
Güzel tarzında dilber çoġdur ammā sen temāşāsın

143. Hamidiye 1186: 18b.; FD: G. CCLXXXVIII

2 ‘ işvesinden : neşvesinden FD.

144. Hamidiye 1186: 19a.

FERD

145.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Medhinde haṭā itdūgiçün hāme o yārūn
Maḫta' da dilā ḫaṭ' iderüz anuñ ucından

VE LEHU

146.

Mütefā' ilün fa' ulün mütefā' ilün fa' ulün

+ + - + - / + - - / + + - + - / + - -

1. Nedür ol nigāh-ı pür-kīn nedür ol nühüfte ḫande
Bu reviş bu ṭarz-ı āyīn ider ehl-i ḫüsni bende
2. Gele gülşene ğazabla öpesin elin edeble
İçesin o gönçe-leble mey-i lāle-gün çemende
3. Nıgeh it ta' allül itme ḫuluñam tecāhül itme
Ölürem teġāfül itme bu ğarīb derd-mende
4. Saña rāġıb oldı gönülüm saña ṭalīb oldı gönülüm
Yine ğā'ib oldı gönülüm nıgehüñdedür yā sende
5. Gül ü lālede nesīmem dil-i nāfede şemīmem
Disün ol ki dir **Fehīm**'em sözi böyle pōst-kende

VE LEHU

147.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nutḫ iderken şīve-i çeşm-i zebān-dānın görüñ
Ḥışma geldükce rümüz-ı lütf-ı pinhānın görüñ

145. Hamidiye 1186: 19a.

146. Hamidiye 1186: 19a.; FD: G. CCLIX.

147. Hamidiye 1186: 19a.; FD: G. CLXXXII.

5, 6, 7, 8. beyitler Mecmua'da yok.

2. Va‘de-i vaşl itmeden evvel hilâfin şart ıder
Fitne-engiz iltifât-ı çeşm-i fettânın görüñ
3. Nice meftûn olmayam mestân-ı ‘ışık içre saña
Ol meh-i ‘âşık-firîbüñ ‘ahd ü peymânın görüñ
4. Mevc-i âb-âsâ kıyâmet pâyine gâltân olur
Ol tezervüñ cünbiş-i serv-i hırâmânın görüñ
5. Köhne oldu resm-i Hâkânî vü Şâhî ve Melik
Şimdi nev-peydâ **Fehîm**’üñ tâze dîvânın görüñ

ĞAZEL-İ BÎ-NUKAṬ-I FEHİM

148.

Mef‘ülü fâ ‘ilâtü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Her mürde-dil ki mâlik-i mülk-i vişâl olur
Hük-m-i ‘adem ol âdeme emr-i muhâl olur
2. Ahvâl-i derd-i dil aña ilhâm ola meger
Ol mâh-ı sâde-rû ki melek görse lâl olur
3. Derd ü elem ki mädde-i aşl-ı vaşldur
Mâdâm ki mihre vâşıl ola meh hilâl olur
4. Ger şalsa âl-i mül dilüme la‘l-vâr ‘aks
Gör tâli‘üm ki lâle-i küh-ı melâl olur
5. Hem-râh-ı mihr olursa meh-âsâ gönül revâ
‘Âlemde merd-i sâlik-i râh-ı kemâl olur
6. Hâl añladuñsa olma gel âlüde-i kelâm
Esrâra ol ki maḥrem ola ehl-i hâl olur
7. Olsa rüsüm-ı kâr-ı tılısm-ı kelâm eger
Kilk-i **Fehîm** mevrîd-i siḥr-i ḥalâl olur

148. Hamidiye 1186: 19b.; FD: G. LXXXI

1 ol: yok FD.

3 vaşldur : vişâldur FD. / 3b ki : yok FD.

7 kelâm eger : kelâm-ı dil FD.

FERD

149.

Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

+ --- / ++ -- / + --- / ++ -

1. Ğam-ı fırāķuñile ceyb-i cānı çāk iderin
Bu derde ben dōyemem kendimi helāk iderin

FERD

150.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + -- - / + --- / + ---

1. Maķāmāti uzatma terk-i ādābı tamām itdüñ
Yeter ey ħāme güstāĥāne vaz' ı ķo ķarār oldı

VE LEHU

151.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. İltifāt-ı ğamze-i mestüñle siĥr i' cāz olur
Neşve-i mey çeşmüñe gelse nigāĥ-ı nāz olur
2. Feyz-i te' şir-i ĥayāl-i çeşm-i şūĥuñdan senüñ
Beyza-i dīdem mekān-ı peççe-i şebbāz olur
3. Yalıñuz ğamzeñ degül āfet maĥall-i nāzda
Her biri müjġānuñuñ bir dilber-i mümtāz olur
4. Rāzumı fāş eyleyüp rüsvāy iderler 'āleme
Dil olur dilber olur ol ğamze-i gammāz olur

149. Hamidiye 1186: 19b.

150. Hamidiye 1186: 19b.

151. Hamidiye 1186: 19b.; FD: G. LXXXIX.

2 dīdem mekān-ı peççe-i : dīde-i imkān-ı beççe-i FD.

3 mümtāz : tannāz

4, 6. beyitler Mecmua'da yok

5 irse : esse FD.

5. Bâğ-ı ʔabʕ umdan **Fehîm** irse gülistāna nesîm
Her güli âteş-zebân bir şâʕ ir-i mümtâz olur

152.

Mefâʕ ilün mefâʕ ilün mefâʕ ilün mefâʕ ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Beni hicrānuña şâyān yeter itdüñ yeter itdüñ
Ġam-ı zülfüñle perişān yeter itdüñ yeter itdüñ
2. İdüp aġyārile ülfet şeb ü rüz eyledüñ ʕ işret
Yirümi âteş-i Һasret yeter itdüñ yeter itdüñ
3. Olalı ʕ aşkuña şeydā baña rahm eyledi dünyā
Ġarazuñ cevri ise cānā yeter itdüñ yeter itdüñ
4. İdüp āh-ı seher ekşer o mehi eyleme muġber
Beni mecnün u mükedder yeter itdüñ yeter itdüñ

FERD

153.

Fe ʕ ilātün fe ʕ ilātün fe ʕ ilātün fe ʕ ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Vaşl-ı dilber gibi dildādeye bir kām olmaz
Şâʕim-i hecr olana böylece bayrām olmaz

154.

Fâ ʕ ilātün fâ ʕ ilātün fâ ʕ ilātün fâ ʕ ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Şādmān idüm beni Һicrile maħzün eyledüñ
Nʕeyledüm ey bî-vefâ Һālüm diger-gün eyledüñ

152. Hamidiye 1186: 20a.

153. Hamidiye 1186: 20a.

154. Hamidiye 1186: 20a.

GÜFTE-İ MEDHİ

155.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + - - / - + - - / - + -

I

1. Ey cemālũñ ğonçe-i bāğ-ı cinān
Şeh-süvār-ı ' arşa-i iqlīm-i cān
3. Kıl teraḥḥum bendeñe ey nev-civān
El-meded ey şāh-ı ḥübān el-amān

II

1. Nār-ı ' aşkuñ bağrumı kıldı kebāb
Ġamzeler dil mülkini itdi ḥarāb
3. Bu ne istignādur ey ' ālī-cenāb
El-meded ey şāh-ı ḥübān el-amān

III

1. Dām-ı zülfünden ğöñül kılmaz necāt
Kıl kerem ey lebleri kand-i nebāt
3. İltifāt eyle efendim iltifāt
El-meded ey şāh-ı ḥübān el-amān

IV

1. Reşk ider ḥüsñüñe ğilmān-ı berīn
Dehre şāh olur saña olan qarīn
3. Āferīn ol ğamzeye şad āferīn
El-meded ey şāh-ı ḥübān el-amān

V

1. Tīr-i ğamzeñ zaḥmı cān u tendedür
Lütf u iḥsān u mürüvvet sendedür
3. **Medhī**-i zāruñ muḥaḥkaḥ bendedür
El-meded ey şāh-ı ḥübān el-amān

155. Hamidiye 1186: 20a.

GÜFTE-i ĞARİBİ

156.

Mefā'īlün mefā'īlün

+ --- / + ---

I

1. Hırām it reh-güzārumdan
Ki 'ālem yandı nārumdan
3. Hāzer kıl āh u zārumdan
Şalın serv-i revānum gel

II

1. Esirge 'āşık-ı zāruñ
Helāk itme o bīmāruñ
3. Cefā itmek midür kāruñ
Baña ey bī-amānum gel

III

1. Meded kıl baña vişālūñ
Görilsün ol ruḥ-ı ālūñ
3. Ne mümkün ola emşālūñ
Senūñ şīrīn-zebānum gel

IV

1. Şehā gel derdnāk itme
Ğamuñla sīne-çāk itme
3. Ğarībī'yi helāk itme
Amān қаşı kemānum gel

V

1. Degül gözden ḥayālūñ dūr
Ne kılsun bu dil-i mehcūr
3. Kerem it anı kıl mesrūr
Gel ey ārām-ı cānum gel

156. Hamidiye 1186: 20a.

FERD

157.

Mef'ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Ța' n itme kiřt-zār-ı dehirde felek baña
Bir buğday eñlü şeh severin şarısı saña

FERD

158.

Fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Hey ne müşkilmiş maħabbet bilmez idüm anı ben
'Aşkum olmağda ziyāde bī-vefā olduğca sen

GÜFTE-İ REFİ'

159.

Fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

I

1. Nālemi gūř itmedüñ bir kerre ey perī-nijād
Kılmaduñ bir kez cemālün gösterüp ben zārı řād
3. Az şalupdur kim çıķa cevrüñle cān-ı nā-murād
Dād elüñden ey cefā iķlīminüñ hünkārı dād

II

1. Hāyflar cān u dilüñ sūz u güdāzın bilmedüñ
Göñlümi alup ele hiç hātırım hoş kılmaduñ
3. Raħm idüp bir kerre bārī şanlı yaşum silmedüñ
Dād elüñden ey cefā iķlīminüñ hünkārı dād

III

1. Kirpigüñ tır-i belādur hem kemān ebrūlaruñ
Sīne-i mecrūhumı itdi niřān ebrūlaruñ
3. Raħm kıl bir daħı çatma el-amān ebrūlaruñ
Dād elüñden ey cefā iķlīminüñ hünkārı dād

157. Hamidiye 1186: 20b.

158. Hamidiye 1186: 20b.

159. Hamidiye 1186: 20b.

IV

1. Āteş-i aşkuñla bir dāğ oldı cism ü cān u dil
Güller açılsun şehā sen dağı lütf it gül açıl
3. Yeter ağlatduñ Refī^ʿ-i zārı bunca ay u yıl
Dād elüñden ey cefā iklīminüñ hünkārı dād

FERD

160.

Mefā^ʿilün mefā^ʿilün mefā^ʿilün mefā^ʿilün
+ --- / + - - - / + --- / + - - -

1. Maḥabbet çünki miḥnetsiz bulunmaz dār-ı dünyāda
Maḥabbet miḥnet anuñ'çün yazılmışdur bir imlāda

FERD

161.

Mefā^ʿilün mefā^ʿilün mefā^ʿilün mefā^ʿilün
+ --- / + - - - / + --- / + - - -

1. Selāmet ol benüm rūḥum ki ben ḥāke selām itdüñ
Yine bu şahn-ı dünyāyı baña dārü's-selām itdüñ

GÜFTE-İ RĀSİḤ

162.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Süzme çeşmüñ gelmesün müjgān müjgān üstine
Atma zaḥm-ı sīneme peykān peykān üstine
2. Dilde ğam var şimdilik luḥf eyle gelme ey sürür
Olamaz bir ḥānede mihmān mihmān üstine
3. Rīze-i elmās olurdu açdığı her zaḥmuma
Lütf var olsun ider iḥsān iḥsān üstine
4. Yārdan mehcūr iken düşdüm diyār-ı ğurbete
Dehr gösterdi baña hicrān hicrān üstine

160. Hamidiye 1186: 21a.

161. Hamidiye 1186: 21a.

162. Hamidiye 1186: 21a.

5. Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler haqquma
Eylemişler **Rāsih**'e bühtān bühtān üstine

ĠAZEL-İ NAĦİFİ

163.

Mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Göz gördi gönül sevdi seni ey yüzi māhum
Ḳurbānuñ olam bunda benüm var mı günāhum
2. 'Āşıklıguma şāhid-i 'ādil mi degüldür
Evzā' -ı ḥazīnümle ġarībāne nigāhum
3. Memnūn-ı vişāl eyle beni gel keremüñle
Yansun ḥased āteşlerine baht-ı siyāhum
4. Ey seng-dil itmez mi senüñ ḳalbüñe te'sīr
Ḥārāları ḥākister iden āteş-i āhum
5. Bir bağı yanıḳ 'āşık-ı miḥnet-zededür gel
Ağlatma **Naḥīfī** ḳuluñı cevriḷe şāhum

GÜFTE-İ ḤĀKİ

164.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilūn

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

I

1. Gün gibi gösterdi rūyuñ bir melek-sīmā güzel
Öldürür 'āşıklarını bu güzel ammā güzel
3. 'Ömrüm içre görmemişem böyle müsteşnā güzel
Ey gözi a' lā güzel ra' nā güzel ḥaqqā güzel

II

1. Cebhesi mäh-ı münevver gerdeni kāfurdur
Sīne-i şāfi mücellā güyiyā billurdur
3. Nice medḥin itmeyem başdan ayağa nurdur
Ey gözi a' lā güzel ra' nā güzel ḥaqqā güzel

163. Hamidiye 1186: 21a.

164. Hamidiye 1186: 21a.

III

1. Dün gice seyrümde gördüm ey melek-simâ seni
Şun'ın ızhâr itmege halk eylemiş Mevlâ seni
3. Virmezem dünyâya billâh ey qadi Tübâ seni
Ey gözi a' lâ güzel ra' nâ güzel haqqâ güzel

IV

1. Tîg-ı ğamzeñ sinem içre câdadur ey gül-beden
Tîr-i müjgânuñla hün-âlûde olmışdur bu ten
3. Kıl teraḥḥum gel güzel başuñ için Hâkî'ye sen
Ey güzel a' lâ güzel ra' nâ güzel haqqâ güzel

RUBĀ'Ī

165.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Beyza-i zâğı kosañ ṭāvūs-ı kudsî altına
Cennet-i ḥuld-ı berîn içre aña yir eylesen
2. Mîve-i cennetle âb-ı kevşer ile beslesen
Zâğdur peydâ olan biñ dürlü tedbîr eylesen

ĠAZEL-İ TÜRĀBĪ

166.

Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ne var şâhum senüñ ben bende-i fermânuñ oldumsa
Esirge kâfir olmadum ḳuluñ ḳurbânuñ oldumsa
2. Beni giryân idüp aġyârı ḥandân itme sulṭânüm
Günehkâruñ mı oldum 'âşîḳ-ı nâlânuñ oldumsa
3. Hevâ-yı çîn-i zülfüñle bu ben miskîni aġlatma
Ḥaṭâ mı itdüm a zâlim senüñ giryânuñ oldumsa
4. Ḥaḳâretle nazâr itme gedâ-yı müstmendüñe
Şehâ yirden mi çıḳdum vâlih ü ḥayrânuñ oldumsa

165. Hamidiye 1186: 21b.

166. Hamidiye 1186: 21b.

5. **Türābī** mübtelā-yı derdmendi ḥaste-ḥāl itme
N'ola ger ey ṭabībūm ṭālib-i dīdāruñ oldumsa

ĠAZEL-İ RİYĀZĪ

167.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Öpmesin görmeyeyin la' lüni peymāne daḥı
İstemem el ḳoduğın kākülüne şāne daḥı
2. Şeb-i ğamda şu ḳadar bī-kes ü tenhāyuz kim
Uğramaz şem' ümüzüñ yanına pervāne daḥı
3. Geldi kūyına ḳaldı ser-i zülfünde gönül
Ḳala uşlanmaya gibi dil-i dīvāne daḥı
4. Āşinālık nazārın eylemez oldu o perī
Görse raḥm eyler iken ḥālüme bīgāne daḥı
5. Ey **Riyāzī** yıḳılup gitse de ma' müre-i dehr
Degmez andan bize bir gūşe-i vīrāne daḥı

FERD

168.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Eger dāmānuña irmezse destüm dār-ı vuşlatda
Elüm yaḳaḳda ey serv-i ser-efrāzum ḳıyāmetde

FERD

169.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. İntizār-ı maḳdem-i dilber dilā ve'l-ḥāşılı
Bir belādur şübhesiz ' aşıḳlara ḳan aḳladur

167. Hamidiye 1186: 21b.

168. Hamidiye 1186: 22a.

169. Hamidiye 1186: 22a.

ĠAZEL-İ RİYĀZĪ

170.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ağla hālin yāre çeşm-i hūn-feşānuñ tuymasun
Sırr-ı ' aşkı şöyle taķrır it zebānuñ tuymasun
2. Rāz-ı ' aşkı şöyle pinhān it derūn-ı sinede
Dil haberdār olmasun rūḥ-ı revānuñ tuymasun
3. İdegör ḥātır-nüvāzī bir nigāh-ı luṭfila
Ġamze-i ġammāz u çeşm-i cānsitānuñ tuymasun
4. Bādeyi rindāne nüş itmek gerekdür şöyle kim
Dīde rengin görmesün zevḫın dehānuñ tuymasun
5. Saña lüṭf itmek geçermiş ḥātır-ı dildārdan
Ey **Riyāzī** tāli' -i nā-mihrbānuñ tuymasun

VE LEHU

171.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Nevā-yı bezm-i ' işret zār u giryān olmağa degmez
Sürūd u ' iş ü şādī soñra nālān olmağa degmez
2. Ne ḥōşdur ġonçe-veş cem' iyyet-i ḥātır bu ġülşende
Velī bār-ı ḥazānından perişān olmağa degmez
3. Ne ' ālemdür şafādan rakşa girmek bezm-i ' işretde
Velī sergeşte-i ālām-ı devrān olmağa degmez
4. Mişāl-i cām-ı mey sürmek şafāsın bezm-i dünyānuñ
Ġam-ı devrān ile baġruñ tolu ḫan olmağa degmez
5. **Riyāzī** şehsüvār-ı ' arşa-i iķbāl ü cāh olmağ
Düşüp devletle āḫir ḥāke yeksān olmağa degmez

170. Hamidiye 1186: 22a.

171. Hamidiye 1186: 22a.

VE LEHU

172.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hem inanma gön̄lüñe hem ğamze-i mestāneye
İ' timād itme şaķın bir meste bir dīvāneye
2. Şaķınur bād-ı şabādan n'eylesün ammā yine
Şem' -i bezm-efrüz şıĝmaz dāmen-i pervāneye
3. Bir gön̄ül ħalmışdı esbāb-ı ta' alluķdan hemān
Şimdi virdüm anı da bir gözleri mestāneye
4. Ey **Riyāzī** şāhbāz-ı evc-i istiĝnā geçen
Göz diker oldı dehān-ı mūra düşmiş dāneye

VE LEHU

173.

Fe 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. 'Aşķile zīr ü zeberdür dil-i ğam-perverimüz
Cānımız küh-ı belā deşt-i mezzellet yerimüz
2. Çekmezüz minnet-i ebr ü şadef ü hūrşīdi
Āb u tābı yine kendinden alur gevherimüz
3. Künc-i miħnetde muķīm olduğumuzdan bize ne
Yine aĝyāra çıkar yār-i perī-peykerimüz
4. Kim döner üstüme pergār-ı belādan ğayrı
Nokta-i dā 'ire-i cevr ü cefādur serimüz
5. Ey **Riyāzī** n'ola tutmazsa her ālūde-nigāh
Pākdür dāmen-i Yūsuf gibi heb sözlerimiz

172. Hamidiye 1186: 22a.

173. Hamidiye 1186: 22b.

FERD

174.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yanduran âteş degül nār-ı firākuñdur beni
Ber-hevā iden hevā-yı iştıyākundur beni

FERD

175.

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Göñül bir şırçadur itdün anı āzürde vü berbād
Kırıldı ide mi ta' mīr anı bir vechile üstād

VE LEHU

176.

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ne t̄alib-i emeliz biz ne bir recā bilürüz
Cefāyı ' arz-ı maḥabbet ğamı şafa bilürüz
2. Hukūk-ı şöḫbet-i bezm-i ezel añılmaz mı
Ne deñlü varise bīgāne āşinā bilürüz
3. Nigāh-ı vaḫdetile eylerüz cihāna nazār
Kemīne zerreyi mihr-i cihān-nümā bilürüz
4. Ğamuñla ḫāk iderüz cevher-i vücūdımızı
Fenā-yı ' aşkile bir özge kīmyā bilürüz
5. Şafā-yı sīneñi mir 'āta nisbet eylemezüz
Riyāzī biz seni bi-[pervā] vü bī-riyā bilürüz

174. Hamidiye 1186: 22b.

175. Hamidiye 1186: 22b.

176. Hamidiye 1186: 22b.

VE LEHU

177.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yir itmiş sinede āyine-i ' aks-i yāre ayrılmaz
Eger seng-i sitemle itseler biñ pāre ayrılmaz
2. Alışmışdur ezelden āb-ı āteşnāk ile hāki
Ço nāşih pendı ölse bādeden mey-hāre ayrılmaz
3. Göñül kim' aşğ-ı piçān-ı gülistān-ı ta' alluğdur
Şarılmışdur o kıadd-i serv-i hoş-reftāra ayrılmaz
4. Ayırmağ müşkil olur penbesinden dağ-ı hūn-bārı
Çeken bir kerre yārı sīne-i efgāra ayrılmaz
5. **Riyāzī** itseler biñ pāre şimşir-i melāmetle
Kesilmez dilrübāsından dil-i āvāre ayrılmaz

FERD

178.

Mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün

- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Bir kerre öpince kişi ol gonca dehānı
Bir virde sataşur ki gelür ağızına cānı

FERD

179.

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bir perī-rū güzelüñ oldı muaqabil yüzüñe
Yine āyinenüñ ey meh görünür dār gözine

177. Hamidiye 1186: 22b.

178. Hamidiye 1186: 23a.

179. Hamidiye 1186: 23a.

VE LEHU

180.

Fe 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Ey nesīm- seherī cānda yirūñ var senüñ
Bübül-i bī-dile gülden haberüñ var senüñ
2. Ey kebüter saña reşk itmege cāre mi var
Küy-ı yāre varacak bāl ü penüñ var senüñ
3. Ğam degül baqmasañ agyār yanında yüzine
‘Āşık-ı zāra nihānī nazaruñ var senüñ
4. Dili pür-cilve-i reftāruñ iderken bitāb
Neye bir cilvede biñ ‘işvelerüñ var [senüñ]
5. ‘Andelīb oqusa gūş-i güli sīr-āb eyler
Ey **Riyāzī** niye bir şī‘ r-i tirüñ var senüñ

FERD

181.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Gerek tüt derd-i ‘aşkuñdan gerek cānā cünūnumdan
Ser-i küyuñda bir āh eylemek qopdı derūnumdan

FERD

182.

Mef‘ülü fā ‘ilātü mefā ‘ilü fā ‘ilün

- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Baqmaz çerāğa táb-ı ruḥ-ı enverin gören
İtmez nigāh sāğara la‘l-i terin gören

180. Hamidiye 1186: 23a.

181. Hamidiye 1186: 23b.

182. Hamidiye 1186: 23b.

GÜFTE-İ ĞAZĀYĪ

183.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + -

I

1. Eyledi āzāde gön̄lüm şayd-ı dam
Bir cefākāra gön̄ül virdüm bugün
3. Heçr ile yaq̄dı vücudum şub̄h u şām
Bir cefākāra gön̄ül virdüm bugün

II

1. Künc-i 'ıŝkıñda nice üftādeler
Mest olup l' al ile eyler nāleler
3. Dām-ı zülfüñde es̄ir dildādeler
Bir cefākāra gön̄ül virdüm bugün

III

1. 'Arz ider h̄üsnini ben āvāreye
Bende itdi ğamze-i mekkāreye
3. Şaldı s̄üz-ı heçrile ğam-ĥāneye
Bir cefākāra gön̄ül virdüm bugün

IV

1. Ruĥları ĥālüm d̄iger-ḡün eyledi
Firqatile çeşm-i pür-ĥün eyledi
3. Qaşları yayile mecn̄ün eyledi
Bir cefākāra gön̄ül virdüm bugün

VV

1. Bir naẓar kı̄l beñdene ey bī-vefā
Eyledüm rāhuñda cān u ser fedā
3. 'Aşıkuñam 'aşıq̄a eyle vefā
Bir cefākāra gön̄ül virdüm bugün

GÜFTE-İ ĞAZĀYĪ

184.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

I

1. İftirāķiñ cāna geçdi mihribānum tezce gel
Bendeñi ğamdan ğalāş it nev-civānum tezce gel
3. Dūr olalı bezm-i vaşluñdan gözüm yollardadur
Ğaylī demdür intizārüm yār-i cānum tezce gel

II

1. Ğasret-i rūyuñ beni dīvāne kıldı ey hümām
İsterem Ğaķ' dan yüzüñ görmege cānā şubḫ u şām
3. Mürĝ-ı dil ister ğabībüm görmege vechüñ müdām
Bendeñi yād itme lütf it kāmranum tezce gel

III

1. Künc-i firķatde fiĝān u zārüm oldı bī-şümār
Dāĝ-ı ğasret yaķdı baĝrum eylerüm feryād u zār
3. Nār-ı düzaḫdan eşerdür sevdigüm bu intizār
'Arz-ı dīdār eyle ey şīrīn-zebānum tezce gel

IV

1. Bu Ğarīb' üñ meh cemālünden cüdādur ey perī
Ğaçma bendeñden kerem kııl nāzenīnüm gel beri
3. Şuĝl-ı fikrinde gezer dīvāne göñlüm serserī
Ğitdi ārāmum meded tāb u tüvānum tezce gel

ĞAZEL-İ VEYSĪ

185.

Mef'ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Meyl eylese aĝyāra anı şanma vefādur
Aĝyāra vefādan ğarażı baña cefādur
2. Aĝyāra vefā itmegi re'y itmiş o ğünī
Dil-ğasteleri öldüren āh işte bu rādur

184. Hamidiye 1186: 23a.

185. Hamidiye 1186: 24a.

3. Dildādelerüñ lezzet-i güftārīña toymaz
Hāḫḫā bu ki şīrīn süḥanuñ rūḥa ğidādur
4. Meclisde mey-i nābile ruḥsāre-i sākī
Āb-ı ruḥ-ı cem' iyyet-i yārān-ı şafādur
5. Şūret vireyin dirise eger şı' rine **Veysi**
Ruḥsārīña āyīne disün pāk-edādur

FERD

186.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Sañadur gönümün meyli sözüm heb dā'imā birdür
İki 'ālemde maḫşūdum hemān sensin Ḥudā birdür

FERD

187.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün¹

- + - - / - + - - / - + -

1. Bundan özge olmaya müşkil belā
Bir elin irmez efendīye olasın mübtelā

ĠAZEL-İ SIRRİ

188.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dilā' uryān-ı 'aşḫ ol cübbe vü destārı n'eylersin
Elüñ çek mā-sivādan kim bu kār u bārı n'eylersin
2. Melāmet şīşesin şad-pāre ḫıl seng-i melāmetle
Behey divāne nāmūsı n'idersin 'ārı n'eylersin

186. Hamidiye 1186: 24a.

187. Hamidiye 1186: 24a.

¹ Bir tef' ile eksik

188. Hamidiye 1186: 24a.

3. Tatalum cevri-i yāre şabr idermişsin gönül nā-çār
Cefā-yı rüzgārı ta' ne-i ağıyārı n'eylersin
4. Koyup üftādesin künc-i belāda zār u ser-gerdān
Raķibe yār olan dildār-ı nā-hemvārı n'eylersin
5. Bugün **Sırrı** gibi meydān-ı ' aşk içinde serden geç
Sebük-bār ol bu rāh-ı pür-ħaţarda bārı n'eylersin

ĠAZEL-İ RİYĀZĪ

189.

Mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Rāħat bulamam ney gibi zār eylemeyince
Turmam ser-i kūyuñda qarār eylemeyince
2. Ārām idemem zerre-şifat cism-i nizārı
Çak ayağuß altında ğubār eylemeyince
3. Pervāne-i ser-geşte kalur mı tek ü pūdan
Āğuşa çeküp şem' i kenār eylemeyince
4. Ey rāh-rev-i ' aşk şakın kalma yoluñdan
Ser-menzilini kūy-ı nigār eylemeyince
5. Fāriğ mi olur içmeden ol gözleri mestüm
Āhuvanı te' şır-i şikār eylemeyince
6. Kim vāşıl ider derd-i dili yāre **Riyāzī**
Kūyına varup nāle vū zār eylemeyince

GÜFTE-İ ĠARĪBĪ

190.

Fā 'ilātūn fā 'ilātūn fā 'ilātūn fā 'ilūn

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

I

1. Fikr-i zūlf-i yārile çeşmüm döker seyl-āb-ı hūn
Mācerā-yı ' ışkile ğāyet zebūn oldum zebūn
3. Ĥāb içinde tālī' ūm hayfā ki baħtum ser-nigūn

189. Hamidiye 1186: 24a.

190. Hamidiye 1186: 24a.

Ben nice her vechile feryād ü nālān itmeyem

II

1. Başuma odlar yaqup bilmem kime dād eylesem
Eşk-i çeşmümle bütün dünyâyı berbād eylesem
3. Gūşına irmez meded biñ kerre feryād eylesem
Ben nice her vech ile çāk-i girībān itmeyem

III

1. Āh u vāhumla kamu ‘ālem olup pür-ıztırāb
Āteş-i haşretle bağrum oldı sulţānum kebāb
3. Gül yüzüñden ayru çün hālüm harāb-ender-harāb
Ben nice her vechile feryād u efgān itmeyem

IV

1. Hālüme raḥm eyleyüp feryādıma dād itmedüñ
Bu dil-i nā-şādımı lütfuñla şādān itmedüñ
3. Ey Ğarībī derdmendüm diyü hiç yād itmedüñ
Ben nice her vechile feryād u efgān itmeyem

V

1. Çāre yok kim reh-güzāruñda varup nālān olam
Künc-i ğamda haşretüñle nice bir giryān olam
3. Himmeti yok bahtumuñ kim vaşluña şāyān olam
Ben nice her vechile feryād u efgān itmeyem

FERD

191.

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Vaşf-ı dendānuñ kaçan kim dil-i maḥzūn söyler
Söylemez söylemez ammā dür-i meknūn söyler

FERD

192.

Mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ğamuñdan öldi bir ‘āşık senüñ ‘izzüñ ziyād olsun
Mezārın gel ziyāret kıl ki bārī rūḥı şād olsun

191. Hamidiye 1186: 24b.

192. Hamidiye 1186: 24b.

ĠAZEL-İ NİZÂMÎ

193.

Mef' ūlū mefā' īlū mefā' īlū fe' ūlūn

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Her s̄inede ki mihr ü maḥabbet eṣeri var
Ḥōṣ nāle-i ŧebḡir ile āh-ı seḫer̄i var
2. 'Iṣḫ ehli siper t̄irine yārūn ciger eyler
Gelsün berü meydāna kimūn ki cigeri var
3. Her ḫalkāda müṣḡin ŧaçūn zikrin iderler
Her gūṣede mestāne gözūn fitneleri var
4. 'Ālemde zih̄i ṭāli' -i ferḫunde anuñ kim
Bir sencileyin yüzi gün alnı ḫameri var
5. Men' itme **Nizāmî** ruḫ u zūlfūn gözedürse
Kim devr-i teselsülde ḫakīmūn nazarı var

ĠAZEL-İ ENVERÎ

194.

Mefā' īlūn mefā' īlūn mefā' īlūn mefā' īlūn

+ ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Oḫūn baḡrum başından geḫdügi aḫvāli benden ŧor
Gel anuñ acısı derdini başından geḫenden ŧor
2. Yaḫalar çāk idüp derdūnle ḫan aḫladuḫum her dem
İnanmazsañ ṭabībūm gel bu ḫanlı p̄irehenden ŧor
3. Raḫībūn fi' line baḫup beni redd itme sulṭānum
Kerem ḫıl anı andan bendeñi lūṭf ile benden ŧor
4. Nesin gördūn ṣabāya servi ṭaṣlatduñ benüm ' ömrüm
Meṣeldür yoldaṣı yoldaṣdan servi çemenden ŧor
5. Leb-i Ferḫād'dan bir buse almıṣ Enverî ey dil
İnanmazsañ bu ŧir̄in ḫıṣṣa'yı var ol dehenden ŧor

193. Hamidiye 1186: 24b.

194. Hamidiye 1186: 25a; ED: G. 49.

GAZEL-İ AHİ

195.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir elif çekdi yine s̄ineme cānān bu gice
Şan şarıldı baña bir serv-i hırāmān bu gice
2. Ayuñ on dördi gibi dün gice meclisde idüñ
Kanda aḥşamlayasın ey meh-i tábān bu gice
3. Seni dün gice raḳīb ile görüp şöḥbetde
Düşdi yalıñ kılıca şem^ç-i şebistān bu gice
4. Yine bilsem ki ^çaceb kimlere hem-kāse idüñ
Ki cihān t̄olmışidi nāle vü efgān bu gice
5. Rindler şöḥbetine t̄alib olan ^çārife diñ
Āhi'nüñ hücesine cem^ç ola yārān bu gice

FERD

196.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Māl ü mülke olma maḡrūr dime yoḡdur ben gibi
Bir muḡālif yel esicek şavurur hırmen gibi

FERD

197.

Mefā^ç 'ilün mefā^ç 'ilün mefā^ç 'ilün mefā^ç 'ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Ne yārān ḳaldı ^çālemde ne ol evvelki dem ḳaldı
Ḳadīmī āşinālardan hemān bir derd ü ḡam ḳaldı

195. Hamidiye 1186: 25a.; AD: G. 100.

196. Hamidiye 1186: 25a.

197. Hamidiye 1186: 25a.

ĠAZEL-İ LİVĀYĪ

198.

Fe 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Meclise geldi yine ol şem' -i şebistān bu gice
Gökden indi yire şanki meh-i tābān bu gice
2. Gün yüzünden götürüp zülfi şehābın o kamer
Oldı ben zerresinüñ dārına mihmān bu gice
3. 'Arz idüp zülfini gösterdi kıyāmet yüzini
Ġarbdan itdi ʔulū' ol meh-i dervān bu gice
4. Hecrile ölmüş idüm geldi Hızır oldı vişāl
Mürde ihyā idiser çeşme-i hayvān bu gice
5. Hātem-i devletimi almışdı dīv raķīb
Elüme girdi yine mühr-i Süleymān bu gice
6. O ʔabīb-i dil ü cān hātırımı şormağičün
Geldi olursa eger derdime dermān bu gice
7. Ey Livāyī günidür 'id-i vişālünde anuñ
Dil ü cān olsa revā yolına ķurbān bu gice

ĠAZEL-İ ĀHĪ

199.

Fe 'ilātün mefā' ilün fē 'ilün

++-- / +-+- / ++-

1. Şīve vü nāza gāyet olmaz mı
Bu 'itāba nihāyet olmaz mı
2. ʔıtalum ķul günāh ide şehā
Lütf-ı Hāķ'dan himāyet olmaz mı

198. Hamidiye 1186: 25a.

199. Hamidiye 1186: 25b.; AD.: G. 137.

2 şehā : şāhum // Lütf-ı Hāķ'dan : Lütf-ı şehden AD.

3 hidāyet : ināyet AD.

4 mecnūna göre : mecnūnu anup AD.

6 Daķi Āhī'ye : Āhī'ye daķi AD.

3. Tevbe şuyı yumaz mı ʿ işyānı
Feyz irişüp hidāyet olmaz mı
4. Hāl-i mecnūna göre ağladığum
Derd-i dilden hikāyet olmaz mı
5. Kādī olduğda irte hāzret-i Hāḡ
Hūblardan şikāyet olmaz mı
6. Daḡı **Āhī**'ye şefkatün yok mı
Şīve vü nāza gāyet olmaz mı

RUBĀ'Ī

200.

Mef'ūlü fā 'ilātü mefā 'ilü fā 'ilün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Qan oldı yaşum ḡasretile def' -i ḡam it gel
İḡsānile lüḡfuñ demi geldi kerem it gel
2. Ol ḡadd-i ḡıyāmetle ḡurup ʿ arz-ı cemāl it
ḡam-ḡānemüzi reşk-i riyāz-ı İrem it gel

ĠAZEL-İ ĀHĪ

201.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sāyesinde şāhidüm bir big efendim var idi
Cāme-i sebzile bir serv-i bülendüm var idi
2. Uçdı elden altun üsküflü güzel şāhīn gibi
Bir kebüter sīnelü şebbāz efendim var idi
3. Dāmenümde besledüm kendi ciger-ḡuşem gibi
Eşḡ dırlar bir delü ḡanlu levendüm var idi
4. N'idelüm irḡürmedün cānbāz-ı cānı zülfüñe
Qıl ḡalemle yazacaḡ bir nice pendüm var idi

200. Hamidiye 1186: 25b.

201. Hamidiye 1186: 25b.; AD.: G. 117

5. Ey baña Tañrı selāmin virmeyen bir gün ola
Diyesin **Āhi** gibi bir derdmendüm var idi

VE LEHU

202.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gözlerüm yaşı şarāb-ı ergāvān oldu baña
Senden ayru içdigüm dōst kıan oldu baña
2. Seyr iderdüm yāriile ağıyārı gördüm nāgehān
Vāy bu kāfir hōş belā-yı nāgehān oldu baña
3. Cām-ı meyden añladum ' aks-i lebün esrārını
' Ālem-i ervāhdan bir sır ' ayān oldu baña
4. ' Aql u şabrum kārbānın urdı bir kāfir benüm
Hey Müselmānlar meded kim çok ziyān oldu baña
5. Tıtmayınca ' ālemi āhum ben **Āhi** olmadum
Kendü āhum ' aķıbet nām u nişān oldu baña

FERD

203.

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Gözüm yaşın midād idüp çü yazdum nāme sen hūba
Tıolaşdı rişte-i cānum bir iplik gibi mektūba

202. Hamidiye 1186: 25b.; AD.: G. 5.

2 Seyr iderdüm : seyre çıdım AD.

4 meded kim : bu yolda AD.

203. Hamidiye 1186: 26a.

FERD

204.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ne deñlü lütfi çok olsa inanmak olmaz ol yāre
Ki hercāyī ṭabī' atdur ḳatı mā' ildür aġyāra

VE LEHU

205.

Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

+ --- / ++ -- / + --- / ++ -

1. Ne naqş ider bizüm ile nigārı gördün mi
Ne fitneler ḳoparur rüzgārı gördün mi
2. Direk direk dikilürken ḳapuñda dūd-ı dilüm
‘Alev ‘alev göge aġan şerārı gördün mi
3. Ḳaçup ḳaçup ıraḳdan dönüp dönüp yüzüme
Ḳıya ḳıya baḳan ol ġamzekārı gördün mi
4. Bu ḳanlı ḳanlı yaşumdan revān olan göz göz
Bu çeşme çeşme aḳan cūybārı gördün mi
5. Şorar irişdüğine **Āhī** göz yaşını döküp
Ḳabā-yı sürh ile ol gül-‘ izārı gördün mi

ĠAZEL-İ LİVĀYĪ

206.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Ādem öldürmekde müjgān-ı perī-zādum benüm
Naşş-ı ḳātī' dur ḳaşı nün ol gözi şādum benüm

204. Hamidiye 1186: 26a.

205. Hamidiye 1186: 26a.; AD.: G. 205.

2 ‘Alev ‘alev : ‘Alem ‘alem

3 olan : olup // Ḳaçup ḳaçup : Ḳaçup ḳaçup da

206. Hamidiye 1186: 26a.

2. La‘ lüñe cān virelüm disem o cānum yok dimez
Cān virür cān almağa ol çeşm-i cellādum benüm
3. Ey perī-peyker melek-sīmā seni bir reng ile
Ādem olmasun eger kucmazisem adum benüm
4. Kāmetüñ ħarfinden artuğ bir elif öğrenmedüm
Böyle ta‘ līm eyledi şuşum ne üstādum benüm
5. Güş idüp ol ħusrev-i şirīn-dehen feryādımı
Didi sen misin sen ey bī-çāre Ferhād’um benüm
6. Ben ħubāruñ aġladuğından olup dāmen-keşān
Çekdi gilden dāmenin ol serv-i āzādum benüm
7. İ‘ tibār itmez **Livāyī** ol güneş ben zerreye
Göklere irse yiridür āh u feryādum benüm

ĠAZEL-İ REVĀNĪ

207.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Tāzece bir ġonçedür ol dilber-i ra‘ nācığum
Ya nihāl-i servdür ol kāmēt-i bālācığum
2. Ġuşşadan nergis gibi beñzüm şararsa ġam degül
Bir nazār kılmaz baña ol gözleri şehlācığum
3. Tatlu tatlu öpdı karşımda lebüñi cām-ı mey
Bilmezem sākī ben andan nice alam acığum
4. Pek sever ‘āşıqlaruñ añmadan añmadan seni
Kaçma anlardan ziyān gelmez benüm babacığum
5. Hey niçün rahm eylemezsin bu **Revānī** bendeñe
A begüm a pādīşāhum a benüm mīrzācığum

207. Hamidiye 1186: 26b.; RD: G. 253.

2 ġam: tān RD.

4 Pek : Yeg RD.

5 añmadan añmadan : atañdan anañdan

RUBĀ'Ī

208.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

+ --- / + --- / + --

1. Nedür aġyāra ŧāhum bu tekāpū
Baña қаşduñ sitem mi ey cefā-cū
Naẓīr olmaz saña ħüsnile ŧāhum
Leṭāfetde vücūduñ bir içim ŧu

ĠAZEL-İ REVĀNĪ

209.

Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün

- + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. 'Aşıka seyr itmege bir kāmēt-i bālā gerek
Şūfiyā derviş olanuñ himmeti a' lā gerek
2. Gördiğün her bir kamer-ruhsāra meyl itme gönül
Gün gibi dilber güzeller içre müsteşnā gerek
3. 'Aqla uyma ey gönül kim 'aşq yolında her kişi
Vālih ü aşıfte vü şūrīde vü şeydā gerek

210.

Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün

- + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Hāy dimezseñ dōstum şol ġamze-i cellāduña
Hey kıyāmet rüz-ı maḥşer gelmez imiş yāduña

208. Hamidiye 1186: 26b.

209. Hamidiye 1186: 26b.; RD: G. 209.

3 'Aqla uyma : 'Aşqa uyma

4. ve 5.beyitler mecmuada yazılmamış.

210. Hamidiye 1186: 27a.; RD: G. 388

1 Sen mi öğretdün cefayı gamze-i bî dāduna / Hûb tâ'lim eylemişsin âferin üstaduna RD.

3 Devr-i hüsninde şehā gün başına bin kan ider / Hāy dimezsen eger şol gamze-i cellāduna RD.

4 Gögsine yumruklar urmazdı seni yād idicek / 'Aşık olmasa sanavber kāmēt-i şimşāduna RD.

5 ol dilber-i sīmīn-beden : rahm eylemez ol bî-vefā // Hîç rahm itmez : Dāğ u taş inler RD.

2. Zulmlerile ey elif-kāmet kadüm dāl eyledün
Pādişāh-ı hüsnsin andan düşer mi aduña
3. Nāzile ‘uşşākı öldürdün saña nāz öğreden
Vāy ne hoş ta‘līm kılmış āferin üstāduña
4. Dā’imā göksin döger turup şanevber şevķile
‘Āşık olmışdur meger kim kām̄et-i şimşāduña
5. Nice sengin-dil olur ol dilber-i simin-beden
Hic rahm itmez **Revānī** nāle vü feryāduña

ĠAZEL-İ ŞEM‘Ġ

211.

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yüri men‘ eyleme zāhid beni cānānumdan
Göz göre ayrılāyın mı varāyın cānumdan
2. Hasteyem yār benüm derdime dermānumdur
Hey meded öldüm ayırmañ beni dermānumdan
3. Hālūmi añladılar āh-ı ciger-sūzumdan
Bildiler nidūgūmi nāle vü efgānumdan
4. Mest-i ‘aşķ olduğūmi nice nihān eyleyeyin
Görinür dāğ-ı dilüm çāk-i giribānumdan
5. **Şem‘** iyā dil uzadup her gice eflāki yaķar
Nār-ı āhum ki çıkar sine-i sūzānumdan

VE LEHU

212.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Germ olursın ey felek gün yüzlü cānānuñ mı var
Őubķ olınca sine-de bir māh-ı tābānuñ mı var

211. Hamidiye 1186: 27a.

212. Hamidiye 1186: 27a.

2. Hâtem-i la' lûnle nerm itdün cihânı ey perî
 'Älemi mûm eyledün mühr-i Süleymân' uñ mı var
3. Degme bir naqş u nigâruñ hüsni evşâfin idüp
 Ol Mesîhâ-dem yanında añmağa cânuñ mı var
4. Yâr işiginde bizi ednâ görürsin zâhidâ
 Bir melek-sîmâ ile göklerde seyrânuñ mı var
5. Sidreye baş egmeyüp Tübâ'ya virmezsın selâm
 Ey gönül yanunca bir ser[v]-i hırâmânuñ mı var
6. Yırde gökde mişli yoq bir âfitâbum var benüm
 Ey felek ya' nî yanunda mâh-ı tâbânuñ mı var
7. Başına odlar yaqıp feryâd idersin Şem'iyâ
 Cevri çoq dünyâ gibi zûlm ıssı sulţânuñ mı var

RUBĀ'Ī

213.

Mef'ülü mefā'îlü mefā'îlü fe'ülün

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Bu fitne ki var ğamze-i çeşm-i siyehünde
 Biñ tîr-i cefâ olsa n'ola her nigehtënde
 Kühl idemedüm dîde-i giryânuma şad-hayf
 Hâkqâ nazarum qaldı senüñ hâk-i rehünde

213. Hamidiye 1186: 27a.

ĠAZEL-İ ĀHĪ

214.

Fe 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++--

1. Derd-i ḥasret bu degül kim ola firḫat bâḳî
Derd odur kim ben ölem ḫala bu ḥasret bâḳî
2. Cān çıkınca hele ḫizmetde ben eksük ḫomadum
Eger ölmezsem efendi yine ḫizmet bâḳî
3. Sīneden geçdi müjeñ zaḫm ṭurur dilde henüz
Çıḳdı peykānı velî ḫaldı cerāḫat bâḳî
4. Bî-vefādur bu felek 'aşḫ u maḫabbet çoḫ olur
Ne ḫüsn sende vü ne bende maḫabbet bâḳî
5. Şoḫbeti var mı ki mey-i nāb ile bugün Āḫî'nün
Yüri şüfî senün ile yine şoḫbet bâḳî

RUBĀ'Ī

215.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

-+-- / -+-- / -+-- / -+--

1. Dünyede fehm eyledüm benden beter bî-çāre yoḫ
'Ālem içre ḫaste gönlümden daḫı pür-yāre yoḫ
2. Ḫālümü didüm ṭabībe didi ey mecrūḫ ḡarīb
Ḫasteler çoḫ görmişem illā bu derde çāre yoḫ

214. Hamidiye 1186: 27a.; AD: G.130.

1 Derd-i ḥasret: Derd ü ḥasret AD.

2 ḫizmetde ben : ben ḫizmetüm AD.

4 Ne ḫüsn sende vü ne bende... : Ne ḫüsn sende ne hod bende... AD.

5 Āḫî'nün : yārānuñ // Yüri şüfî : Yüri ey Āḫî AD.

215. Hamidiye 1186: 27b.

VE LEHU

216.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Tîġ-ı hecrile benüm şimdi dilüm yar hele
Dem ola bulışavuz senün ile var hele
2. Ey cefâ-ĥû geleli dünyeye ben şimdiye dek
Görmedüm sencileyin yâr-i sitemkâr hele
3. Bunca yoluñda fedâ itmişiken cân u dil âh
Bir selâmuña daĥı degmedük ey yâr hele
4. Hele sen cevr ü cefâ itmede eksük ħomadun
Bu daĥı böyle ola ey yüzi gülzâr hele
5. **Âhi'**ye raĥm ide şâyed işidüp ol gül-i ter
Ķalbüm derd ile bülbül gibi ben zâr hele

ĖAZEL-İ ŐABRĖ

217.

Müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

--+- / --+- / --+- / --+-

1. Bu Şive bu reftârile billâhi kim sevmez seni
Bu lezzet-i güftârile billâhi kim sevmez seni
2. Bu çeşmi Őâhin-bâzile bu ħamze-i ħammâzile
Bu Şive-i pür-nâzile billâhi kim sevmez seni
3. Bu turre-i pür-ċîn ile bu ħamze-i pür-kîn ile
Bu tavr [u] bu âyîn ile billâhi kim sevmez seni
4. Bu zülf-i ' anber-bârile bu turre-i tarrârile
Bu ĥâl ü bu ruĥsârile billâhi kim sevmez seni

216. Hamidiye 1186: 27b.;AD.: G. 98

1 var : yâr AD.

2 yâr-i sitemkâr : daĥı cefâkâr AD.

3 cân u dil âh . cân u dil AD.

5 Ķalbüm . Ķalayın AD.

217. Hamidiye 1186: 27b.

5. Bu **Şabri**-i bî-nevâ gördükde dil virdi saña
İnşâf idicek dilberâ billâhi kim sevmez seni

FERD

218.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Düşeli sevdâ-yı 'aşka gezer oldum serseri
El-amân yandı derûnum hecr elinden ey peri

FERD

219.

Mef'ülü mefâ'îlün mef'ülü mefâ'îlün

1. Yeldâ gicesi birdür yılda bir olur yeldâ
Bu türfe 'acebdür kim bir ayda iki yeldâ

GAZEL-İ HAYRETİ

220.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şâdmânide beni cevriye maḥzûn eyledüñ
N'eyledüñ ey bî-vefâ ḥâlüm diger-gün eyledüñ
2. Ey deḥâni mîm ü zülfi cîm ü қаşı nûn olan
Yine bir naḫşile ben miksîni mecnûn eyledüñ
3. 'Örf idi dilberlere қan itmek ammâ şimdi sen
Günde biñ қan itmegi bir tâze қânûn eyledüñ
4. Men' idersin 'arz-ı ḥüsn itdükce yâri ey raḫîb
Ḥaқ seni maḡbûn ide sen beni maḡbûn eyledüñ

218. Hamidiye 1186: 28a.

219. Hamidiye 1186: 28a.

220. Hamidiye 1186: 28a.; HyD: G.199.

1 Şâdmânide : Şâdmân idüm HyD.

5 **Ḥayretî** cânında : **Ḥayretîññ** cânda HyD.

5. Ey elif-şad gösterüp sinemdeki hâli yine
Hayretî cânında dâğın bir iken on eyledün

ĠAZEL-İ LİVĀYĪ

221.

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Şabâ zülf-i nigāruñ bûyını misk-i Hoten'den şor
Lebin la' l-i Yemen'den dişlerin dürr-i 'Aden'den şor
2. Lebinde 'aks-i dendānı nedendür eyle istifsār
Benüm cānum acıtmağ midur ol şekker-şikenden şor
3. Egerçi cānı yoğdur bir şadem gitmege yanınca
Şıyāmet-şāmet-i refārını serv-i şemenden şor
4. Benüm sen şasretüm şurbet evinde bilmek isterseñ
Vaşan terkin urup dār u diyārından gidenden şor
5. Ola ki yüzüme başa diyü yollarda şāk oldum
Şubār olduğum ayağda gelenden şor geçenden şor
6. Ne bilsün 'aşıkuñ her nice bir aşvālin ey dilber
Anı hiç kimseden şorma ya dilden şor ya benden [şor]
7. Livāyî hastenün sen yeg bilürsin şālını ey dōst
O çoğdan geçdi kendinden yine sen anı senden şor

VE LEHU

222.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. İhtirāz itmez misin bu sine-i şad-āhdan
Hey yolında öldüğüm korğmaz mısın Allāh'dan
2. Sürme şapuñdan beni ma' zül-i dergāh eyleme
Mübtezal itme beni ayırma 'izz ü cāhdan

221. Hamidiye 1186: 28a.

222. Hamidiye 1186: 28b.

3. Devr içinde serverā yoǧdur ayakdaşuñ senüñ
Gün yüzüñ günden münevverdür cebinüñ mähdan
4. Kāmet-i bālāña teşbīh eylemiş ‘ar‘ ar özin
Fitne-bāz olmaǧdur ‘ādet kāmet-i kütāhdan
5. Şaǧla şerrinden raķībūñ ey gözi āhū beni
Gerçi kim korǧmaz cihānda şir olan rübāhdan
6. Rāh-ı ‘aşǧ-ı yārda ölsem ta‘ accüp eylemeñ
‘Āşık olan ser virür dönmez ölürse rāhdan
7. Ey **Livāyi** kimseden derdine dermān isteme
Hıç ‘ilāc olmaz saña illā meger ol şāhdan

ĠAZEL-İ ĀHĪ

223.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Nigārā çeşm-i fettānuñ be-ġāyet ġamze-kār ancaǧ
Cigerden tır-i müjġānuñ geçüp cāna kıyar ancaǧ
2. Raķīb-i bed-liķā cānā cihānda bulmamışken yir
Neden āña bu ‘izzetler seg-i kūyuñla yār ancaǧ
3. Ġubār-ı ħāk-i pāyüñüñ nesimin şubħa dek her dem
Koyup bu merdüm-i çeşmüm didi ħoş yādigār ancaǧ
4. Güzellik cāme-ħābında yatup maġrūr-ı ħüsn olma
Nazar kııl ħāl-i ‘uşşāķa ki ‘ālem bī-ķarār ancaǧ
5. Cihānuñ māl ü mülkini virürseñ **Āhi**’ye almaz
Nigārā senden umduġı hemin buse kenār ancaǧ

223. Hamidiye 1186: 28a.; AD.: G. 45.

2 ‘izzetler : ‘izzet AD.

3 nesimin şubħa dek : nesimin şubħ-dem AD.

5 hemin buse kenār . hemān būs u kenār AD.

FERD

224.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Tağıtdıñ ' aqlumı evvel nazarda çeşm-i fettānuñ
Periřān eyledi fikrüm görince nāzük endāmuñ

FERD

225.

Mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

+ --- / + --- / + --

1. Olursañ gül gibi her hāra mā' il
Şaķın vaşl-ı raķıbe olma kâ' il

VE LEHU

226.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Ol güzeller řāhına medh ü řenā olsun dirin
Pādiřāhuma efendüme du' ā olsun dirin
2. Kulları hālin yazup bir pādiřāh-ı hüsne ben
Hem du' ā vü hem řenā hem merhabā olsun dirin
3. Haste gönülüm bir yaña zārī kıılır ben bir yaña
Ya beni öldür dirin [ya] bir yaña olsun dirin
4. Nemden incindüñ benüm iki gözüm nemden ki ben
Çeşm-i mestüñ her ne dirse hōş ola olsun dirin
5. Bir selām için yoluñ ölmekde ' aşķ olsun baña
Merhabāsuzlarda saña merhabā olsun dirin
6. La' lüñe cānlar virüp her dem haridār olduğum
Ara yirde baña da şerbet bahā olsun dirin

224. Hamidiye 1186: 28b.

225. Hamidiye 1186: 28b.

226. Hamidiye 1186: 28b.

7. Şayru olan kimseyi sağ istemezmiş **Āhiyā**
Anuñiçün cümle ʿālem mübtelā olsun dirin

FERD

227.

Fā ʿilātün fā ʿilātün fā ʿilātün fā ʿilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şöyle müştāk olmuşam ey gözlerüm nūrı saña
Kim hayālün görürem bakdukça şāhum her yaña

FERD

228.

Mefā ʿilün mefā ʿilün mefā ʿilün mefā ʿilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Serin terk itmeyen bulmaz vişālün dāmenin kaç ʿā
Seni kucmazdı serden geçmese pīrāhenin cānā

ĠAZEL-İ ĤALİL

229.

Fe ʿilātün mefā ʿilün fe ʿilün

+ + - - / + - + - / + + -

1. ʿĀşıkā dilrübā mı eksik olur
Ehl-i derde belā mı eksik olur
2. Ben ölürsem belāyile ey dil
Yāre bir mübtelā mı eksik olur
3. Gülşen-i ĥüsnine o gönçe-lebün
Bülbül-i ĥōş-nevā mı eksik olur
4. N'ola yār olmaz ise ol yüzi gün
Baña bir meh-liķā mı eksik olur
5. Ne şanursın **Ĥalil** ağladuğum
Yāriile mācerā mı eksik olur

227. Hamidiye 1186: 29a.

228. Hamidiye 1186: 29a.

229. Hamidiye 1186: 29a.

GÜFTE-i LİVĀYĪ

230.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Felekde görmedüm mişlin bu iki şehir-i ğarrānuñ
Naẓīri yoğdurur hergiz Sitanbül u Ğalaṭā' nuñ
2. Bu iki şehir-i ra' nānuñ miyānında olan deryā
Yüzi şuyıdırur bu baħr-i ħayvān yedi deryānuñ
3. Güzellerle ser-ā-ser her taraf yir yir müzeyyendür
İçinde ħaddi yoğdur sebz-puşān serv-i bālānuñ
4. Sevād-ı Edrine Rüm illerinüñ āb-rüyıdur
Velī gönlüm aħar her dem Bıñarbaşı' na Bursa' nuñ
5. Birisi bāğ-ı cennetdür içi pür ħūrī vü ğılmān
Biri firdevs-i a' lādur bu iki şehir-i zībānuñ
6. Ħüsün dükkānına geçmiş oturmuş ħāce dilberler
Bilürler ħadrini bāzār-ı ' ālem içre dünyānuñ
7. Ķapusunda ħul olmak şehir-yār olmağdan evlādur
Livāyī Şeh Süleymān-ı zamān Sultān Süleymān' uñ

FERD

231.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Beni zencīr-i ' aşğa şanma kim bağlanmadum gitdüm
Senüñ dīvāneñ oldum ey perī uşlanmadum gitdüm

230. Hamidiye 1186: 29a.

231. Hamidiye 1186: 29b.

FERD

232.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

+ --- / + --- / + ---

1. Seni gāyet vefāsız dirler idi
Begüm didüklerince var imişsin

ĞAZEL-İ ĞAYRETİ

233.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Lebünden buse almadı kimesne cāmdan ğayrı
Şoyup koyına koymadı seni ğammāmdan ğayrı
2. Sen ol sultān-ı ğübānsın ki öz ğullarıña hergiz
Elün öpmek müyesser olmadı bayrāmdan ğayrı
3. Elünden yimedüm bir loğma ni' met silleden özge
Dilünden tatlu söz ğuş itmedüm düşünāmdan ğayrı
4. Cihānda bulmadum yār-i muvāfığ ğamdan artık ben
Ğönül eglencesin bilmez mey-i gül-fāmdan ğayrı
5. Biğamdi llāh yine ey **Ğayretī** bed-nām-ı 'ālemsin
Nesi ğalur şoñında kişinün bir nāmdan ğayrı

ĞÜFTE-İ ĞĀLETİ

234.

Fe'īlātün fe'īlātün fe'īlātün fe'īlün

+ + --- / + + --- / + + --- / + + ---

1. Şu gelen nāzile ol serv-i ğırāmān ancak
Şu gelen şive ile ol gül-i ğandān ancak

232. Hamidiye 1186: 29b.

233. Hamidiye 1186: 29b.; HyD: G. 431.

3 Dilünden tatlu söz: Lebünden tatlu dil HyD.

4 bilmez : bilmem HyD.

234. Hamidiye 1186: 30a.

2. Şu geçüp alıcı şāhin gibi hışmile bağan
Ol benüm gönlüm alan dilber-i fettān ancak
3. Dür idüp karşı biñ nāzile cevlanlar iden
Şu bir aşüb-ı cihān āfet-i devrān ancak
4. N'ola bu ān ile 'ömrüm disem ey cān saña ben
'Ömr didükleri añlayana bir ān ancak
5. Görüp āşüfte beni nāzile dildār didi
Hāletī yine bugün vālih ü hayrān ancak

GÜFTE-İ TĀLİ'İ

235.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Olmuşam bir pādişāhuñ ben gulāmı şimdiden
Gözleri uğrı anuñ zülfi harāmī şimdiden
2. Gör nice çok başlu dilberdür benüm çok sevdigüm
Hüb olacağın bilür virmez selāmı şimdiden
3. Nā-resīde almağıl 'aşıklarun sen āhını
Pir olayum dir iseñ alğıl du'āmı şimdiden
4. Müdde'iler her ne dilerse disünler haqquma
Severin ben yāriyle zevk u şafāmı şimdiden
5. N'eyler ey dilber yanuñda ol raqīb-i bed-liqā
Uyuban ulaşmasun ço ol cüzāmı şimdiden
6. **Tāli'ī** dil-haste-yi ma'zül-i dergāh eylemek
Ey benüm devletlü sultānum revā mı şimdiden

235. Hamidiye 1186: 29b.

VE LEHU

236.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ferāgat eyle gel ey dil ümid-i vaşl-ı dilberden
Ki hergiz bu cihān içre vefā gelmez güzellerden
2. 'Alāyıkdan mücerred ol ki erkān-ı tarīkatde
Çalender olmasa kişi kazırlar anı defterden
3. Şağın bu çarh-ı keş-revden ki bir oyunile seni
Ne deñlü pehlivān olsañ başar ol dest-i çenberden
4. Bugün mescidde bir vā' iz güzel sevmegi men' itmiş
Bulınmamış ki bir 'aşık çeke indüre minberden
5. Baña ey **Ṭālī'ī** heb bu felāketler felekdendür
Ne lāzım yok yire hergiz şikāyet itmek ahterden

FERD

237.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Eşk-i çeşmānum revān itsün idüp çaddüm dü-tā
Çifte havzile kemer seyr eylesün tek dil-rübā

FERD

238.

Fe' ilātün fē' ilātün fē' ilātün fē' ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Eyledüm yār ile tenhāca temāşā-yı hişār
Bahtuma karye-i Çengel'de bulındı ağıyār

236. Hamidiye 1186: 30a.

237. Hamidiye 1186: 30a.

238. Hamidiye 1186: 30a.

VE LEHU

239.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Her-cāyī oldı şehrimüzün heb güzelleri
Ağyārile mu'āmeleden degmez elleri
2. Ben yürürem maḥallelerinde zelīl ü hōr
Her birisi ri'āyet ider nā-maḥalleri
3. Kula muḥālefet-durur işleri güçleri
'Uşşāka naqş geçmedür ulu 'amelleri
4. Cevr ü cefāsına bularuñ kim döyebilür
Bārī geleydi bir gün öñürdi şaḫalları
5. Türki'de nazm-ı Tāli'î'ye şi'ri kimsenün
Öykünmez meger ki Necātī gazelleri

FERD

240.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+---- / +---- / +---- / +----

1. O meh-rū kim şafā-baḫş-ı dil-i ehl-i ma'ārifdür
Bilür rāz-ı derün-ı 'āşıkı billāhi 'ārifdür

FERD

241.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. Çıkdı bābāyāne istikbāle çünkim kühsār
Bir yeşil ferāce yıllık virdi şāh-ı nev-bahār

239. Hamidiye 1186: 30a.

240. Hamidiye 1186: 30b.

241. Hamidiye 1186: 30b.

VE LEHU

242.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

5. Ey kemān-ebrū baña kār eylemez tīrūñ senüñ
Oldı boynumda hamāyil zaḥm-ı şemşīrūñ senüñ
2. Ben kuluñı ğazel itmişsin ki āzād idesin
Hāy efendī baña hōş gelmez bu tedbīrūñ senüñ
3. 'Aşıka ğam cūbbesin biçmek dilermiş kākülūñ
Çıkmasun endāzeden zūlf-i girihgīrūñ senüñ
4. Görse kıblem Ka' be'm olsun dirdi zāhid mescide
Ey büt-i tersā kilīsālarda taşvīrūñ senüñ
5. **Ṭālī'ī**'nūñ başına bir gün toğardı 'ākıbet
Ey sa' ādet kevkebi olsaydı te'sīrūñ senüñ

ĠAZEL-İ MUḤİBBİ TAḤMİS-İ LİVĀYİ

243.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

I

1. Ol şehensāh-ı cihān kim defter ü dīvān aña
Şerḥ ider aḥvālını ser-tā-ḳadem her ān aña
3. Hōş yaraşur eyledükçe lūṭfile iḥsān aña
Ol perī-peyker melek kim beñzemez insān aña
5. Şad-hezārān ten fedā olsun hezārān cān aña

II

1. Ḳāl-i şīrīnūmi taḥrīr eyleyüp şāhā ben
Hġlūmi ' arz ideyin ol ḥusrev-i ḥūbāna ben
3. Derdliyem dermānde ḳaldum ḥasretem dermāndeyin
Tīr-i müjgāmı gelürse cān virem şükrāneyin
5. Ya ḳaşına bir niçe kez olmışam ḳurbān aña

III

1. Cān u başın gerçi kim tutar elidür bu göñül

242. Hamidiye 1186: 30b.

243. Hamidiye 1186: 30b.

- Zülfi ğazelüne bağludur delidür bu gönül
3. Bir Őehensāh-ı cihān Őāhuñ ğulıdur bu gönül
Bāğ-ı ‘ aŐkında belākeŐ bülbülıdür bu gönül
5. Sīnesinde tāze dāğıdur ğül-i ğandān āña

IV

1. Ger-hezār ejder-durur yek-dāne Őanmañ zülfını
Mār-ı merdüm-ğāradur uŐana Őanmañ zülfını
3. Bend iden bād-ı Őeğerdür Őāne Őanmañ zülfını
Hey ne kāfirdür geıe ĩmāna Őanmañ zülfını
5. Dem mi vardur ruğları ‘ arz itmeye ĩmān āña

V

1. Dileriseñ bağrını Őāhā **Livāyī**’nün de dil
Ağlamasun Őehriyār ğözleri yaşını sil
3. Ğālıni ğuş eyleyüp ol ğastenün ğālıni bil
Bir devāsuz derde düş oldı **Muğıbbī** ğaste-dil
5. Ey Őabīb-i dil meğer derdün ola dermān āña

FERD

244.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

5. Dilā bülbül-miŐāl ol ğazel-i vaşlı temennāda
Degül ol ğonğe-i zībāyı ağmağ ğāriğ-ı ‘ āde

FERD

245.

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

5. RağŐ-ı nāzile ğağan baŐlasa Türk ü tāza
Nığehi mürğına meydān mı virür pervāza

244. Hamidiye 1186: 31a.

245. Hamidiye 1186: 31a.

ĠAZEL-İ LİVĀYĪ

246.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

+ --- / + --- / + --

5. Gerekmez gözlerüm mey baña nemsüz
Olınmaz pādişāhum cām-ı Cem'süz
2. Ġamından ol perinün eyleme dād
Ki olmaz adı ādem olsa ğamsuz
3. Kerem ehli olurlar dilrübālar
Raķīb-i bed-liķālardur keremsüz
4. Güzeller şayd olalı sīm ü zerle
Degüldür kīse[-i] çeşmüm diremsüz
5. Dehān u ķadd ü zülfüñi görelden
Livāyī olımaz bir dem elemsüz

GÜFTE-İ ĤALĪLĪ

247.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Ey lebi ğonçe niçe cevri idesin cānımuza
Daķı ķanmaz mı 'aceb ĥunī gözün ķanımuza
2. N'ola lütf eyleyüben cem'ine sa'y eyleriseñ
Zülfün ucından olan ĥāl-i perişānımuza
3. Ne revādur ķılavuz āh u figānı dün ü gün
Sen ķulaķ tutmayasın nāle vü efgānımuza
4. Dil yaķup dīn yıķup toymadı mı ĥunī gözün
Göz ķarardup niçe bir ķaşd ide imānımuza
5. Reh-i 'aşķuñda **Ĥalīlī** ne belā çekdüĝini
Nażar eyle bilesin defter ü dīvānımuza

246. Hamidiye 1186: 31a.

247. Hamidiye 1186: 31a.

[ĠAZEL-İ 'ATĀ]

248.

Mef' ūlū fā' ilātün mef' ūlū fā' ilātün

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Baġrum firāḡ odına yanmış kebāba beñzer
Keyfiyet ile yaşum rengin şarāba beñzer
2. Eline alduġınca şemşir-i ābdārın
Bir deste gül içinde bir kaçre āba beñzer
3. Derdā bu eski eski yanıklarile sīnem
Yir yir ocağı kalmış şehr-i ḡarāba beñzer
4. Ben pīr-i ' aşḡ-ı dehrem ġam-ḡāne tekye-ġā
Bu şı' r-i dil-firībüm bir nev şebāba beñzer
5. Bu bī-vefā cihānuñ yoḡdur ' Aṡā şebātı
Āb üzredür bināsı bir āsiyāba beñzer

ĠAZEL-İ LİVĀYĪ

249.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün

- + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Cānum ey cān pāresi ġüftāruñ eyler ārzū
Ġöñlüm ey serv-i revān refṡāruñ eyler ārzū
2. Uçmaḡ ister tende ārām eylemez cān bülbüli
Ey gül-i ġonçe-dehen ġülzāruñ eyler ārzū
3. Hüdḡud-i cān-ı ' azizüm ey Süleymān-ı zamān
ḡātem-i la' lüñden ol dür-bāruñ eyler ārzū
4. Mürġ-ı dil dām-ı belā içre giriftār olduġı
Dāne-i ḡāl-i ruḡ-ı ruḡsāruñ eyler ārzū
5. Mest-dil keyfiyyet-i la' lüñde inkār eylese
Ey gözi mestüm mey-i iḡrāruñ eyler ārzū

248. Hamidiye 1186: 31b.

249. Hamidiye 1186: 31b.

6. Dil haṭuñ māhiyyetin vaşında tekrār itdügi
Nükte-i la' lüñdeki esrāruñ eyler ārzü
7. Tūṭī-i ṭab' -1 **Livāyī** ey hümā-himmet senüñ
Ḳand-i la' lüñden şeker-güftāruñ eyler ārzü

ĠAZEL-İ MESİĤİ

250.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Rūy-ı dildāra nazar eyle ki devletdür bu
Kime yüz ṭutar ise ulu sa' ādetdür bu
2. Cān bağışlar söze geldükce marīz-i ' ışkına
Şoralum gül ṭudağından ki ne ḥikmetdür bu
3. Dökilür ḳaddüñi gördükce nücüm-ı eşküm
Serv-ḳadler çoğ evet ḳatı ḳıyāmetdür bu
4. Şafḫa-i ḥüsnüñe ḫaṭ geldüğine incinmeñ
Senüñ ey dōst güzelligüñe ḥüccetdür bu
5. Micmer-i sīnede ki yandı sipend-i dil ü cān
Bir perī da' vetine ' ıṭr-ı maḫabbetdür bu
6. Olma her ḫāra muşāḫib ruḫ-ı rengīnile kim
Reng-i būyile bezenmiş gül-i cennetdür bu
7. Zaḫm urmağa **Mesīḫī**'ye gelürken tīrūñ
Cānı ḳarşu ḳıḫuban didi ne zaḫmetdür bu

250. Hamidiye 1186: 31b. ; MsD. G. 198.

2 ' ışkına : ' ışka MsD.

4 incinmeñ : incinme // senüñ : yine MsD.

FERD

251.

Mefā' ilün fe' ilätün mefā' ilün fe' ilün

+ --- / ++ -- / + --- / ++ -

1. Nevā-yı nāle-i 'uṣṣāka ta' n idüp n'eyler
Süküt-ı şūfī-i ḥar mūsikī yirine geçer

FERD

252.

Mef' ülü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Şaṭranc-ı cevri ile eger aḡyār māt ise
Ol tıfl-ı nev-resīde ile 'āşık oynasun

ĠAZEL-İ ḤĀKĪ

253.

Mef' ülü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Bezm-i belāda ney gibi nālān olan gönül
Def gibi dögünüp işi efgān olan gönül
2. Her gün ṭarīḳ-ı derd-i belānuñ müsāfiri
Her gice tekye-i ḡama mihmān olan gönül
3. Āşüftesi olup bugün ol şacı Leylī'nüñ
Mecnün gibi bu 'āleme destān olan gönül
4. Tennūr-ı ḡamda döne döne germ olup bugün
'Aşḡ āteşine şevḳile biryān olan gönül
5. **Ḥākī** gedāyı bir şeh-i ḥüsne ḳul eyleyüp
Derd ü belā seririne sultān olan gönül

251. Hamidiye 1186: 32a.

252. Hamidiye 1186: 32a.

253. Hamidiye 1186: 32a.

GAZEL-İ LİVÂYİ

254.

Mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Ey dil ne olursın tene bir cān mı bulunmaz
Sen cān viregör yolına cānān mı bulunmaz
2. Sen ullığı var ise abūl eyleyemezsin
Yoħsa bu gōñūl taħtına sulān mı bulunmaz
3. omazsa n'ola dāmenūm elden seg-i kūyuñ
Sen yāriyle yār olınsa yārān mı bulunmaz
4. Sırr-ı dehenūñ fāş ide dirseñ dilümi ya
Gencine nihān itmege vīrān mı bulunmaz
5. Hālī ola mı Ka' be apuñ ehl-i şafādan
'Ālemde Hālīl olana mihmān mı bulunmaz
6. Hāyr idemedūñ şūfīliğa şāflı ile
Ey dil mey-i gül-fāmile olan mı bulunmaz
7. Kūyuñda öte ırdıyise didi Livāyī
Būlbūl olana bāgile bostān mı bulunmaz

FERD

255.

Mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Nālişler itme vuşlat için 'ālemūñde ol
Hāhiş-girift olma çü neyzen demūñde ol

254. Hamidiye 1186: 32a.

255. Hamidiye 1186: 32b.

FERD

256.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ğaraż ālāy-ı şāhiden o ala dīdedür yoḥsa
Sipāh-ı fevc fevc-i firḳati her gün görür 'āşık

ĞAZEL-İ ḤĀVERİ

257.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Añladum çeşmi ne fettān idügin ḳaşından
Bilinür rehzen olan nite ki yoldaşından
2. Ḳoparur fitne ḥaṭuñ çekilür zülfüñ adı
Tutılır yeñiçeri şuçı bölük-başından
3. Güher-i pāki ḳapar göñlini ben ḥaşāküñ
Ayrıla şanma beni iç işigüñ ṭaşından
4. Umaram başuma tāc ola sifal-i seg-i yār
Devlet olmazmış irāḳ çünki yigit başından
5. Ayuñ on dördi gibi bir mehe vir göñlini sen
Ḥāveri sev güzeli iki yedi yaşından

256. Hamidiye 1186: 32b.

257. Hamidiye 1186: 32b.

ĠAZEL-İ MUĤİBBİ

258.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

+ --- / + --- / + ---

1. Olurđı yāri kucmağ pīrehensüz
Eger cān tensüz olsa gül dikensüz
2. Güzelsüz olımağ 'āşığlar ammā
Olurlar ol cefā-ğūlar sevensüz
3. Tükendi kalmadı destümde varum
Çürüdüüm varımı kaldum kefensüz
4. İçersem gülşen içinde benefşe
Ĥarām olsun nigārā baña sensüz
5. **MuĤibbiye** ṭabībüm eyle dermān
Ki bir lağza degül derd ü miğensüz

VE LEHU

259.

Mef'ūlü fā 'ilātü mefā 'ilü fā 'ilün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ol çeşm-i siyeh zūlf-i perişān arasında
Nergis gibidür kim yine reyğān arasında
2. Zūlfine ṭolaşan dil[i] kōr çāh-ı zenağda
Kālor ebed ol bend ile zindān arasında

258. Hamidiye 1186: 32b.; MD: G.1137

2 Güzeller □ ayd olalı sīm ü zerle / Degüldür kīse-i çeşmüm semensüz MD.

3 Tükendi : Düketdi / destümde : yolında // Çürüdüüm varımı kaldum kefensüz : Kālursam gam degül āğır kefensüz DM.

5 **MuĤibbiye** ṭabībüm eyle dermān : Şehā oldı MuĤibb derdüñle mūnis / Ki bir lağza degül derd ü miğensüz : Ola mı ki ola bir cān bedensüz

259. Hamidiye 1186: 33a.; MD: G. 2405.

1 yine : bite MD.

4 cānān : dīlber MD.

5 Pāyma revān eyle MuĤibbi yine yaşuñ / Kāddi gibi serv olmaya būstān arasında MD.

3. Ğamzeñ oqı cā itdügi bu cānum içinde
Yazılur elif qanda ise cān arasında
4. Bu nazm-ı dürer-bārı oqursa n'ola cānān
Lü 'lü' yaraşur la' l-i Bedaḥşān arasında
5. Zülf ile **Muḥibbī** qaddin ortaya getürme
Hiç lā ola mı qulile sulṭān arasında

QIṬ' A

260.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ben ol āvāre mürĝ-ı lāne-sāz-ı ḥasretem şimdi
Qafes-bend-i maḥabbet dāne-çin-i miḥnetem şimdi
Egerçi tūṭi-i şekkeristān-ı vaşl idüm evvel
Gel ey āyine-i ruḥ zehrābe-nüş-ı firqatem şimdi

ĞAZEL-İ LIVĀYİ

261.

Mef'ülü fā 'ilātü mefā 'ilü fā 'ilün

- - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Zülfün berāt-ı ḥüsne nişāndur girih girih
Güyā ki ḥükm-i şāh-ı cihāndur girih girih
2. Yazılmış anda defter ü dīvān-ı ' adl ü dād
Ḥaṭṭ-ı siyāhuñ ' āli-nişāndur girih girih
3. Ḥaqqā budur bu ḥüsn ü melāḥat ki sende var
Qaş u göz anda naşş-ı ' ayāndur girih girih
4. Sünbül benefşe zülf-i bedi' ün beyān ider
Reyhān-ḥaṭṭuña şerḥ ü beyāndur girih girih
5. Yārün **Livāyī** ḥüsni berātında qaşları
Tuĝrā-yı dāl-i emn ü emāndur girih girih

260. Hamidiye 1186: 33a.

261. Hamidiye 1186: 33a.

ĠAZEL-İ ŦĀLİ'İ

262.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Geh seḥāb-ı zülfin açup āfitābın gösterür
Gāh döner hicrān yüzinden māhtābın gösterür
2. Didüm ey cān kimden öğrendüñ bu nāz u şīve 'i
Gül gibi çıkardı koynından kitābın gösterür
3. Hecrile kūyında yanduk yāre eydüñ nice bir
Cennet içinde bize ṭamu ' azābın gösterür
4. Ḥüsn bāzārında ṭolandurdı zülfi göñlümi
Şimdi ṭurmuşdur bize parmak ḥisābın gösterür
5. Zülfini geh piç [ü] tāb eyler gehi pür-ḥam kıılır
Ṭurmadan ' aşıklara nāz u ' itābın gösterür
6. ' Işk ḥālinden ṭabibe çok su 'āl itdüm bugün
Derdümi bilmez baña şāfī cevābın gösterür
7. **Ŧālī'İ** gördüm seg-i kūyuñla şehri seyr ider
Ya ' nī ḥalkā itlerüñle intisābın gösterür

FERD

263.

Fe 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Biñ cefā eylemeden bendeñe ey gönçe-i ter
Tir-i müjgānuñı gönder ki biri biñe geçer

262. Hamidiye 1186: 33a.

263. Hamidiye 1186: 33b.

FERD

264.

Fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

++-- / +-+- / ++-

1. Muşhaf-ı hüsnini o meh bir kez
‘Āşık-ı zāra öpmege virmez

ĠAZEL-İ HELĀKĪ

265.

Mef'ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

--+ / -+-+ / +---+ / -+-

1. Ben zār-ı nā-tüvānuñ nezd-i ğam-ı belāda
Bahtı kapısı baĝlu mümkin degül güşāde
2. Cānda hevā-yı kākül başda hevā-yı müjgān
Tül-ı emel oñmada tıĝ-ı ecel kafāda
3. Naţ' -ı murāda ey şeh sür esb-i nāz-ı maşşūd
Manşübeyile devrān itmezden oñ piyāde
4. ‘İş-i Cem ü Sikender bir ān imiş ya bir dem
Böyle didi görenler cām-ı cihān-nümāda
5. Kavs-i kazādan irse sehm-i kader başuña
Olmağ gerek **Helākī** teslimile rızāda

ĠAZEL-İ ŞEM'İ

266.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+---- / +---- / +---- / +----

1. Ne hünīdür gözüñ sākī ki baĝrumdan kebāb ister
Döküp nā-ħağ yire kanum kabaĝumdan şarāb ister
2. Seni begler arasında anuñ' çün ihtiyār itdüm
Kul olmaz degme bir şāha gönül 'ālī-cenāb ister

264. Hamidiye 1186: 33b.

265. Hamidiye 1186: 33b; Hl.D: G. 134.

266. Hamidiye 1186: 33b.

3. Güzeller āsmānında hilāl-ebṛū melekler çok
Ayuñ on dördine beñzer gönül bir āfitāb ister
4. Nice zehr ü nice taḳvā ne dirsın bilmezın şūfī
Bahār eyyāmı gül devri benüm gönülüm şarāb ister
5. Şarāb-ı la‘l-i dilberden içüp ḳanmaḳ diler her dem
Nice dīvānedür **Şem‘ī** görüñ āteşden āb ister

FERD

267.

Fe ‘ilātün fē ‘ilātün fē ‘ilātün fē ‘ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yine aşıldı gönül zülf-i ‘abīr-āsāda
Bundan artuḳ daḫı rif‘ at mı olur dünyāda

FERD

268.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hāller mi cā-be-cā düşmiş o ḥadd-i meh-veşe
Didi kim teshīr içün fülful bıraḳdum āteşe

ĠAZEL-İ LİVĀYĪ

269.

Fe ‘ilātün fē ‘ilātün fē ‘ilātün fē ‘ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. ‘Āşık olan ḳişinüñ yāri ḳarīfāne gerek
Göricek ‘āşıkını diye ḳarīfā ne gerek
2. Der-miyān ola nesi varsa miyānı gibi hep
Der-kenār olduḫı ḫālinde kerīmāne gerek
3. Serv gibi şalınup gül gibi güldükce yüzi
Öpüle ḳoçula bir şāhid-i ḳāşāne gerek

267. Hamidiye 1186: 34a.

268. Hamidiye 1186: 34a.

269. Hamidiye 1186: 34a.

4. Ne kadar şivesi kız naqşı olursa olsun
Revişi oturuşı tūruşı merdāne gerek
5. Hele ‘ālemde benüm bildigüm oldur güzelün
Müjesi kan içici gözleri mestāne gerek
6. Gidere bāde-i telhi leb-i şirini yeter
Yimek içmek kişiye çünki hakīmāne gerek
7. Eline aldı **Livāyī** ayağı yāhū saña
Yüri sen mescide şūfī baña mey-ḥāne gerek

ĠAZEL-İ LİVĀYĪ

270.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Tāzedür gülden yüzün evrāḳ-ı dīvānum gibi
Pür-melāḥatdür sözüñ nazm-ı dür-efşānum gibi
2. Gün yüzünün şöhreti ey mäh-ı tābānum benüm
Göklere çıksa yiridür āh u efgānum gibi
3. Gerçi cānum acidur acı firāḳuñ ḥusrevā
Ṭatludur şirīñ vişālünde lebün cānum gibi
4. Öldürürlerse yoluñda sırrımı fāş itmezem
Şaḳlaram mihr-i ruḥuñ sinemde imānum gibi
5. İstedigün cān ise al minnetüm yoḳ ey ecel
N’ola cānumsa degül ol baña cānānum gibi
6. Allar giymiş nigār-ı cān-fezā aḡ üstine
Ḥōş yaraşmış üstine düşmiş benüm ḳanum gibi
7. Gerçi her ‘āşık **Livāyī** göz yaşından dem urur
Hiç biri ḳan ağlamaz bu çeşm-i giryānum gibi

270. Hamidiye 1186: 34a.

FERD

271.

Fe 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Ehl-i diller leb-i şîrîñüñe şekker dirler
Lebün içre söziñe kand-i mükerrer dirler

FERD

272.

Fe 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Nürdur 'arîzuñ ammâ dehenüñdür mîm
Anuñiçün ruñuña mâh-ı münevver dirler

VE LEHU

273.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

+---- / +---- / +---- / +----

1. Baña besdür hemân ol yañağı lâle şacı sünbül
Meşeldür bu cihân bağında yeter 'arife bir gül
2. Ruñuñ ağzuñ şacıñ la' lüñ nedür bular didüm didi
Biri güldür biri gonçe biri müldür biri sünbül
3. Yüzüñ güldür dilüñ bülbül boyuñ bir serv-i bālâdur
Ruñuñ lâle femüñ gonçe gözüñ nergis beñüñ fülful
4. Benüm dildâr işiginde figānum gül-ruñumdandur
Nedendür senüñ ey bülbül çemende itdigüñ kulkul
5. Didüm ey gül nice bir ağlasun bu çeşm-i giryānum
Didi 'aşk odına gir yan gerek ağla gerekse gül
6. Yanumca şalınurken gördiler ol serv-i ra' nâyı
Didiler bu iki şāñuñ biri güldür biri bülbül

271. Hamidiye 1186: 34b.

272. Hamidiye 1186: 34b.

273. Hamidiye 1186: 34b.

7. İki bölmiş saçın dilber **Livāyī** bu nedür didüm
Didi bu iki miskīnūñ biri perçem biri kākül

ĠAZEL-İ FAZLĪ

274.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Cilve-gāh olmağa mir 'āt-ı naẓar pāk gerek
Nūr-ı 'aşq añlamağa dīde[-i] idrāk gerek
2. Sūziş-i 'aşq olan bağlamasun bend-i ẓabā
Da'vī-i 'aşq idenūñ pīreheni çāk gerek
3. Mest-i 'aşq olan umarsa ki ide def -i ḥumār
Cām-ı Cem n'eyler aña sāğarı eflāk gerek
4. O cefā-ḥū güzelūñ 'aşkı nedür bilmek için
Dā'imā 'āşık olanūñ dili ġamnāk gerek
5. Fazliyā 'īd-i vişāline dilerseñ iresin
Ġam-ı hicrānı ẓoyup ġayrıdan imsāk gerek

FERD

275.

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Kitāb-ı 'aşkı ben ḥatm itmişiken mekteb-i ġamda
Görüp bālā boyuñ yine elifden ibtidā itdüm

FERD

276.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Zerre zerre her ġubāruñ duymışuz keyfiyyetin
Tekye-i 'aşkuñ dedem bir vāqıf-ı esrāriyuz

274. Hamidiye 1186: 34b.

275. Hamidiye 1186: 35a.

276. Hamidiye 1186: 35a.

ĠAZEL-İ SULTĀN MUŞTAFĀ BİN SULTĀN SÜLEYMĀN ĦAN

277.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Çünkü alur işbu taht u t̄ac[1] devr-i r̄uzgār
Terk idüp bu raht u bahtı bir nemed kıl ihtiyār
2. Besleme cismüñi āhır yiyiserdür mūr u mār
Ġırre olma devr-i dūna kim degüldür ber-ķarār
3. Nice merdüm ķanile boyandı işbu lāle-zār
Ṭolıdur feryād-ı āh u zārile dār u diyār
4. 'Āķıbet bildük bunu kimseye ķalmaz r̄uzgār
Cehd ķıl senden ki dūnyāda ķala bir yādigār
5. Tā ki olmaya işüñ āhır nefesde tārmar
İyü nām isterse göñlün 'ādil ol ey şehryār

ĠAZEL-İ ĦAYRETİ

278.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her za'ife h̄ör baķma merd iseñ merdāne baķ
Bir ķarıncayı dilāver gör şehā şırāne baķ
2. Gözüñ üstinde ķaşuñ vardur dime bir kimseye
Gel ķalender-meşreb ol her şaķşa dervişāne baķ
3. 'Işķ-ı dilberle nedür h̄iç şorma aķvālüm benüm
Şem'î gör pervānenüñ hāliline yana yana baķ
4. Gözlerüm çün ġayriler gözler dir imiş müdde'î
Dīde-i giryānuma olan ķurı bühtāna baķ

277. Hamidiye 1186: 35a.

278. Hamidiye 1186: 35a.; HyD: G. 188.

1 şehā : dilā HyD.

2 vardur dime bir : var dime herġiz HyD.

6 beyit dīvānda yok.

5. Pîr ü mürşid diyü her nādāna uyma **Hayretî**
Ana rahminden velāyet gösteren oğlana baķ
6. Ger vücūduñ şehrine şāh olmaduñsa ey gedā
Gel ‘adem mülkindeki ma‘mūr olan vîrāna baķ

ĠAZEL-İ LİVĀYĪ

279.

Fā ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. İçmek istermiş dem-ā-dem gözlerüñ hūnum benüm
Kanlar ağlar dem-be-dem bu eşk-i gülgūnum benüm
2. Yaşdanursın ellerüñ kollarını ŧanbūr-veş
İñlemekdür her nefes ney gibi kânūnum benüm
3. Bu kıyāfetle kıya baķduğūñ ‘aynum kāfīdür
Göz göre kan eyleme ey çeşm-i mey-gūnum benüm
4. Mhrile la‘l-i lebūñ hayrān ider ‘āşıkları
Nitekim esrār ile bu dürr-i meknūnum benüm
5. Şi‘rüm elfāz-ı müferrihlerle terkīb eyledüm
Ma‘nide bir hōş müferrihdür bu ma‘cūnum benüm
6. Tāvus-ı zülfūñle haŧtuñ vaşfın inşād eyleyüp
Mülk-i nazma hüküm ider beyt-i hümāyūnum benüm
7. Ka‘be-i hüsn ü melāhatde şatar dürr ü güher
Pes berāberdür **Livāyī** ŧarz-ı mevzūnum benüm

FERD

280.

Fe ‘ilātün fē ‘ilātün fē ‘ilātün fē ‘ilün

+ + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Māh dirlerse melā’ik saña ger itme ‘aceb
Āfitābum kişiyē gökden iner çünki laķab

279. Hamidiye 1186: 35a.

280. Hamidiye 1186: 35b.

FERD

281.

Fe 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++--

1. Geçmeyen cānile serden dime benden geçdi
Cān u başumla olayın saña serdengeçdi

ĠAZEL-İ LİVĀYĪ

282.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

-+-- / -+-- / -+-- / -+--

1. 'Āşık-ı dīdār olanuñ yārdur eglencesi
Sevdiği birdür velī biñ vardur eglencesi
2. 'Aşq ehli başını çevgān-ı yāre tōb ider
Ey gönül Maşūr olanuñ dārdur eglencesi
3. Āsitānuñ mürğ-ı cāna āşiyān itsem gerek
Bülbülüñ ey gönçe-leb gülzārdur eglencesi
4. Kimi hüsünde nigāruñ kimi sīmāsındadır
Kiminüñ naqş u kiminüñ dīdārdur eglencesi
5. Ben ruhuñ naqşına hayrān zülfüñe mā 'il raķīb
Mü 'minüñ dīn kāfirüñ zünnārdur eglencesi
6. Zülfüñi bād-ı şabā egler hadüñde geh şimāl
Āfitābuñ ey kamer dildārdur eglencesi
7. Şūfinüñ hırķayla tāc olmuş durur ser-māyesi
Ey **Livāyi** 'āşıkuñ güftārdur eglencesi

281. Hamidiye 1186: 35b.

282. Hamidiye 1186: 35b.

GAZEL-İ HAYRETİ

283.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Fırkat içinde ğam u endūh-ı yār eksük degül
Şād ol ey dil saña bu ğurbetde yār eksük degül
2. Hâce-i bāzār-ı ' aşq ol[dum] metā' -ı derd ü ğam
Devletinde sen şehūñ fi'l-cümle var eksük degül
3. Hüsrevā şebdiz-i zülfūñ na' line bend itmege
Dem-be-dem gülgūñ eşkūm la' l-vār eksük degül
4. Düşeli sen taş bağırlu dilrübāya āh kim
Gönlümüñ āyīnesinde inkisār eksük degül
5. Ben gedā yolında hāk olduğum' çün **Hayretī**
Hātır-ı dilberde her laḫza ğubār eksük degül

FERD

284.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. ' Acüz-ı dehr zulm itdi dimeñ Ferhād-ı miskīne
Kişi ḫayrān olunca cān virür ḫelvā-yı şirīne

FERD

285.

Fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

+ + - - / + - + - / + + -

1. Düşeyin ḫāk-i pāyine ḫo beni
Dōstum sen de gör saña düşeni

283. Hamidiye 1186: 35b.; HyD: G. 261.

3 bend : neşr HyD.

4 āyīnesinde : āyīnesinden HyD.

284. Hamidiye 1186: 36a.

285. Hamidiye 1186: 36a.

ĠAZEL-İ ĤAYRETİ

286.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gönlümün her dem hayāl-i yārdur eglencesi
Ehl-i ' aşkuñ kanda ise vardur eglencesi
2. Egleyen gönlüm hayāl-i kūy-ı dilberdür benüm
Bülbül-i şūrīdenün gülzārdur eglencesi
3. Dem-be-dem dilber lebi yādına dil abdālınun
Ĥāneqāh-ı ' aşkda esrārdur eglencesi
4. Zāhidün mescid bucağ[1] ' aşkuñ künc-i belā
Rind olanun hāne-i hammārdur eglencesi
5. Ġamdan āzād oldı şol dildādeler ' ālemde kim
Ĥayreti gibi ġam-ı dildārdur eglencesi

ĠAZEL-İ MUĤİBBİ

287.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kibr ü kīni terk kıl germe gögis yelken gibi
Sür yüzün yire tevāzu' ehli ol dāmen gibi
2. Oğ gibi toğrulmayınca varımazsın menzile
Kimde yok tīr-i ' amel yolda qalır sekren gibi
3. Sa' y kılsañ dāne dāne eyleseñ dünyāyı cem'
Tağıdur bād-ı fenā āhır anı hırmen gibi
4. Qanı İskender Ferīdün Ĥusrev ü Dārā vü Cem
Qanda gitdi Zāl ü Rüstem Ġiv'ile Pizen gibi

286. Hamidiye 1186: 36a.; HyD: G. 451.

4 hāne . gūşe HyD.

287. Hamidiye 1186: 36a.; MD: G. 2748.

2 tīr-i ' amel : per-i ' amel

3, 4. Beyitler divanda farklı.

5 niyyet : ziyet MD.

5. Ey **Muhibbî** dâr-ı dünyâ eylemez âhir vefâ
Gösterür kendüyi evvel niyyet ile zen gibi

ĠAZEL-İ İŞĦĀĶ

288.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. İçelüm bezm-i çemende gül-i handānlar ile
Pāk-dāmenlerle çāk-i girībānlar ile
2. Zevķ-ı 'aşķı ne bilür 'ayş-i nihān eylemeyen
Şol gedā şüreti içindeki sulţānlar ile
3. Hūblar 'arız-ı haţtı gelicek 'uşşākı
Arayup bulmayalar şem'-i şebistānlar ile
4. Hāme-i kudret ile kātib-i taķdīr bizi
Defter-i 'aşķa yazupdur niçe 'unvānlar ile
5. Kimler eglerdi benüm gönlümü **İşĦāk** eger
Yazmasam hāţırımı defter-i dīvānlar ile

FERD

289.

Mef'ülü fā 'ilātün mef'ülü fā 'ilātün

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Şeb-diz-i haţtı dilber tozup tozup gelelden
Gülgün-ı eşķ-i 'aşķı tutup tutup yeñilmez

288. Hamidiye 1186: 36a.; İD: G. 238.

2 şüreti . kisveti İD.

3 'uşşākı : 'uşşāķa İD.

4 Hāme-i kudret ile : Gerçi bed-nāmlaruz İD.

5 Zî-i destünde ola 'ışk diyārı 'İşĦāk // Sen ki hem-pā olasın bî zer ü sāmānlar ile İD.

289. Hamidiye 1186: 36b.

FERD

290.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gâh târ-ı zülfe geh gīsūya eyler irtibâṭ
Görmedüm gönlüm gibi ben bir perişân-iḥtilâṭ

ĠAZEL-İ ḤAYRETİ

291.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Eglenimez ḥâne-i dilde çıkar cānum benüm
Eglenüp bir dem daḥı gelmezse cānānum benüm
2. Leşker-i ğam cān u dil mülkini târâc eyledi
Tiz irişmezseñ eger devletlü sulṭānum benüm
3. Göz göre öldürmesün ben nâ-tüvānı hey meded
Hecr elinden gel ḥalâş eyle giribānum benüm
4. Dōstum ne gül açar ne bülbül egler gönlümi
Yoğimiş gülzâr-ı ḥüsnuñ gibi seyrānum benüm
5. Gözlerüm yaşı revān olup arar her sū seni
Kanda seyr eylersin ey serv-ı ḥırāmānum benüm
6. Gözüme 'ālem karañu oldı sensüz ḳandasın
'Arz-ı ḥüsn it gün gibi ey mäh-ı tâbānum benüm
7. Yād idüp didüñ mi n'eyler gūşe-i ğamda 'aceb
Ḥayreti-i vālih ü sermest ü ḥayrānum benüm

290. Hamidiye 1186: 36b.

291. Hamidiye 1186: 36b.; HyD: G. 291

1 ḥâne-i dilde : ḥâne-i tende // daḥı : eger HyD.

5 eylersin : idersin HyD.

ĠAZEL-İ ĤAYRETİ

292.

Fe 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Nev-bahār oldı gönül sev yine bir bī-bedeli
Eger uşlu iseñ 'ālemde deli ol be deli
2. Yine bir gözleri şāhīne şikār oldı gönül
Ṭaḫınur başına bir dāne güzel ṭurna teli
3. Ḳılıcına düşüben ölmege cānlar virürüz
Ḥasteler şöyle kırılmış gibi ister eceli
4. Ḳopuzı elde müdām öksüzi yanında bile
Severem şöyle levendāne olıcaḳ güzeli
5. Ḳoyalum lāf-ı güzāfı gelüñ inşāf idelüm
Ḥayreti'nüñ ḳatı mestāne degül mi ğazeli

FERD

293.

Fe 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++-

1. Ḥaṭ belürdi ruḥ-ı dilberde oluñ zülfine rām
اظهر الفتنة في الروم عليكم بالثمام

294.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

-+-- / -+-- / -+-- / -+-

1. Yār bī-pervā dirīgā ğuşşadan ḥālüm ḥarāb
Kimseler 'ālemde dilber sevmesün 'ālī-cenāb

292. Hamidiye 1186: 36b.; HyD: G.463.

1 bir . şol

3 virürüz : virülür HyD.

4 Ḳopuzı elde müdām öksüzi yanında bile : Dilerem düşüben yolına pāmāl ola dil HyD.

293. Hamidiye 1186: 37a.

¹ Tercüme: Rum'da fitne bunun üzerine Şam'dan zuhur eder.

294. Hamidiye 1186: 37a.

VE LEHU

295.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bezm-i ğamda ney gibi nālān olan gelsün beri
Kim bu sırra vālih ü ħayrān olan gelsün beri
2. Ehl-i diller mecma'ıdur 'arşa-i bāzār-ı 'aşk
Zülf-i dilber gibi ser-gerdān olan gelsün beri
3. Şūfiyā meydān-ı 'aşka hām olanlar gelmesün
Puhte-diller bezmidür biryān olan gelsün beri
4. 'Aşk bahrinde vücūdı zevrağın ğark eyleyüp
Kaṭre-i nā-çiziken 'ummān olan gelsün beri
5. Şāh-ı 'aşka çāker olsun isteyen āzādlik
Bende iken 'āleme sultān olan gelsün beri
6. **Ḥayretī** gibi bugün meydānda sultān 'aşkına
Baş u cān terkin urup qurbān olan gelsün beri

VE LEHU

296.

Fē 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yine ey Leylī-ħırāmum beni Mecnūn itdüñ
Başdan tāzeledüñ derdimi mağbūn itdüñ
2. Ey yüzi āyet-i Ḥağ yine bir efsūn okuyup
Ān-ı vāhidde elif kāmētümi nūn itdüñ
3. Bir elif çekmişidüm yanına bir dāğ urduñ
Yine dil derdini cānā bir iken on itdüñ

295. Hamidiye 1186: 37a.; divanda yok.

296. Hamidiye 1186: 37a.; HyD: G. 223.

2 okuyub : o□ıduñ

4 Öldürüp 'āşık-ı şādıkları bī-ħüccet-i şer' . Çeng-i 'ış□uña düşen cāni ḫalā□ eyleyemez
HyD.

4. Öldürüp ‘aşık-ı şadıqları bî-ḥüccet-i şer‘
Niye ki kendiñe ḳan itmegi ḳānūn itdūñ
5. Ḥān-ı vaşluñı nevāle idüben ğayrīlere
Ḥayretī’nūñ yine başlu cigerin ḥūn itdūñ

VE LEHU

297.

Fā ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Tîĝ-ı ğamzeñ dōstum sehm-i sa‘ ādetdür baña
Her ne kim senden gelür ‘ayn-ı sa‘ ādetdür baña
2. Ferr-i ḥaddüñden cüdā ey gülşen-i cān u gönül
Serv [ü] gül ḥār-ı belā ḥāşāk-i miḥnetdür baña
3. Dōstum kāfir gözün tiĝ[i] degerse düşmene
‘Işş meydanında bir muḥkem cerāḥatdür baña
4. Mülk-i ğam sulṭānıyam şāhā ayaĝuñ topraĝı
Kelle-i bi-devletümde tāc-ı devletdür baña
5. Keşret-i endüh ile miḥnet bucaĝı **Ḥayretī**
Her gice yoldaşlar ile künc-i vaḥdetdür baña

VE LEHU

298.

Fā ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ayru düşmek yardan yoldaşlar düşvār imiş
Güşe-i miḥnetde tenhālıḳ ne müşkil-kār imiş
2. Dōstlar bu gülistān-ı ‘āleme şüret viren
Ol lebi ğonca yüzi gül serv-i ḥoş-reftār imiş

297. Hamidiye 1186: 37a.; HyD.: G. 12.

1 Tîĝ : Tîr // ‘ayn-ı sa‘ ādetdür . ‘ayn-ı ināyetdür

2 Ferr-i ḥaddüñden : Ḳadd ü ḥaddüñden

298. Hamidiye 1186: 37b.; HyD.: G. 160.

3. Ayruılık vādisine ʔayandı vardı āh-ı ʕ ışk
Çāre ne çekmek gerek ey dil yolında var imiş
4. Gülmege ʕ ahd eyledi gitdi dirīgā ol şanem
Aldadı ben nā-tüvānı bilmedüm ʕ ayyār imiş
5. Mülk-i dilde ateşüm üstine āteşler yağan
Oda yansun **Ḥayretī** eş ʕ ār-ı āteş-bār imiş

FERD

299.

Fā ʕ ilātün fā ʕ ilātün fā ʕ ilātün fā ʕ ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ḥāne-i şabri ḥarāb itdi o reftār o reviş
Aldı dil ʔal ʕ asını pādişehüm bu yürüyiş

FERD

300.

Mefā ʕ ilün mefā ʕ ilün mefā ʕ ilün mefā ʕ ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. İdüp ʔaş-ı hilālün ayda bir kez ol ʔamer peydā
Yine gün yüzlüler içre yeñi ayın ider peydā

ĠAZEL-İ ĀHĪ

301.

Fā ʕ ilātün fā ʕ ilātün fā ʕ ilātün fā ʕ ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şol melek-hū kim ʔılır şimdi felek ikbāl aña
Raḥm ide şāyed gönül var eyle ʕ arz-ı ḥal aña
2. Çihre-i zerüm benüm fāş itmesün diyü gamuñ
Çekdi ḥün-ı dīdeden eşküm niḳāb-ı āl aña
3. Pāy-māl olalı zülfüñ gibi cānā dir gören
Olmasun bir kāfire vāḳī ʕ olan aḥvāl aña

299. Hamidiye 1186: 37b.

300. Hamidiye 1186: 37b.

301. Hamidiye 1186: 37b.; AD.: G. 4.

4. Läleler şanmañ görinen dāmen-i kühsārda
Çeşm-i pür-ḥūnum geyürmişdür ḳabā-yı āl aña
5. Ğarḳ olur derya-yı ğamda **Āḥī**-i āşufte-ḥāl
Ḥızır gibi yitişüp raḥm itmeseñ fi'l-ḥāl aña

ĠAZEL-İ ĀḤĪ

302.

Mefā'īlün mefā'īlün fā'ūlün

+ --- / + --- / + ---

1. Seg-i kūyuñ beni āşufte gördi
Du'ālar oḳuyup üstüme ürdi
2. Düşelden sünbülün sevdālarına
Şabā bī-çāre çok yeldi yöpürdi
3. Lebün öpdüğünü çün gördi sāğar
Biraz meclisde mey taşdı köpürdi
4. Gözün şāhid ḳaşuñ da'vācı oldı
Lebün ḳanuma vardı ḥat getürdi
5. Ayaklarda ğubār olmışdı **Āḥī**
Ser-i zülfün anı birden götürdi

ĠAZEL-İ LİVĀYĪ

303.

Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Āşık-ı müştāḳıyuz dīdārımız vardur bizüm
Bülbül-i nālānıyuz gülzārımız vardur bizüm
2. Kār-bārbān-ı derd-i ğamla menzile irişmeğe
Dürlü dürlü ğuşeden yollarımız vardur bizüm
3. Bir güneş yüzlü için her gün yanup yakılmadan
Her gice tā şubḥ olunca zārımız vardur bizüm

302. Hamidiye 1186: 37b.; AD.: G. 119.

1 oḳuyup : eyleyüp AD.

303. Hamidiye 1186: 38a.

4. Na‘le gibi ortaya atdı bizi devran velī
Çıkmazuz dāireden pergārımız vardır bizüm
5. Manzar-ı dil olmağ için çeşm-i hāb ālūd-ı dōst
Ey **Livāyī** dīde-i bīdārımız vardır bizüm

FERD

304.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Hūblar çünkü görür ‘āşık[1] bülbül yirine
‘Ārif ol sende tağın bir güzeli gül yirine

FERD

305.

Me‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
- - + / - + - - / - - + / - + - -

1. ‘Arz-ı cemalün ile bizi güldürür misün
Tığ-ı sitemle yoğsa hemān öldürür misün

ĠAZEL-İ VAHYİ

306.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ruğleründen mihr-i ‘ālem aldı çün bir zerre tāb
Haşre dek yanar çerağundur senün ey āfitāb
2. Dūd-ı āhum başımı göstermese olmaz ‘aceb
Kulle-i kūh-ı bülendi dā’imā örter seḥāb
3. Kaddümi çeng eyledüm kânün-ı ‘aşk içre bugün
İñil inil inlerüm derd ile mānend-i rebāb
4. Gülşen-i rüyuñla ‘ālem şöyle hoş-bū oldu kim
Şişe-i eflāki sinem taldurur her gün gül-āb

304. Hamidiye 1186: 38a.

305. Hamidiye 1186: 38a.

306. Hamidiye 1186: 38a.

5. Eşk-i çeşmüñ mevcinüñ girdâbını gördi meger
Dehşetinden **Vahyiyâ** deryâda göz yumdı habâb

GÜFTE-İ İŞHÂK

307.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Dilberüm gülşen-i cennetde açılmış güldür
Ehl-i cennet gibi her dem anı yâ Rab güldür
2. Kâfes-i tendeki dil mürğinuñ ey serv-i sehî
Âşiyânı başı üzre görinen kâküldür
3. Zül ü haţţun harem-i hüsne iki hâdimdür
Birisinüñ adı reyhân birinüñ sünbüldür
4. 'Işk bâbını tamâm aşlı ile faşlı ile
Bülbüle şor ki gülistân oquyan bülbüldür
5. Ruĥı devrinde lebi fikrine düşmiş İshâk
N'eylesün lâzım olan mevsim-i gülde müldür

FERD

308.

Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Dil-ârâ kâmeti şimşâda nisbet şâĥ-ı Tübâ'dur
Nihâl-i kıdd-i dilber ĥâk bu kim a' lādan a' lādur

307. Hamidiye 1186: 38b.; İD: G. 79.

2 başı : başuñ

308. Hamidiye 1186: 38b.

FERD

309.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şahn-ı bâğuñ havzınuñ her cānibi serv-i sehī
Rūy-ı yāri şandum anda göricek 'aks-i mehi

ĠAZEL-İ NECĀTĪ

310.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ger bizümle bir dem ol serv-i revān eglenmeye
Sīnede bir laḥza cān-ı nā-tüvān eglenmeye
2. 'Āşıka cevri itmesün ḥüsn-i şebātın isteyen
Zulm u devlet bir arada bī-gümān eglenmeye
3. Rūzgāruñ şafḥasında yazıludur bu ḥadıṣ
Kim ğam u şādī cihānda her zamān eglenmeye
4. Ža' file inceldigime acımazdum kırkaram
Geçe gide tīr-i ğamzeñ nāgehān eglenmeye
5. Tīz-bāzār-ı cihānda çağırur dellāl-i 'aşk
Ditre me ey ḥāce kim sūd u ziyān eglenmeye
6. Cān mıdur k'ol olmaya anda dehānuñ sevgüsü
Delü dirlere aña kim rāz-ı nihān eglenmeye
7. Ḥār-ı miḥnetde **Necātī** bülbülüñ añmaz mısın
Tīz gel ey gül-ruḥ şanem gönçe-dehān eglenmeye

309. Hamidiye 1186: 38b.

310. Hamidiye 1186: 38b.; ND: G. 527.

6 Delü : Dil mi ND.

7 eglenmeye : eglenme ya ND.

GAZEL-İ LİVÂYİ

311.

Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün

+ --- / + --- / + ---

1. Seni her kim severse benden ayru
Göreyin cânın olsun tenden ayru
2. Kefen kıocsun tenini pîrehen-vâr
Seni her kim şararsa benden ayru
3. Benüm sînemde sensin cânım ey döst
Ölürin olmazın senden ayru
4. Kıapuñdan baña dūr olmađ gerekmez
Ki bülbül olımağ gülşenden ayru
5. **Livâyî** yanma firkıat âteşinden
Gedâlar olımağ külhandan ayru

FERD

312.

Mef'ülü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ülün

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Zerd olsa n'ola kıaşlaruñ ey ruğları gülgün
Ser-süreleri muşhafuñ ekşer olur altun

FERD

313.

Mef'ülü fâ 'ilātü mefâ'îlü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Kıatlan biraz ki ben seni kıurbân idem didüñ
Kıurbânlar olduğum buña âdem mi kıatlanur

311. Hamidiye 1186: 38b.

312. Hamidiye 1186: 39a.

313. Hamidiye 1186: 39a.

ĠAZEL-İ MESİĦİ

314.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

+ --- / + --- / + ---

1. Gözüm yaşın döker ol zülf-i dil-cū
Akıdur ebr-i nīsān şanki lü 'lü '³
2. Nigār üstine biz kondurmazuz kıł
Miyānına nicesi diyelüm mū
3. Gözümde ağlamağdan qalmadı yaş
Meşeldür bu ki batmaz şuya cādū
4. Gözüm yaşın sever ol çeşm-i bīmār
Zebūn olsa şuya mā 'ildür āhū
5. Qapudan taşra başmaz yār ayağın
Müjem olduğıçün ol yolda cārū
6. **MesīĦī** teşneden tartınma tıguñ
Degül çok ol ġarībe bir içim şu

ĠAZEL-İ FAĦİRİ

315.

Mef'ülü fā'īlātün mef'ülü fā'īlātün

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Ġamdan ħarāb olupdur ħālüm benüm ziyāde
Ey sāķī-i maĥabbet şun baña cām-ı bāde
2. Leylī şaçuñ görelden künc-i ġam içre tenhā
Vā ħasretā ki qaldum Mecnūn gibi belāda
3. Naţ' -ı ħadūñde ħālūñ düşdi ruĥuña şāhum
Kim şüre şüre āĥir ferzin olur piyāde
4. Āh itdigümden ey meh derd ü belālar içre
Tañ mı yanarsa bu çarĥ döne döne hevāda

314. Hamidiye 1186: 39a; MsD: G. 199.

1 teşneden . teşne dilden MsD.

315. Hamidiye 1186: 39a.

5. ʿAşkuñ meyinden ey meh mest oldı bu **Fak̄irī**
ʿAks-i lebūñ görelden cām-ı cihān-nümāda

ĠAZEL-İ FĀRİSĪ

316.

Mef̄'ülü fā' ilātün mef̄'ülü fā' ilātün

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Aç alnuñı dilerseñ ola cihān güşāde
Ört yüzüñ ister iseñ ʿālem vara fesāda
2. Meh şāmdan gelici maḥbūb ışıķ durur kim
Boynuna ıavķ idinmiş altundan kılāde
3. Maḥmūr-ı ḥāb olursa ğamzeñ ʿaceb midür kim
Devr-i ruḥuñda la' lüñ meyinden içdi bāde
4. Z̄ir ü zeber idüben virse ʿaceb degüldür
Āhumla eşk-i çeşmüm yiri gögi fesāda
5. T̄ir-i müjeñ ğamıdur ey kaşları kemānum
Kaddini Fārisi' nūñ büküp iden kepāde

ĶİT' A

317.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Kaçan görsem o māhı s̄inem ol dem şevķ-ı çāk eyler
Eger görmezsem ol şāhı firāķı cismi ḥāk eyler
Anı görmek de müşkil görmemek andan daḥı müşkil
Beni āḥir bu iki müşkilüñ biri helāk eyler

316. Hamidiye 1186: 39a.

317. Hamidiye 1186: 39b.

ĠAZEL-İ ŞEMSİ AĦMED PAŞA

318.

Mef' ūlŭ fā' ilātŭn mef' ūlŭ fā' ilātŭn

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Ney gibi nālem irse gerdŭn-ı kej-murāda
Çŭnki dŭnerdi şaddi iñlerdi bu hevāda
2. Ben bir hilāl-ebrŭ dildāra bendeyem kim
Gŭnden gŭne o māhuñ ĥŭsni olur ziyāde
3. Yārŭñ kemān-i hecrin şol deñlŭ çekmişem kim
Çarĥuñ bu berk-i yāyı gelmez baña kepāde
4. Aġyāruñ ile yārā sen bāde-nuř olasın
Ben şan yudam dem-ā-dem bezm-i ġam-ı belāda
5. Dilden ġam zamānı def' itmek isteriseñ
Devr-i felekde Őemsī nŭř eyle cām-ı bāde

ĠAZEL-İ LİVĀYİ

319.

Fā' ilātŭn fā' ilātŭn fā' ilātŭn fā' ilātŭn

- + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Ay u gŭn derbān-ı muşbil řul hilāl olsun saña
Yarıcı ol āfītāb-ı bī-zevāl olsun saña
2. Belŭñ ile aġzıñuñ vaşfını taĥrīr itmege
Gerçi bizŭmle cevābın yoķ su 'āl olsun saña
3. Vařluña irenleri reřk űldŭrŭr dirmiř raķīb
űlŭr isem űleyin tek ittiřāl olsun saña
4. Çŭn baña āb-ı ĥayāt-ı vařluñı şıldum ĥarām
Ben řuluñ űldŭr řehā řanum řelāl olsun saña
5. Her kim inkār eyler ise gŭř idŭp aĥvālŭmi
Gűreyin benŭm gibi āřŭfte-ĥāl olsun saña

318. Hamidiye 1186: 39b.

319. Hamidiye 1186: 39b.

6. Başı üzre yiri yoḥsa ḳāmet-i ŧimŧāduña
Servüñ ey ŧāḥ-ı ŧanavber pāymāl olsun saña
7. Ğamzesi t̄irinden ol ebrū kemānuñ aḡlama
Ey **Livāyi** ḳol ḳanad u perr ü bāl olsun saña

FERD

320.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Aŧḳ içinde cānı teslīm itmedür tedb̄irimüz
Böyle telḳin eyledi evvel bize taḳd̄irimüz

FERD

321.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Pençe-i dest-i ḳazāda olmuŧuz b̄i-dest ü pā
Biz hūmā-yı lā-mekānuz āŧiyāndan fāriḡüz

ĞAZEL-İ REVĀNĪ

322.

Mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlün
- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Yanında kimüñ sencileyin bir ŧanemi var
Kāfirdür eger zerrece gönlinde ḡamı var
2. Ayaḡı tozı gözleredür küḫl-i cevāhir
Ol serv-i revānuñ ne mübārek ḳademi var
3. Aḡzuma söger b̄usesin alsam kereminden
Ol ḥusrev-i ŧir̄in-dehenüñ ḫōŧ keremi var
4. Görinmeyeli ḳāmet ü zūlfüñle dehānuñ
'Āŧıḳlaruñuñ ḫālını ŧor kim elemi var

320. Hamidiye 1186: 40a.

321. Hamidiye 1186: 40a.

322. Hamidiye 1186: 40a.

5. Bir taze civān sevdi cihān içre **Revānī**
Kim serv boyı lāle ruḥı ğonçe femi var

323.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Faşl-ı gül vaqt-i çemen eyyām-ı şahrādur yine
Mevsim-i 'iṣ ü şafā āvān-ı şahbādur yine
2. Jālelerden gūşına dūrler taḫubdur şāḥ-ı gül
Cāmesin sürḥ eylemiş bir yār-i zībādur yine
3. Şöyle zeyn oldı çiçeklerle bugün şahrā-yı bāğ
'Aks düşmiş görinen şan çarḥ-ı minādur yine
4. Şatmağa gül ḥüsnini bülbülleri dellāl ider
Şahn-ı gülşen her taraf feryād u ğavġādur yine
5. Gül yüzi vaşfında didi bu [**Revānī**] bir ğazel
Didiler bülbül gibi şūrīde ğüyādur yine

324.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bu leṭāfetle gören sende o vech-i ḥaseni
Baġlanur silsile-i zülfüñe olur Ḥaseni
2. Būy-ı ğisūñı şabā iledeli Māçin'e
Şatılır rişte ile nāfe-i misk-i Ḥoten'i
3. Nedür ol nāzile reftār u o şirin-ġüftār
Ḥāşılı bende idüpdür beni ḥulḫ-ı ḥaseni
4. Sīnesin şerhalayup pīreheni ol māhuñ
Başdan geçdi ki tā ḫoca o sīmīn-bedeni
5. **Kāfiyā** naḫd-i sirişküm yolına ḥarc itdüm
Terk idersem n'ola şimden girü cānile teni

323. Hamidiye 1186: 40a.

324. Hamidiye 1186: 40a.

FERD

325.

Mef'ülü fâ 'ilätü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Baḳmam cemāl-i ḥūba ḥaṭ-ı müşg-bārsuz
Çıkmaz kitāb-ı mihr ü maḥabbet kenārsuz

FERD

326.

Mef'ülü fâ 'ilätü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Ḥālün var iken ḥaṭ nedür ol la' l-i ter üzre
Teşdīd ne lāzım ki ḳoyalar şeker üzre

327.

Mef'ülü fâ 'ilätü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Kevşer lebüne dindi Zülālī ḡazelleri
Güftārına oḳındı Maḳālī ḡazelleri
2. Rengīn lebüne dūr dişüne dindi dilberā
La' lī ḡazelleri vü Le'ālī ḡazelleri
3. Ebrūlar ile rüy-ı cihān-tābı vaşf ider
Şemsī ḡazelleri vü Hilālī ḡazelleri
4. Gāh ağladur belā-keşi gāh güldürür
Hecrī ḡazelleri vü Vişālī ḡazelleri
5. Dindi o ḥüsn-i ḥulḳ ile ol ḥüb-ḥaşlete
Medḥī ḡazelleri vü Hışālī ḡazelleri
6. Bağlandı gül ruḥuñla senün serv-ḳaddüne
Naḥlī ḡazelleri ile Nihālī ḡazelleri

325. Hamidiye 1186: 40b.

326. Hamidiye 1186: 40b.

327. Hamidiye 1186: 40b.

7. Fikr-i miyānuñ eyleyeli virdidür müdām
Re'yi ğazelleri ile Hayālī ğazelleri

328.

Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

+ --- / ++ -- / + --- / ++ -

1. O şivelerle tebessüm o nāzlarla ' itāb
O ħandelerle tekellüm o ' işvelerle ħiṭāb
2. O meh-cebīn-i münevver o keç-rev ebrūlar
O ca' d-ı zūlf-i mu' anber o kākül-i pür-tāb
3. O cilveler o revişler medd ü cünbişler
O ğanzeler o baķışlar o nergis-i pür-ħāb
4. O ħāl-i müşg-feşān o ħaṭṭ-ı ' abīr-efşān
O la' l lebler o dendān o gevher-i nāyāb
5. Girişmelerle nigāh idicek o şehr-āşüb
Ķalur mı dil ki olmaya ħarāb u yebāb

ĶIT' A

329.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Derdile bīmār-ı ' aşkam baña tedbīr eyleñüz
Ol ṭabībe ħālūmi billāhi taķrīr eyleñüz
Ölürin bārī ħayāl-i yārile cān vireyin
Şüret-i dildārımı ħarşumda taşvīr eyleñüz

330.

Mef'ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Āh eyledükde hem-nefes oldum şabāyile
Ķayfā ki geçdi ' ömrüm ' azizüm hevā ile

328. Hamidiye 1186: 40b.

329. Hamidiye 1186: 41a.

330. Hamidiye 1186: 41a.

2. Dehr-i ğubārı kūyuñla geřt ider nesīm
Bir hācedür ticāret ider tūtiyā ile
3. Başmazsa yār ‘āřık-ı zāra ‘aceb midür
Sultān olan münāsebet itmez gedā ile
4. Kābil midür o serkeř ile hūsn-i ittiḥād
Mümkin midür felekde şonuşmaş hümā ile
5. Muḥtācdur viřālūñ iřün ḥāk-i pāyūñe dil
Müflis gibi ki devlet umar kīmīyā ile
6. Üstādlar rivāyeti kılduñ **Zuhūrī** řād
Bu nazm-ı dilkeř ü sūḥan-ı cān-fezā ile

MÜSEDES-İ ‘AŞKI

331.

Mef’ülü fā ‘ilātü mefā ‘ilü fā ‘ilün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

I

1. Evvel nazarda göreli ben mübtelā seni
İtdüm gönül vilāyetine pādiřā seni
3. Cān u cihāna virmezim ey dil-rübā seni
Dünyā nedür bedel kılam ey cān aña seni
5. Dünyāyı bir yaña şosalar bir yaña seni
Baña seni gerek seni ey bī-vefā seni

II

1. Kıblem řapuñı Ka‘ be-i ‘ulyāya virmezim
Kūyuñ riyāz-ı cennet-i me’vāya virmezim
3. Reftār-ı seyr-i řaddiñi Tūbā’ya virmezim
Bir kez yüzüñi başmağı dünyāya virmezim
5. Dünyāyı bir yaña şosalar bir yaña seni
Baña seni gerek seni ey bī-vefā seni

III

1. Bir dem mi var ki başr-i ğam-ı ‘aşka şalmazın
Girdāb-ı ‘aşka zevraş-ı cismümi şalmazın
3. ‘Ařkuñ yolında başa vü hem cāna şalmazın
Sensüz cihān mülkini bir pūla almazın

331. Hamidiye 1186: 41a.

5. Dünyâyı bir yaña ҡosalar bir yaña seni
Baña seni gerek seni ey bî-vefâ seni

IV

1. ‘Aşķuñ yolında terk idüp cism ü cān[1] ben
Ölince beklerem hele bu āsitān[1] ben
3. Ҙanda bulam senüñ gibi bir nev-civān[1] ben
Sensüz efendi n’eyleyeyin bu cihān[1] ben
5. Dünyâyı bir yaña ҡosalar bir yaña seni
Baña seni gerek seni ey bî-vefâ seni

V

1. Kūyuñ gedāsı cennet-i me’vāyı n’eylesün
Sensüz efendi ‘Aşķı bu dünyâyı n’eylesün
3. Ҙaddüñ esiri sāye-i Tübā’yı n’eylesün
Gören yüzüñi nergis-i şehlāyı n’eylesün
5. Dünyâyı bir yaña ҡosalar bir yaña seni
Baña seni gerek seni ey bî-vefâ seni

ҘIT‘A

332.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Şarāb-ı la‘lūñi cāndan nice yeg tutmayam sāķı
İki ‘ālemde bir cām-ı maħabbetdür ҡalan bāķı
Yanuñca kevkeb-i eşķüm gibi leşkerlerüñ bî-ħad
Güzeller şāhısın ıtsan n’ola gün gibi āfāķı

ĠAZEL-İ FEZĀYİ

333.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nev-demide ħaṭ gelübdür la‘l-i cānān üstine
Zulmet inmiş şimdi gūyā āb-ı ħayvān üstine
2. Dürr-i dendān-ı şafā-baḥş ile yārüñ lebleri
Hoḳķa-i mercāndur ol lü’lü’-i dendān üstine

332. Hamidiye 1186: 41b.

333. Hamidiye 1186: 41b.

3. Rūy-ı yār üzre görindi cā-be-cā ser-sebz-i haṭ
Mūrlar gūyā çıkar keff-i Süleymān üstine
4. Kāmet-i dil-cūyile ruḥsār-ı yāri dir gören
Āfitāb inmiş bugün serv-i ḥurāmān üstine
5. Bāğ-ı ḥüsnüñ seyr iderken ‘ aşık-ı üftādelər
Uğramış bī-çāre ger çāh-ı zenaḥdān üstine
6. Vaşf-ı ruḥsār ile yārūñ bir ğazel tarḥ eyledūñ
Ey **Fezāyī** yazılır Īrān-ı şāhān üstine

FERD

334.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Vücūduñ zevraḥın şal baḥr-i ‘ aşka rüzgāruñdur
Hudā’nuñdur oñarmak şanma ey dil rüzgāruñdur

FERD

335.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Gūş idüp her cāhil-i dūnuñ sözin çekme elem
Pādişāh-ı ‘ ālem olsañ da iderler niçe zem

ĞAZEL-İ FİĞĀNĪ

336.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
- - + / + - - + / + - - + / + - -

1. ‘ Aşkuñ olalı ey meh günden güne ziyāde
Her gice şubḥa dek göz yılduz şayar semāda

334. Hamidiye 1186: 42a.

335. Hamidiye 1186: 42a.

336. Hamidiye 1186: 42a.; FgD: G.LXXVII.

1 olalı : olaldan FgD.

4 māl ü mülke : māl ile mülke FgD.

6 ve 7. beyitler mecmuada yok.

2. Ben bir nigār naqşın resm eyledüm gönülde
Kim görmedi Sikender cām-ı cihān-nümāda
3. Būstān-ı dehr içinde ey gülşen-i leṭāfet
Ben gonca gibi dil-teng sen gül gibi küşāde
4. Bāḳī degül ṭayanma bu māl ü mülke ey şeh
Dünyā ki ḳalmamışdur Cemşid ü Keyḳubād'a
5. Bir sen degülsin iden dā'im **Fiḡānī** zārı
‘Uşşāḳ her ṭarafdan feryād ider nevāda

VE LEHU

337.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Metā'-ı vaşluñı ister gönül dāğ-ı sitem birle
Şanur kim şatılır Yusuf niçe eşk-i direm birle
2. Fiḡān u dūd-ı āhumla diyār-ı 'aşḳa şāh oldum
İḥāṭa itdüm āfāḳı bugün ṭabl u 'alem birle
3. 'Aceb mi naqşına aldansa gönülüm deyr-i dünyānuñ
'Acāyib zīneti vardur bugün birḳaç şanem birle
4. Şu'ā'-ı tīg-ı āhumdan anuñ'çün eylemez i' rāz
Zirih-püş oldu ruḥsārı bu zülf-i ḥam-be-ḥam birle
5. Çekerdüm hecr-i ḳadd ü zülf-i yāri ey **Fiḡānī** ammā
Vücūduma nā-tüvān olmuşdurur bār-ı elem birle

337. Hamidiye 1186: 42a.; FgD: G. LXXVI.

4 Şu'ā'-ı tīg-ı āhumdan : Cemālün tīg-ı āhumdan FgD.

5 olmuşdurur : oldı FgD.

VE LEHU

338.

Mef'ülü fâ 'ilātü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Kavl ü qarâr eylemeñ ol bî-karâr ile
Zîrâ ki öldürür kişiyi intizâr ile
2. Çokdan irerdi vaşluña şâhum elüm benüm
Ger vaşl girseydi ele zôr-u zâr ile
3. Kullâb-ı 'ışk çekdi beni kendüden yaña
Sen 'ışka düşdi şanma beni ihtiyâr ile
4. Gül bād-ı şubhile güler oynar seher velî
Çäk oldı bülbülün yüregi zaḥm-ı ḥâr ile
5. Şimdi **Figānî** yâr senün bilmedi ğamuñ
Sağ olsun añlaya o seni rüzgâr ile

MÜSEDDES-İ VĀLİHĪ

339.

Mef'ülü fâ 'ilātü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

I

1. Derd ü belâ vü miḥnet ü ğam yetdi ğâyete
Heçr âḥir oldı firkat irişdi nihâyete
3. Tebdîl olındı kevkeb-i baḥtum sa' âdete
Girdâb-ı ğuşşadan yine çıqup selâmete
5. Minnet Ḥudâ'ya irmişem ol serv-kâmete
Şükrüm budur ki qalmanı ḥasret kıyâmete

II

1. Ol mäh-çehre ḥaste-dile miḥribân olup
Burc-ı şerefde sa' dile baḥtum kırân olup
3. Zevq u şafâ vü 'işretile şâdmân olup
Lütf u vefâ vü vuşlatile kâmrân olup
5. Minnet Ḥudâ'ya irmişem ol serv-kâmete

338. Hamidiye 1186: 42b.; FgD: G. LXXIV

2 girseydi : girse FgD.

339. Hamidiye 1186: 42a.

Şükürüm budur ki kalmadı hasret kıyāmete

III

1. Oldum egerçi ol meh için niçe gün haz̄in
Fırkat şebinde eyleyüben nāle vü en̄in
3. Rūz-ı vişāle yetişüp oldum yine em̄in
Her şubḥ u şām vird-i zebānumdurur hem̄in
5. Minnet Ḥudā'ya irmişem ol serv-kāmete
Şükürüm budur ki kalmadı hasret kıyāmete

IV

1. Dest-i ecel irüp gül-i maqşūd bulmadın
Berg-i hazān gibi yüzümüñ rengi şolmadın
3. Derdile gonçe-veş yüregüm kanile tölmadın
Hecr-i firāk zecr ile 'ömr āhir olmadın
5. Minnet Ḥudā'ya irmişem ol serv-kāmete
Şükürüm budur ki kalmadı hasret kıyāmete

V

1. Başup o şāh külbe-i aḥzānuma kadem
Şundı elüme sāğar-ı s̄imile cām-ı Cem
3. Nüş eyleyince kalmadı hātırda hiç elem
'Ālemde **Vālihī** daḥı şimden girü ne ğam
5. Minnet Ḥudā'ya irmişem ol serv-kāmete
Şükürüm budur ki kalmadı hasret kıyāmete

ꞖIT' A

340.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + -

1. Olma şuret-b̄in gözet ma' n̄i yüzün
Bağma maḥbūbuñ gözine kaçına
2. Şan' atın eyle temāşā şāni' üñ
Nağşı қо eyle nazar nağkāşına

340. Hamidiye 1186: 42b.

KİT' A

341.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Görelden Mısr-ı hüsni içre şehā sen mäh-ı Ken'an'ı
Akıdur dem-be-dem bu gözlerüm Ya' kûb-veş kani
2. Baña kûy-ı belāda mesken itme beyt-i aḫzānı
Civān-ı nāzeninüm dil-nüvāzum Yūsuf-ı şānı

GAZEL-İ FIRAKİ

342.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Cānuma kār itdi ğam cānānum aḫdum aĝladum
Ḥaste gönlüm derdine dermānum aḫdum aĝladum
2. Nıl'e dönse gözlerüm yaşı ' aceb mi dōstlar
Mısr-ı ğamda Yūsuf-ı Ken'an'um aḫdum aĝladum
3. Dün gice tā şubḫa dek kirpüklü gözüm yummadum
Göklere baĝdum meh-i tābānum aḫdum aĝladum
4. Tolageldi gözlerüm nūr-ı belāda sākıyā
Tolular nüş itdigüm devrānum aḫdum aĝladum
5. Ey **Firākī** bülbül-i şūrīde-veş feryād idüp
Gül gibi berbād olan dīvānum aḫdum aĝladum

GAZEL-İ BEHIŞTİ

343.

Mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

-- + / - + --- / -- + / - + ---

1. Zülfünde raḫm-i şānesi yoĝdur ya var mıdur
Sende vefā nişānesi yoĝdur ya var mıdur

341. Hamidiye 1186: 43a.

342. Hamidiye 1186: 43a.

343. Hamidiye 1186: 43a.; BD: G. 157.

2. Zāhid hümā-yı evc-i tecerrüd olanlaruñ
‘Älemde āşiyānesi yoğdur ya var mıdur
3. Bāğ-ı cihānda isteriseñ mīve-i şafā
Anuñ burada dānesi yoğdur ya var mıdur
4. Muṭribleruñ cihānda bu [ben] nālekeşi gibi
Diller deger terānesi yoğdur ya var mıdur
5. Kādir midür ki ṭa‘ n ide nādān **Behiṣṭi**’ye
Bu sözleruñ bahānesi yoğdur ya var mıdur

[MÜSEDDES-İ SIRRI]

344.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

+ --- / + --- / + --- / + ---

I

1. Nigārā niçe bir ‘aşkuñ derūnumda nihān olsun
Demidür şevḳ-ı rūyuñla güneş gibi ‘ayān olsun
3. Beni raḥmuñla şād eyle begüm ḳaṭ‘ -ı fiğān olsun
Saña medḥ ü şenālar cān u dilden rāygān olsun
5. Benüm rūḥum senüñ yoluña ‘ömrümle revān olsun
Hemān tek ‘aşḳ ile nāmum cihānda dāstān olsun

II

1. İşüm ey gönçe-leb bülbul gibi feryād u zār itme
Yine kendü gözüm kirpüklerin gözüme ḥār itme
3. Çevirüp yüzüñi cānā gedādan böyle ‘ār itme
Kerem ḳıl şol raḳīb-i bed-liḳāya i‘tibār itme
5. Beni öldürmeden ey çeşm-i ḥün-rizüm firār itme
Hemān tek ‘aşḳile nāmum cihānda dāstān olsun

III

1. Niçün her müdde‘ī benden saña ey dilrübā yegdür
Vefālar ḡayra olmağdan baña cevr ü cefā yegdür
3. Dirīgā sen güzeller şāhına [ben teg gedā] yegdür
Ḳatuñda çünki ‘āşıkdan raḳīb-i bed-liḳā yegdür
5. Bu dirlikden ma‘āzallāh ölem biñ kez baña yegdür
Hemān tek ‘aşḳile nāmum cihānda dāstān olsun

344. Hamidiye 1186: 43a.

IV

1. Niçe bir ey perî-peyker firâkuñdan kılam zârî
Hudâ ‘aşkına olsun baña gel ‘arz eyle dîdârı
3. Beni başdan başa yaqdı be âfet firqatüñ nârı
‘Aceb hâk oldı hâk olmazdan evvel cismümüñ varı
5. Ya vaşluñla beni güldür ya öldür cevrile bârî
Hemân tek ‘aşkile nâmum cihânda dâstân olsun

V

1. Be **Sırrî** ol perî hüsn ilinüñ şâhib-kırânıdır
Anuñ ‘çün ‘âlemüñ halkı gulâm-ı râygânıdır
3. Başumda turre-i ‘aşkı anuñ devlet nişânıdır
Hayâtum dirliğümdür cānumuñ vallâhi cānıdır
5. N’ola ger yolına qurbân olursam çaq zamânıdır
Hemân tek ‘aşkile nâmum cihânda dâstân olsun

FERD

345.

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ülün

+---- / +---- / +--

1. Ne yirde yüriseñ gözle tarîkuñ
Edeb birle hayâ olsun refîkuñ

FERD

346.

Mefâ‘îlün mefâ‘îlün fâ‘ülün

+---- / +---- / +--

1. Kılıcı kestüren yüzi şuyıdır
Kişiyi hâr iden yavuz hūsıdır işhâ□

345. Hamidiye 1186: 43b.

346. Hamidiye 1186: 43b.

ĠAZEL-İ FUZŪLİ

347.

Mef'ülü fâ 'ilātü mefâ 'ilü fâ 'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Cānlar virüp senüñ gibi cānāna yetmişem
Raḥm eyle kim yetince saña cāna yetmişem
2. Şükrānına vişālüñe cān virdüğü bu kim
Çok derd çekmişem ki bu dermāna yetmişem
3. Mūr-ı mestem ki serāsime çok gezüp
Nā-gāh bārgāh-ı Süleymān'a yetmişem
4. Bir bülbülem ki gülşen olupdur nişimenüm
Yā tūṭiyem ki bir şekkeristāna yetmişem
5. Devr-i felek müyesser idübdür murādumı
Güyā ki tālib-i güherüm kāna yetmişem
6. Miskīn **Fuzūlī**'yem ki saña tütmişam yüzüm
Ya bir kemīne қаtre ki 'ummāna yetmişem

FERD

348.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Ġıbta-i taḥrīr-i ney itdüm şarīr-i ḥāmemi
Ağlayı yazdum yazarken saña ḥasret nāmemi

347. Hamidiye 1186: 43b.; FzD.: G. 187

2 Şükrānına vişālüñe : Şükrāne-i vişālüñe FzD.

3. beyit Mecmua'da yok

3 mestem : muha□□aram FzD.

348. Hamidiye 1186: 44a.

FERD

349.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

+ --- / + --- / + ---

1. Selāmum almamağ lāyık mı yāhū
Gel inşāf it eliñi gögsine қо

ĠAZEL-İ NEV'İ

350.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Hāyāl-i çeşm-i maħmūruñ dil-i efgāra düşmişdür
İki mestāne dilber gūşe-i ħammāra düşmişdür
2. Çemende қорқaram 'uryān қочарlar naħl-i bālāsın
Dirīgā ol elif-қāmet miyān-ı ħāra düşmişdür
3. Libās-ı cism-i şad-çāküm benüm bāzār-ı dehr içre
Şatılmaz 'aybı var zīrā öñinde pāre düşmişdür
4. Anı bir lu' b ile beñzer uçurmuş yārdan vā' iz
Niçe demdür ki zāhid vādī-i inkāra düşmişdür
5. Ser-i kūyuñda çok üftādeler Nev'ī kuluñ ammā
'Aceb āvāre düşmişdür 'aceb bī-çāre düşmişdür

ĠÜFTE-İ SULṬĀN MURĀD

351.

Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fe'ülün

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Rağbet mi қодı tatlu dilüñ sükkere cānā
Қıymet mi қодı la' l-i lebüñ gevhere cānā
2. Şalın yūri gel bāğı ṭolan serv-i revānum
Haclet gele şimşād ile ar' ar' a cānā

349. Hamidiye 1186: 44a.

350. Hamidiye 1186: 44a.; NvD.: G. 146.

351. Hamidiye 1186: 44a.

3. H̄ayretde odı halkı senũn h̄usn ü cemālũn
Miřlũn bulımaz gelse cihān bir yire cānā
4. Zũlfũn gibi elbette olur  aqlı perĩřān
Her kim ki virũr gũnlini sen dilbere cānā
5. Hecrũnde neler ekdũgini yazsa [Murādĩ]
şıgmaz idi dīvān ile ol deftere cānā

FERD

352.

Mefā'ĩlũn mefā'ĩlũn mefā'ĩlũn mefā'ĩlũn

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Bilinmez  ařıķuñ bir hāli yoķdur ey dil-i dānā
Sa' ādet aña kim māfi'z-zamirũn eyleye iħfā

FERD

353.

Fe'ĩlātũn fe'ĩlātũn fe'ĩlātũn fe'ĩlũn

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Söger imiş baña yārũn leb-i sũkker-bārı
Kim acırdı dilũm aғzum oķunaydı bārı

AZEL-İ NĀMİ

354.

Fā'ĩlātũn fā'ĩlātũn fā'ĩlātũn fā'ĩlũn

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cān u dil naķdini dirdũm vaşl-ı cānān almada
Ol metā'ı ģaylı zahmet ekdũm erzān almada
2. Nĩřter-i mũjgānile aķıtdı ģamzeñ şanımı
Ey gözi ģũnı' aceb ũstād imiş şan almada
3. Mest ü řeydā göricek kũyuñda ben ũftādey[i]
Seg raķıbũn ģaylı iķdām itdi dāmān almada

352. Hamidiye 1186: 44b.

353. Hamidiye 1186: 44b.

354. Hamidiye 1186: 44b.

4. Pister-i miḥnetde ‘āşık derdile cān virmede
Bezm-i meyde būsesin şevkile nādān almada
5. ‘Arşa-i nazmuñ ser-ā-pā yügrügisin **Nāmiyā**
Esb-i ṭab‘ uñ gibi yoḳdur şimdi meydān almada

ĠAZEL-İ ḤAYRETİ

355.

Fā ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilātün fâ ‘ilün

– + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ey diyen ḥālüm nedür bî-çāre dilberden cüdā
Bülbülüñ ḥālî n’ola dirsın gül-i terden cüdā
2. Z̄erreyem kim āfitābumdan ayırdı rüzgār
Bendeyem kim düşmişem dergāh-ı serverden cüdā
3. Gözüme ‘ālem ḳarañu olsa ṭañ mı dōstlar
Merdüm-i çeşmüm olupdur dīde-i terden cüdā
4. Ḥizmetüñden bendeñi redd itme şāhum ḳıl kerem
Ḳanbere lāyık degüldür ola Ḥayderden cüdā
5. Ṭañ mı bir gün bende-i maḳbülüñ olsa **Ḥayretî**
Ehl-i diller görmemişdür devleti erden cüdā

ĠÜFTE-İ SULṬĀN MURĀD

356.

Mef’ülü fâ ‘ilātü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün

– – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Yārüñ kemend-i zülfine çün şāne şarmaşur
Zencīr-i ‘aşḳa bu dil-i dīvāne şarmaşur
2. Būs itmege şarıldum ayağına didi yār
Baḳ şol giyāha serv-i ḥurāmāna şarmaşur
3. Dağıtduğınca ṭurre[-i] ‘anber-feşānını
Sevdā-yı ‘aşḳı ‘aḳl-ı perīşāna şarmaşur

355. Hamidiye 1186: 44b.; HyD: G. 4.

5 ve 6. beyitler mecmuada yok.

356. Hamidiye 1186: 44b.

4. Didüm güneş yüzüne hicāb itme kākülün
Ebr-i siyeh didi meh-i tābāna şarmaşur
5. Bundan güzel şafā mı olur ‘aşıkā **Murād**
‘Ayn-ı vefāyile aña cānāne şarmaşur

NAZİRE-İ SEYRİ

357.

Mef’ülü fā ‘ilātü mefā ‘ilü fā ‘ilün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Şol yāsemen ki serv-i hırāmāna şarmaşur
Beñzer o hūba ki kıdd-i cānāna şarmaşur
2. Kaşd eyledükce şerhalarum yāre açmağa
Açmaz қor anı çāk-i girībāna şarmaşur
3. Ol vech-i hūsne hālümü ‘arz eylesün diyü
Dil dest-būs-ı dāmen-i derbāna şarmaşur
4. Kayd-ı ta‘ alluқ itmeden ister ki ola hālāş
Cān mürğı dām-ı zülf-i perişāna şarmaşur
5. Dilden haber şorınca miyānın kıcup didüm
Ol riştedür ki sen gül-i handāna şarmaşur
6. Şol mūya döndi za‘ file **Seyri**-i nā-tüvān
Düşdükce yire dāmen-i cānāna şarmaşur

KIT‘A

358.

Mef’ülü mefā ‘ilü mefā ‘ilü fe‘ülün

-- + / + - - + / + - - + / + - -

1. Ey Bāri Hūdā ey Melik-i Qādir-i Qayyūm
Hāl-i dil-i pür-derd-i derūnum saña ma‘ lūm

Oldum sitem-i gerdiş-i gerdünile ma‘ dūm
Bir bencileyin var mı ola ‘aşık-ı mezmūm

357. Hamidiye 1186: 45a.

358. Hamidiye 1186: 45a.

[GAZEL-İ VĀLİHÎ]

359.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ğamuñ hazzın alan 'ālemde ayruķ şād olup n'eyler
Senüñ kulluğuna mālîk olan āzād olup n'eyler
2. Şorarlar acı diller virdügin 'uşşāķına çünkim
'Acéb ol h̄usrev ü şīrīn-dehen bīdād olup n'eyler
3. İrişmez mesned-i nāz üzre çünkim gūş-ı cānāna
Ser-i kūyında yārūñ nāle vü feryād olup n'eyler
4. Yıkar seng-i havādiş kaşr-ı Şeddād olsa çün āhir
Dil-i vīrāne vīrāna birkaç gün 'acéb ābād olup n'eyler
5. 'Acüz-ı dehr alur bir lu'bet ile cān-ı şīrīnin
Kişi Ferhād gibi **Vālihî** üstād olup n'eyler

360.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Çıkar eflāke derūnum şereri döne döne
Dökülür hāke yaşum kaṭreleri döne döne
2. 'Āşīķ-ı haste-dilūñ niteki fānūs-ı hayāl
Nār-ı 'aşķuñla yanupdur cigeri döne döne
3. Pister-i ğamda gözüm giceler uyhu görmez
İderin şubḫa degin nāleleri döne döne
4. Zevraķ-āsā ğamum 'aşķuñla yaşum girdābı
Ĝarķ idübdür şanemā çeşm-i teri döne döne
5. 'İd-gāhın göreyin inlesün ol ṭolābı
Öyle seyr itdürür ol sīm-beri döne döne
6. Ṭolaşaldan ruḫ-ı şem'ine dil-i sergeşte
Yaķdı pervāne-şıfat bāl ü peri döne döne

359. Hamidiye 1186: 45a.

360. Hamidiye 1186: 45a.

FERD

361.

Fe 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++--

1. Şivesinden tıramaz bir dem ayağ üstine yār
Tāze şāhuñ yine kendüye olur mīvesi bār

FERD

362.

Fe 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++--

1. Dime ey şūfī şarāb içmegile 'ayb iderin
Ben senüñ 'aybuñı bir noқта ile ğayb iderin

ĠAZEL-İ ŞĀHĪD

363.

Mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilū fā' ilün

--+ / -+-+ / +--+/ -+-

1. 'Aşka urulmuş ol perī 'ahd-i şebāb iken
Dönmiş melāle şevkına diller ħarāb iken
2. Düşmiş ħayāli bir kamere müşterī gibi
Burc-ı Ħamel'de kendüsi bir āfitāb iken
3. Gül-ğonçe gibi perde-i esrārın açmada
Ol Yūsuf cemāline şermi niķāb iken
4. 'Arz-i vişāle söz bulamaz olsa rū-be-rū
'Uşşāka çeşm ü ğamzesi ħāzır-cevāb iken
5. Bir meh-veşüñ nigāhına olmuş esir o şūĥ
Çok mülk-i dil ğam ile ħarāb u yebāb iken
6. Sübĥa elinde girye ider gice bī-şümār
Eşki gibi fütādeleri bī-ĥisāb iken

361. Hamidiye 1186: 45b.

362. Hamidiye 1186: 45b.

363. Hamidiye 1186: 45b.

7. **Şāhid** bir āfetūñ ede yolında intizār
Hod her nigāhı rāhzen-i şeyḫ ü şebāb iken

ĠAZEL-İ FEYZĪ

364.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Elüñde sāgaruñ ' aks-i ruḫuñla nūra beñzetedüm
Yed-i beyzāñı el-ḫaḫ şem' a-i kāfūra beñzetedüm
2. Hilāle ḫaşlaruñ ayuñı bedre eyledüm teşbīh
Ḥaṭuñ ey māh-ı tābānum şeb-i deycūra beñzetedüm
3. Görüp la' lüñde ḫaṭṭ-ı sebzūñ ey şāh-ı şeker-leb ben
Anı ḫand-i mükerrer üzre üşmiş mūra beñzetedüm
4. Müjeñ bir tīr-i dildūz u ruḫuñdur āteş-i cān-sūz
Şehā cellād-ı çeşmūñ merdüm-i ḫūn-ḫāra beñzetedüm
5. Bugün pīr-i muḡānuñ bir şafāsın gördüm ey **Feyzī**
Şınuḫ peymānesini kāse-i faḡfūra beñzetedüm

FERD

365.

Mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

+ --- / + --- / + --

1. Baña dirler niçün yoḫ sende ḫande
Nişān göz yaşıdur çün derd-mende

FERD

366.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Ağardı rūy-ı siyāhumda yine ḫara şaḫal
Siyāhı aḡa boyarmış Ḥudā-yı ' izz ü cell

364. Hamidiye 1186: 45b.

365. Hamidiye 1186: 46a.

366. Hamidiye 1186: 46a.

VE LEHU

367.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Ruḥı şevkıyle cānānuñ derūnum pür-ziyā ancaḳ
Yanar 'aşḳ āteşi dilde bu bir sırr-ı Hudā ancaḳ
2. Cefādur ehl-i derd gördügi ey dil dil-rübāsından
Hemān erbāb-ı 'aşḳ içre vefā şīt ü şadā ancaḳ
3. Firāḳ-ı dilrübādan dil şafā kesb eyler el-hāşıl
Ĝam-ı cānān gönül mir'ātına rüşen cilā ancaḳ
4. Görince ol kamer-ḫal' at kaçır ben mübtelāsından
'Aceb ḫālī' dür ehl-i 'aşḳ bu derde mübtelā ancaḳ
5. Oḳınsa şı' r-i renginün ḫulūbı cezb ider **Feyzī**
Senün nazm-ı dilāvīzün kelām-ı cān-fezā ancaḳ

VE LEHU

368.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ḥālī' olsa necm-i baḫtum gün gibi eflākden
Zerre-veş ben ḫāksārı ref' iderdi ḫākden
2. Merdüm-i didem eger raḫm eyleyüp şu sepmese
Cümleten yanardı sinem āh-ı āteşnākden
3. Ḥāk-i pāyün rüşenā-yı çeşm-i ḫün-ālūd iken
Ter düşüp cānā çekildi dīde-i nemnākden
4. İki zerrin revzen oldı mihr ü meh tā seyr ide
Rüz u şeb ḫayl-i melā'ik sen şehi eflākden
5. Cā-be-cā mular degüldür cismüm üzre **Feyziyā**
Dūd-ı āh-ı dil çıkar bu sine-i şad-çākden

367. Hamidiye 1186: 46a.

368. Hamidiye 1186: 46a.

ĠAZEL-İ FĀYİK

369.

Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Bu i' tibārdan āhir o mäh-pāre düşer
Bu rüzgārda eflākden sitāre düşer
2. Fürüg-ı vuşlatı ben hākden nihān itme
Zemīne pertev-i hūrşīd āşikāre düşer
3. Yem-i cihānda sitem-i ' aşıkā selāmetdür
Hücūm-ı mevce ile hār u has kenāre düşer
4. Gedā-yı rāst felek mün' imi dü-tā eyler
Bu bāğda kıadd-i ham-ı naḥl-i mīvedāra düşer
5. Ne deñlü hecrile me'lūf ise yine **Fāyik**
Niyāz-ı vaşl iderek hāk-i pāy-i yāre düşer

FERD

370.

Mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

+ - - - / + - - - / + - -

1. Riyālu tāt atūñ olmaz şevābı
Su'āl olduqda müşkildür cevābı

FERD

371.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Vişālūñ şanma teskīn itdi sūz-ı dāğ-ı hicrānı
Güle bülbül qarīb olduqca artar āh u efgānı

369. Hamidiye 1186: 46a.

370. Hamidiye 1186: 46b.

371. Hamidiye 1186: 46b.

LİVĀYĪ

372.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kākül-i miskīn-i dilber kim ' izār üstindedür
Sünbül-i terdür ki gūyā lāle-zār üstindedür
2. Bīşe-i hüsnünde āhū çeşmün üstinde kaşuñ
Pādişāh-ı şır-i nerdür kim şikār üstindedür
3. Eşk-i çeşmümde hayāl-i kāmēt-i şimşāduñ
Ol nihāl-i tazedür kim cūybār üstindedür
4. Cāmi'-i hüsnünde ey bālā-bülendüm gözleruñ
Nūr-ı kandīl-i şeref mīl-i menār üstindedür
5. Ruḡlaruñ farqında zūlfuñ ey gül-i cennet senüñ
Gūyiyā işrāf-ı a' lādur ki nār üstindedür
6. Mu' teber sözler güherdür şaqla zihnüñde gönül
Kıymetinüñ kıymeti çün i' tibār üstindedür
7. Ey Livāyī sürme miḡnet forasın engin ġama
Gel selāmet isteriseñ gel kenār üstindedür

ĠAZEL-İ 'ULVĪ

373.

Fe 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilātün fē 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. ' Arz-ı hāl itmege yāre dil-i ' aşık varamaz
' Aqlını hayret alur sevdüğine yalvaramaz
2. Kılmayan nālesini kâfile-i ' aşka ceres
Reh-i firqatde qalur kūy-ı vişāle varamaz
3. Āfitābum dil olup zerre-şifat pāmālüñ
Dem mi vardur ki seni hāne-be-hāne aramaz

372. Hamidiye 1186: 46b.

373. Hamidiye 1186: 46b.

4. El uzunlığını ider kāküline şâne meger
Nāzenīnüm ne ‘aceb turre-i zülfi taramaz
5. ‘Ulviyā yāre didüm bunca cefālar niçe bir
Hışmile bağdı didi ādeme eylik yaramaz

ꞐIT‘A

374.

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Ey felek meylün eger cāhil ü nādāna ise
Ben dağı tā o kadar kāmil ü dānā degülem
Baña bu cevır nedür ehl-i hūner mi řanduñ
Ehl-i faız añladuñ ise beni hāşā degülem

ĠAZEL-İ NİHĀLİ

375.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Beñzemez Tūbā nihāl-i kāmēt-i bālāsına
Hīç nazır olmaz cihānda dilberün a‘ lāsına
2. Hem-dem olsun bir dağı her bī-vefāya göñlümi
Virmeyem illā katı mümtāz u müsteşnāsına
3. Hūblarda böyle zībā rāst gelmez degmede
Hil‘ at-i hūsni münāsib kāmēt-i bālāsına
4. Nāvek-i müjgānuña qurbān olan dil-ħastenün
Heb siyeh-pūş oldılar ol iki qaşun yāsına
5. Göñlimüz egler ġarīb efsāneler peydā ider
Mā ‘iler hāşıl Nihālī dilberün a‘ lāsına

374. Hamidiye 1186: 47a.

375. Hamidiye 1186: 47a.

NECĀTĪ

376.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yār ışigin beñzedürken ehl-i diller Ka'be'ye
Başlamamış idi İbrāhīm-i Āzer Ka'be'ye
2. Taş ışigin secde-gāh idinmezisem dōstuñ
Taş atanlardan olayın ey birāder Ka'be'ye
3. İşıgüñe ço toynca süreyin yüzüm gözüm
Çün bilürsin çok sürilür sīmīle zer Ka'be'ye
4. Ben saña varmak ba'īd ü sen baña gelmek muḥāl
Kim hümā inmez yire ḳonmaz kebüter Ka'be'ye
5. Ey cemālūñde mu'anber kākülūñ terci'-i bend
Kim anı da'vā ile şā'irler aşar Ka'be'ye
6. Kūyuña gelmek ile 'āşık geçinmesün raḳīb
Hācı olmaz bellüdür varmağ ile ḥar Ka'be'ye
7. Varıcağ öldür beni ḳapuñda ḳurbān olduğum
Resmdür āzād olur varınca çāker Ka'be'ye
8. Ḳıble iken dōstum hercāyī olmağın güneş
Döndürübdür ḳıble-gāhını peyember Ka'be'ye
9. Yıḳmağ ister dōstum düşmen **Necātī** göñlini
Ḳoma kim ḳaşd eyledi göz göre kāfer Ka'be'ye

376. Hamidiye 1186: 47a.; ND G. 456.

1 Yār ışigin beñzedürken : beñzedürken yār ışigin

3 Çün bilürsin çok sürilür sīmīle zer Ka'be'ye : çok sürilür çün bilürsin sīmīle zer Ka'be'ye
ND.

4 Ben saña varmak ba'īd ü sen baña gelmek muḥāl . sen baña gelmek ba'īd ü ben saña
varmak muḥāl ND.

7 Resmdür : bellüdür // Varıcağ öldür beni ḳapuñda ḳurbān olduğum : Kūyuña meyli derem
ğamdan ḥalā□ olmağ için ND

8, 10. beyitler mecmuada yok.

KİT' A

377.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. 'Ayān olsun yine şimden girü esrār-ı pinhānum
Yayılsun 'āleme āvāze-i feryād u efgānum
2. N'ola çāk itse her dem dest-i şevkuñla girībānum
Benüm rūḥum efendim pādişāhum gel benüm cānum

ĠAZEL-İ ĀFİTĀBĪ

378.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + --- / + + --- / + + --- / + + ---

1. Yine diş yarası var sīb-i zenaḥdānuñda
Yine şeftālū yimişler gibi bustānuñda
2. Şovuk el degmedi ise saña ey gönçe-dehen
Yad ayağ izleri var rāh-ı gülistānuñda
3. Gice ağıyār ile mey içdüğüñe şahiddür
Uyḥusuzluk eşeri nergis-i mestānuñda
4. Dün gice kimlerle eyledüñ aḥşam ki bugün
Didi çok dürlü ḥaber bād-ı şabā şānuñda
5. [Āfitābī]Şefeteynüñde görüp zaḥm didi
Yine diş yarası var sīb-i zenaḥdānuñda

ĠAZEL-İ ḤÜKMĪ

379.

Mef'ülü fā 'ilātü mefā 'ilü fā 'ilün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Ālile aldı 'aqlumı dilber perī gibi
Reftār-ı yāre başladı kebg-i derī gibi

377. Hamidiye 1186: 47b.

378. Hamidiye 1186: 47b.

379. Hamidiye 1186: 47b.

2. ‘Aşkuñ hevāsı ile belā rāhına düşüp*
Gezdüm diyār-ı ğurbeti ben serserī gibi
3. Devr-i kamerde encüm-i eflāki seyr ide
Mihr-i münīr rūyuña heb müşterī gibi
4. Ğam pūtesinde qalbimi qāl ideli bu ‘aşq
‘Ayn-ı zer eyledi beni ol zergerī gibi
5. Çeşmüm lebiñe meyl ide **Hükmi** ‘acebleme
Şarrāfdur o la‘ li bilür cevheri gibi

ĞAZEL-İ TĀLİ‘İ

380.

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

++-- / +-+- / +-+

1. Tırmadan ğamzeñ oqı sīne yarar
Bu yoğ işler anuñ nesine yarar
2. İşigüñ ‘aşıqa yeter cennet
Kime Mekke kime Medīne yarar
3. Zülf-i kāfir revā mı örte ruñuñ
Bu ne imāna vü ne dīne yarar
4. Şaçlaruñdan baña ruñun yegdür
Kime gül kime ‘anberīne yarar
5. **Tāli‘i**‘nün dilin diler ğamzeñ
Uğrı kim yol bula ħazīne yarar

FERD

381.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

++-- / ++-- / ++-- / +-+

1. Ğonçenüñ oñşayı oñşayı yüzün açdı felek
O bizüm başımuza çıksa gerekdür giderek

380. Hamidiye 1186: 47b.

381. Hamidiye 1186: 48a.

FERD

382.

Fe 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++--

1. Dime sen dönmedi maḳṣūd u murād üzre felek
Çıkma sen dā'ireden üstüne uğrar dönerek

ĠAZEL-İ MUḤİBBİ

383.

Fe 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilātün fê 'ilün

++-- / ++-- / ++-- / ++--

1. O perīler ki dil ü cānı kebāb eylediler
Yaşını gözlerimün ' ayn-ı şarāb eylediler
2. Yüz kızardup yüzüne berg-i gül öykündügiçün
Yaḳuban nār-ı ' azābile gül-āb eylediler
3. Medd-i ḥüsnün şanemā serv-i revān çekdiğiçün
Bāḡbānlar kesüben servi ṭōlāb eylediler
4. Bilmezem n'eyleyem ol nergis-i fettānlarile
Aldılar memleketi şehri ḥarāb eylediler
5. Derd-i dilberde **Muḥibbī** bu şikāyet niçe bir
Dilrübālar bize şimdi mi ' itāb eylediler

ĠAZEL-İ LİVĀYİ

384.

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

+---- / +---- / +---- / +----

1. Geçüp aḡyār u keşretten gönül vaḥdetde yār ister
Ferāḡat iḥtiyār idüp meger terk-i diyār ister
2. Muşāḥib mi bulunmaz ādeme deyr-i muḡān içre
Velī gönülüm benüm bir ehl-i şıdḡ-ı yār-i ḡār ister

382. Hamidiye 1186: 48a.

383. Hamidiye 1186: 48a. Bu gazel divanda yok.

384. Hamidiye 1186: 48a.

3. Beden keşti resen cān pīrehen yelken gōñül deryā
Sütünü derd-i āhumdur muvāfiķ rūzgār ister
4. Nice bir şala engine beni bu zevraķ-ı çeşmüm
Uşandı bīm-i emvāc-ı belādan dil kenār ister
5. Zebānum gül yüzüni görmeyincek ķil ü ķāl itmez
Meger bülbül gibi gōñlüm benüm vaķt-i bahār ister
6. Güler yüzlü güzel sözlü güzeller çoķdurur ammā
Dili bülbül gibi gonçe gōñül bir gül-‘ ızār ister
7. Egerçi şöhret āfetdür **Livāyī** řehryārumdan
Benüm bu şehr-i şöhret iķre gōñlüm iştihar ister

FERD

385.

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Bāğa gel seyr idelüm tāze nihāl-i ķaddün
Ėasretünle niķe bir servi der-āgūř idelüm

FERD

386.

Mef ‘ülü fā ‘ilātü mefā ‘ilü fā ‘ilün

-- + / - + - + / - + - + / - + -

1. Bir servi besledüm niķe yıl pāymāl olup
Serkeşlik eyledi o da dāmen-keřān olup

385. Hamidiye 1186: 48b.

386. Hamidiye 1186: 48b.

Vezin gereği değiştirildi. Orj: Bir servi besledüm niķe yıllar pāymāl olup/ Serkeşlik eyledi ol daği dāmen-keřān olup

GAZEL-İ MUHİBBİ

387.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. N'eyledüñ n'itdün lebün ağzuñda pinhân eyledün
Öldürüp ben haste'yi yoq yirlere qan eyledün
2. Gözlerüm yaşını kılduñ mihr-i eflâke nücüm
Penbe-i dâğum benüm bir mâh-ı tâbân eyledün
3. 'Arızuñda zülfüñüñ kesdün yine zünnârını
Döstum ol kâfiri beñzer Müselmân eyledün
4. Reşk iderse tañ degül ervâh-ı qudsiler baña
İtlerünle çün beni küyuñda mihmân eyledün
5. Gösterüp evvel yüzün alduñ **Muhibbî** göñlini
Yüz çevirdün şöñradan cevruñ firāvân eyledün

GAZEL-İ İŞHÂK

388.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Her belāya şabr iderdüm miñnet-i yâr olmasa
Yâr cevri n'eyleyeydi ta' n-ı ağıyâr olmasa
2. Ğam degüldi ğamze-i hün-rîzi fettân olduğı
Yolına cân virmek olurdu dil-âzâr olmasa
3. Âh-ı nâlemlerle kaçan dem-sâz olurdu 'andelîb
Dem-be-dem gülşende gül hem-şoñbet-i hâr olmasa

387. Hamidiye 1186: 48b. MD: G. 1605.

1 yirlere : yire bir MD.

2 Penbe-i dâğum benüm : Penbe-i dâğumı hem bir MD.

4 mihmân : derbân MD.

5 cevruñ firāvân : zulm-i firāvân

388. Hamidiye 1186: 48b.; İD.: G. 267.

2 ğamze-i hün-rîzi fettân: ğamze-i fettânı hün-rîz İD.

5. ve 6. beyitler mecmuada yok.

4. Hâtırım seyr-i gülistân istemezdi tâ ebed
Anda ger bülbül gibi bir yâr-i ğam-hâr olmasa
5. Raḥm idüp **İshâk**'a cānâ şüret-i ḥâlin yazup
Saña kim iş'âr iderdi nazm [u] eş'âr olmasa

ĠAZEL-İ NĀMĪ

389.

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Yaşum seyl olduğını saña 'arz itsem bükâ artar
Beni söyletme ey serv-i revānum mā-cerā artar
2. Şehā dārū'ş-şifa-yı kūyuñ içre bu ne ḥikmetdür
Belā-yı çeşm-i bīmāruñla tūrmaz mübtelā artar
3. Yeter sevdā-yı zülfi tek dilā anuñ belāsın çek
Ķad-i bālāsına irişmek isterseñ belā artar
4. Bu gön'lüm ḥaste[-i] 'aşq olalı bilmem ne ḥikmetdür
Devā umduķca yārūñ leblerinden bende vā artar
5. Dimişsin ğam ḳumāşından çıkar mı **Nāmī**'ye cāme
Çıkar bol bol aña belki biraz ey bī-vefā artar

FERD

390.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Azm idelden yâr gül-geşt-i ḥişāra ğayrile
Nār-ı ğayretle sirişk-i dīde gülnār oldu āh

389. Hamidiye 1186: 48b.

390. Hamidiye 1186: 49a.

FERD

391.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Bir içim şu vir Hüseyn-i Kerbelâ'nuñ 'aşkına
Teşneyem âb-ı zülâlün çeşme-sâr eyle bize

[GAZEL-İ GÜNĀHĪ]

392.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Diyâr-ı hüsnüñ olduñsa n'ola sulţanı sulţanum
Kuluñ redd eyleme yapup der-i ihsanı sulţanum
2. Kıpumda her gün âh eyler diyü öldürme ben bendeñ
Tutalum kim günâh itdüm mürüvvet kıanı sulţanum
3. Olur aşşâ'-i maşşûdı tamâm eksüklinüñ bir kez
İderseñ bir göz ucuyla nazâr pinhâni sulţanum
4. Güzeller şâhısın yıkup cefâ bünyâdını yapup
Yine lütfuñla ma' mür it dil-i vîrâni sulţanum
5. Esirge derdmendüñdür **Günâhî** haste-dil ya' nî
Mağabbet âşiyânınuñ seg-i derbâni sulţanum

393.

Fe 'ilātün mefâ 'ilün fe 'ilün

+ + - - / + - + - / + + -

1. Zeķan-ı yârda vefâ n'eyler
Ser-nigün çâh içinde mâ n'eyler
2. 'Âşıkunâhile zârı ey yüzi gül
Görürsün 'âkıbet saña n'eyler

391. Hamidiye 1186: 49a.

392. Hamidiye 1186: 49a.

393. Hamidiye 1186: 49a.

3. Hele derd ü belâña şabr idelüm
Görelüm şoñucu Ĥudâ n'eyler
4. Dimedüñ yâd idüp beni bir gün
‘ Aceb ol derde mübtelâ n'eyler
5. Şol çemende **Necâtî** ide figân
‘ Andelîb-i saĥn-ı serâ neyler

ĠAZEL-İ ‘ULVÎ

394.

Fe ‘ilâtün fê ‘ilâtün fê ‘ilâtün fê ‘ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Gerçi kim ‘ âleme çok dilber-i mümtâz gelür
Ĥaĥ budur kim saña beñzer güzelüm az gelür
2. Ben niyaz eyleyeyin sen yüzüme ba□mayasın
Her ne deñlü baña cevır eylesesin az gelür
3. Ĥasret-i la‘ lüñ ile bîkes ü tenhâ olalı
Bezm-i ġamda meges âvâzı bize sâz gelür
4. Ĥaşre dek dâmenüñ elden □omaz âvâre gönül
Sen anı □anma cefâñ ile şehâ vaz gelür
5. Gerçi yüz biñ bulunur yoluña cânlar virici
Şanma ‘Ulvi gibi bir ‘âşı□-ı ser-bâz gelür

394. Hamidiye 1186: 49a.

ꞐIT' A

395.

Mef' ūlū mefā' īlū mefā' īlū fe' ūlūn

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Cānāndur ol ḥo□□a dehen la' l-i güher-bār
Ꞑanda bulunur sende olan le□□et-i güftār
2. Şirin lebini eyle 'atā ṭutmasun aġyār
Raḥm eyle ḥabībim kerem it olma cefākār

ĠAZEL-İ NECĀTĪ

396.

Fā 'ilātūn fā 'ilātūn fā 'ilātūn fā 'ilūn

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Bir dem iken devlet-i dünyāyı bir dem □andılar
Bu fenā gülzārınūñ 'ayşını 'ālem □andılar
2. Çāk çāk itmiş ġam-ı zūlfūñle Kā' be hır□asın
Jende-pūşuñ olmışdur İbrāhim-i Edhem □andılar
3. Sürdiler yüzün yire acıtdılar başum gibi
Bilmezem deryā-yı 'ummānı benim nem □andılar
4. Ehl-i diller göricek āyinede ta□vīrūñi
Baġrına ba□mış yatur 'İsā-yı Meryem □andılar
5. Şol □adar zārılı□ itdüm kim cihān gülzārını
Ḥan-□āḥ şīven ü eyvān-ı mātem □andılar

395. Hamidiye 1186: 49b.; ND: G. 74

2 ġam-ı zūlfūñle Kā' be hır□asın : □ara zūlfūñle Kā' be cūbbesin // Jende-pūşuñ olmışdur :

Jendeler geymişdür

3 yüzine kefler urup yire sürüp acıtdılar ND.

4 ba□mış yatur: ba□mışdurur ND.

396. Hamidiye 1186: 49b.

6. Şundılar bir cur' a kim içen biñ yıl tamām
Bu peri-rūlar **Necātī** bizi ādem □andılar

ĠAZEL-İ NEV'Ġ

397.

Mef'ūlü fā'īlātü mefā'īlü fā'īlün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Geldümse n'ola [ben] şu' arā devine āħir
'Ādet budur 'āħirde gelür bezme ekābir
2. Sōfi ha□er itmez saña etfāl ile □oħbet
Ġam çekme girer cennete erbāb-1 □agā'ir
3. Ey meh n'ola ŧebāz □ıfat ŧutsañ el üzre
Şehrūñ de bizüz ŧimdi gözi baĝlu misāfir
4. Hiç neyleyeyin bu dil-i āvāreyi bilmem
Ne vi□lata □ādir saña ne fir□ate sābir
5. Nītsün ya güzel sevmeyüp Allāhı severseñ
Nev'ī gibi bir rind ħu□ū□a ola ŧā'ir

ĠAZEL-İ ES'ĀD EFENDİ

398.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Şuret-i yāre naẓar □ıl göre na□□āş nedür
Nedür ol yüz nedür ol göz nedür ol □aş nedür
2. Taşlarla dönünürsem yine raħm itmezsın
Dil sengine nisbet güzelüm ŧaş nedür
3. Miħnet ü derd ü belādur işidenlerden ırā□
Rāh-1 'aş□da □orarsañ baña yoldaş nedür

397. Hamidiye 1186: 49b.; NvD: G. 144.

2 ha□er : zarar NvD.

398. Hamidiye 1186: 49b.

4. Olsa biñ cānum eger her birini sulṭanum
Cān virirdüm yoluña virmege bir baş nedür
5. Eñ 'āda söyle ki 'āşıñ degülem dirmişsün
Rūy-ı zerdüñde ya ol anlu an yaş nedür

RUBĀ'Ī

399.

Mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ey yār-ı Hūdā ey melik-i Qādir-i Qayyūm
Hāl-i dil-i pür-derd-i derūnum saña mālūm
2. Oldum sitem-i gerdiş-i gerdün ile ma' dūm
Bir bencileyin var mı ola 'āşıñ-ı meñmūm

ĠAZEL-İ LİVĀYĪ

400.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Ey perī mağrūr olup billāh ḥüsnüñ çağına
Ṭaṣma sīmīn-i hātemi her bir divüñ parmağına
2. Āşinādan el çeker ayruñdan itmezsün hañer
Yād ayañ bañmañ revāmıdur viñālūñ bağına
3. Baña geldükçe belūñ ilca görünmez dōstum
Varı varı ıñmaz oldu düşmenüñ ucağına
4. Bülbülūñ germiyyetin serd eyler ol ey gonca leb
Şovuñ el çoñunmasun gel gel o gül yaprağına
5. Sen baña serkeşlik eylerseñ elümden ne gelür
Varma bāri rām olup her nākesüñ ayağına

399. Hamidiye 1186: 50a.

400. Hamidiye 1186: 50a.

6. Bir gün ola ki **Livāyī** utanup da olasın
Sakaluñ gele **ḥazān** iriŝe **ḥüsnüñ** bāğına

ĠAZELİYYĀT-I ŞEMSİ

401.

Fā 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hay zālīm va' de-i luṭf itdigün hep lāf mı
'Āş1□-1 ŝūrīdeden □abr istemek in□āf mı
2. Yār dīdārın temāŝā itmek isterseñ müdām
Bilmezem mir' āt-veŝ ey dil derūnuñ □āf mı
3. Cennet-i kūyuñda yir yo□ kesret-i ağyārdan
Ey ra□īb-i ru-siyeh yoḥsa yirün a' rāf mı
4. Gördüğünce rūy-ı zerdünden bilür üftādesin
Bilmezem ol sīmten zerger mi ya □arrāf mı
5. Yalıñuz bir gün yüzüme ṭoğrı ba□mazsın gülüp
Bu cefālar **Őemsī** ey mah-rū in□āf mı

401. Hamidiye 1186: 50a.

SONUÇ

Bu çalışmaya konu olan, Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Bölümü 1186 numarada kayıtlı Mecnû'a-i Eş'âr adlı seçme şiirler mecmuası, hem tertibi hem de muhtevası bakımından oldukça önemli bir eserdir. Cönk biçiminde tertip edilen ve güzel bir ta'lik yazıyla kaleme alınan eserdeki, gazel, musammat, rubai ve beyitler, kendisine mahsus bir düzenle dizilmiştir.

Eserin en önemli taraflarından bir tanesi seçilen şiirlerdir. On altı ve on yedinci asır şairleri ağırlıkta olmak üzere seçilen şiirler, devrin edebî zevkini yansıması bakımından son derece değerlidir. Seçilen şiirlerin ortak noktası, dış yapı bakımından açık ve etkileyici bir söyleyişe sahip olmakla birlikte, aynı zamanda ince hayallerle süslü, nükteli ve anlaşılır olmasıdır. Ses ve mananın beyan üslûbu içerisinde ifadesi olan bu örnekler, Osmanlı şiirinde makbul tutulan hususiyetlerin neler olduğunu da gözler önüne serecek niteliktedir.

Böyle titiz bir seçmeyle hazırlanan mecmualar göz önünde bulundurulmadan iyi şiirin tarifini yapmak güçtür.

Eserde adı pek duyulmamış, edebiyat tarihinde kendisine yer edinememiş şairlerin şiirlerinin bulunması da ayrıca önemlidir. Bu şahsiyetlerin belki de en beğenilen şiirleri burada sıralananlardır. Böyle şiirlerin değerlendirilmesiyle edebiyat tarihine bir katkıda bulunulmuş olacaktır.

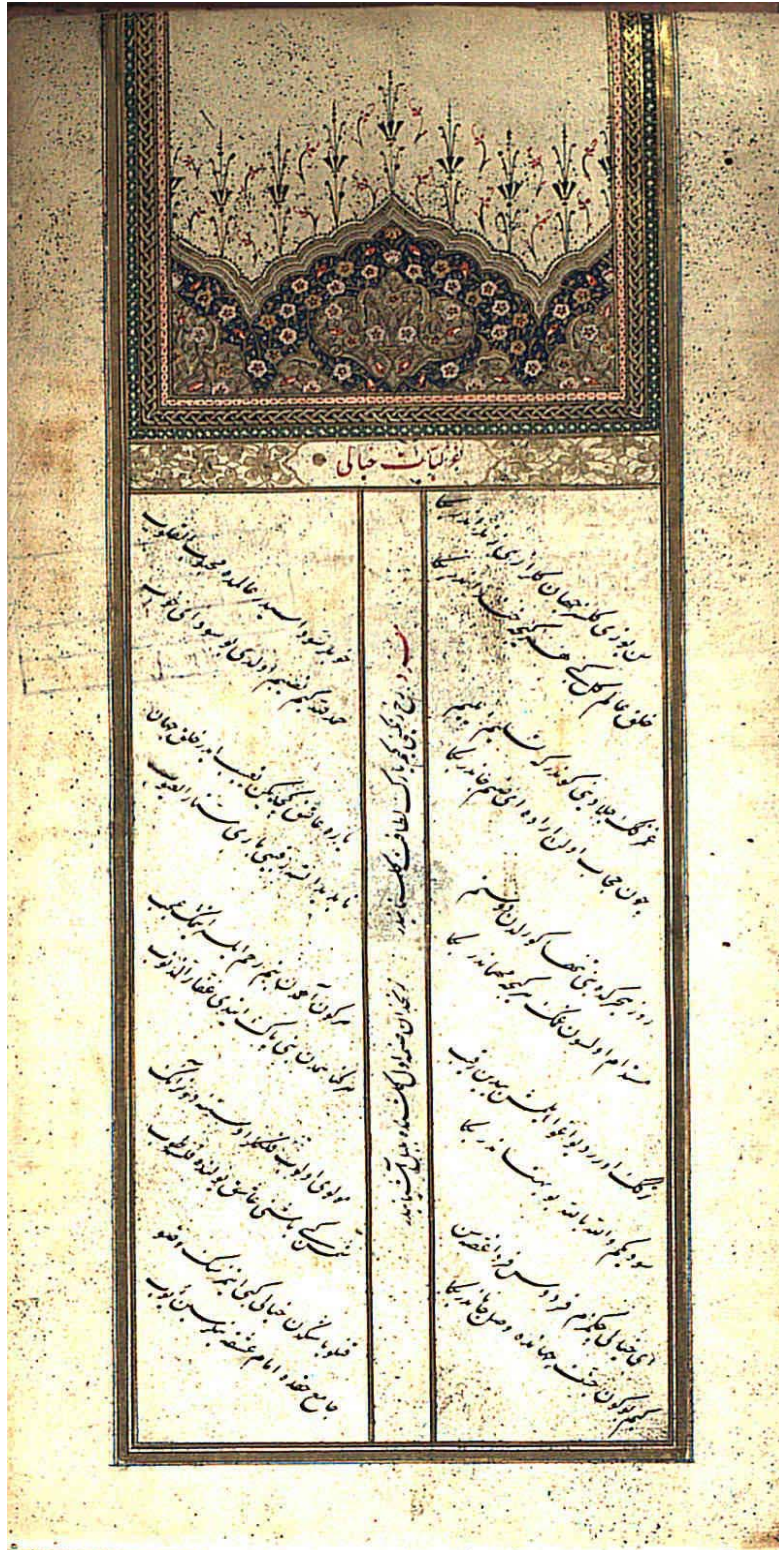
Mecmuada yer alan şöhretli şairlerden yapılan seçmeler de bu şairlere şöhreti getiren hususiyetlerin neler olduğu hakkında fikir verecek hüviyettir.

Böyle değerli mecmualar gün ışığına çıkarılmadan Osmanlı şiiri hakkında sağlıklı değerlendirmeler yapmak pek mümkün olmayacaktır.

ŞAİRLER DİZİNİ

<u>Mahlas</u>	<u>: Siir Numarası</u>
01. Âfitâbî	: 378.
02. Âhî	: 195, 199, 201, 202, 205, 214, 216, 223, 226, 301, 302.
03. Aşkî	: 331.
04. Atâ	: 248.
05. Behiştî	: 343.
06. Cinânî	: 103, 105, 106, 108, 110, 112, 115.
07. Enverî	: 194.
08. Sa'îd (Efendi)	: 398.
09. Fakîrî	: 315.
10. Fârîsî	: 316.
11. Fâyik	: 369.
12. Fazlî	: 274.
13. Fehîm	: 123, 126, 127, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 137, 139, 141, 142, 143, 146, 147, 148, 151.
14. Feyzî	: 364, 367, 368.
15. Fezâyî	: 333.
16. Figânî	: 336, 337, 338.
17. Firâkî	: 342.
18. Fuzulî	: 347.
19. Garîbî	: 156, 190.
20. Gazâyî	: 183, 184, 189.
21. Günâhî	: 392.
22. Hâfîz	: 120.
23. Hâkî	: 164, 253.
24. Hâletî	: 234.
25. Halîl	: 229.
26. Halîlî	: 247.
27. Hâverî	: 257.
28. Hayâlî	: 1, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 13, 14, 17, 18, 19, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 36, 37, 38, 41, 44, 46, 47, 48, 51, 54, 55, 56, 57, 60, 61, 64, 65, 66, 69, 70, 71, 74, 75, 78.
29. Hayretî	: 220, 233, 278, 283, 286, 291, 292, 295, 296, 297, 298, 355.

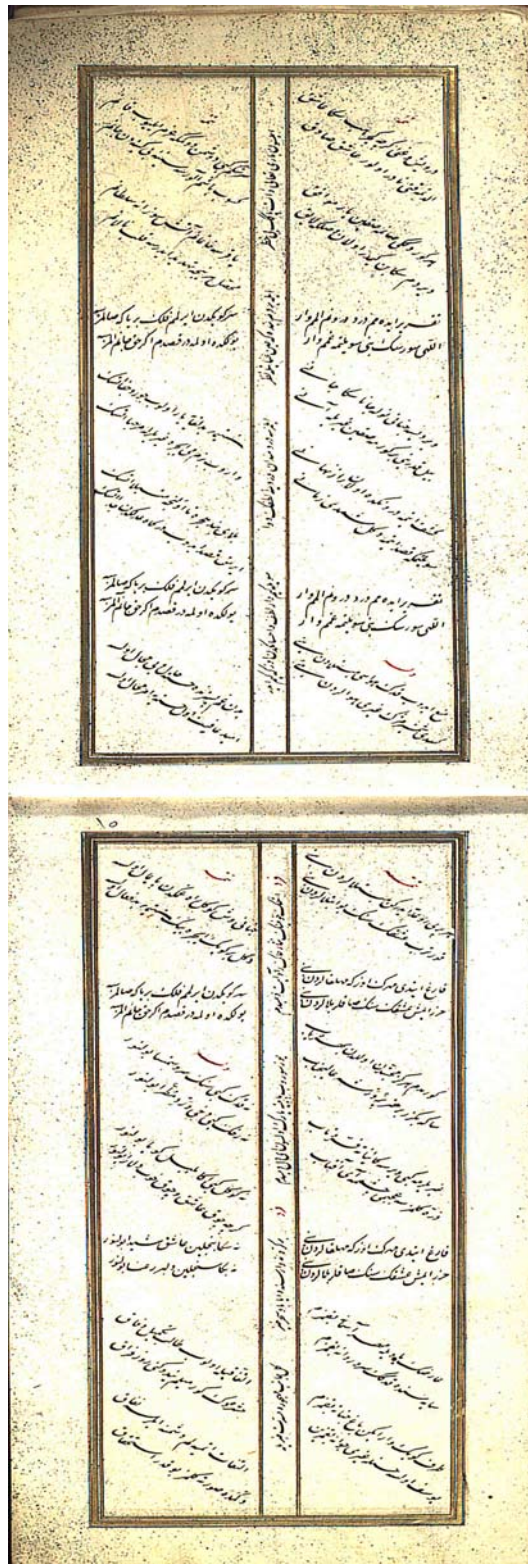
30. Helâkî	: 265.
31. Hükmi	: 379.
32. İshâk	: 288, 307, 388.
33. İsmetî	: 79, 80, 83, 84.
34. Kâfi	: 324.
35. Livâyî	: 198, 206, 221, 222, 230, 243, 246, 249, 254, 261, 269, 270, 273, 279, 282, 303, 311, 319, 372, 384, 400.
36. Medhî	: 155.
37. Mesîhî	: 250, 314.
38. Muhibbî	: 243, 258, 259, 287, 383, 387.
39. Mustafa (Sultan)	: 277.
40. Murâdî (Sultan Murad)	: 351, 356.
41. Nahîfi	: 163.
42. Nâmî	: 354, 389.
43. Necâtî	: 239, 310, 376, 393, 396.
44. Nef'î	: 85, 86, 88, 89, 92, 93, 94, 97, 98, 100, 101.
45. Nev'î	: 350, 397.
46. Nihâlî	: 375.
47. Nizâmî	: 193.
48. Râsih	: 162.
49. Ref'î	: 159.
50. Revânî	: 207, 209, 210, 322, 323.
51. Riyâzî	: 167, 170, 171, 172, 173, 176, 177, 180, 189.
52. Sabrî	: 217.
53. Seyrî	: 357.
54. Sırrî	: 188, 344.
55. Şâhid	: 363.
56. Şemsî (Ahmet Paşa)	: 318, 401.
57. Şem'î	: 211, 212, 266.
58. Tâli'î	: 380, 235, 236, 239, 242.
59. Turâbî	: 166.
60. Ulvî	: 121, 122, 373, 394.
61. Vâlihî	: 339, 359.
62. Veysî	: 185, 306.
63. Zuhurî	: 330.

Resim 1.

Resim 2.

Resim 3.